

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásiért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEI.

Értesítés az OMGE. tagjaihoz.

A kereskedelemügyi miniszter ur ónagyméltóságának f. hó 3-án kelt 74,511/III. sz. rendelete értelmében f. hó 9-től kezdődőleg gazdák részére szállítandó **szálastakarmányok** szállításánál a szállítványhoz igazolvány csatolása nem szükséges, anélkül is kedvezményes szállításban részesül. Azonban **erőtakarmányok** szállításánál jövőben is szükséges.

Igazgató.

Szuperfoszfát-mütrágya-közvetítés.

Egyesületünk azon ténykedése, melyet a mütrágyaközvetítés érdekében kifejtett, minden tekintetben jó szolgálatot tett a gazdaközönségnek, főleg azzal, hogy a szuperfoszfát-mütrágya maximális árát az egész országra fixrozta s lehetetlenné tette a gyárosoknak az árak emelését.

Az 1905. évre egyesületünk újból szerződést kötött 1000 vagon 16—21% szuperfoszfát szállítására a Zalatnai kénkovandó iparrészvénytársasággal, a következő feltételek mellett:

A 16—18% vagy 18—21% vízben oldható foszforsavat tartalmazó szuperfoszfát ára kilogramm-percentenként 49 fillér, a megrendelő vasúti állomásra szállítva.

Fizetési feltételek: 1 hónapon belüli fizetés esetén 3% engedmény, 6 hóig kamatmentesen, azontul az osztr. magy. bank mindenkori kamatlábánál 1½%-kal magasabb kamatfizetéssel. Megrendelések e feltételek alatt csak teljes vagonrakományokra fogadtnak el; kisebb szállítványoknál megtérítendő a vagonrakomány és darabáru közötti szállítási díjkülönbözet.

Miután egyesületünk csak korlátozott mennyiségű mütrágya felett rendelkezik, a jövő évi szükséglet pedig — a takarmányszükséggel járó nagy trágyahiány miatt — előreláthatólag jelentősen nagyobb lesz mint más években, ajánlatos, hogy főleg a tavaszi, de az őszi szükséglet fedezése miatt a megrendeléseket a gazdatársak mielőbb megtegyék.

Megrendelések az OMGE. mütrágyaközvetítő irodájához (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz.) intézendők, mely kívánatra a részletes szállítási feltételeket közli.

Alföldi gazdálkodás.

V.

A „Köztelek” 91. számában Cserhádi ur — válaszképpen a Berger Károly ur cikkére — az alföldi gazdálkodás lehetetlen voltára hívja fel a figyelmet.

Már csak azért is hozzá kell e meglehetősen keveset bolygatott kérdéshez szólnom, mert arra maga Cserhádi Sándor ur hívja föl a „Köztelek” olvasóit. Hozzá kell pedig szólnom azért is, mert mint nagyknusági ember évek óta figyelemmel kísérem az itteni és a környékbeli keserves állapotokat.

Az a kérdés tehát, hogy mint lehetne a bajon segíteni? Cserhádi Sándor ur egyebek között a következőket mondja: *Az alföldi rossz gazdálkodásnak tulajdonképpen és főoka a tanyarendszer, amíg ezen változtatva nem lesz, addig hiába beszélünk, írunk arról, hogy gazdálkodjanak jobban, azt hinni nem fogják, mert nem képesek rá!*

Boesánatot kell kérnem, de mi ezt nem fogadhatjuk el, mert a tanyarendszer igenis helyes, már csak azért is, mert a várostól távolabb fekvő földeken a városból okszerűen gazdálkodni teljes lehetetlenség; arról pedig, hogy a nagyközsegeket kisközsegekké alakítsuk át, azt hiszem szó sem lehet.

Hiszen úgy sem érnénk el vele célt! Akkor is lennének a községtől távolabb eső területek, hol a gazdálkodás ismét csak meg lenne nehezítve, a közelebb levőknél pedig szintén nehezebben menne, mint a tanyarendszer mellett.

Az itt a kérdés, hogy kiken akarunk legelső sorban segíteni, azokon-e, akiknek egy vagy két hold földjük van, vagy pedig azokon, a kiknek 40—50 hold is van?

Szerény véleményem szerint legelső sorban is ez utóbbiak silány helyzetét kell meg-

változtatnunk az által, hogy megtanítjuk őket a helyes gazdálkodásra.

Ha elfogadjuk, — ami azt hiszem természetesen is — hogy legelső sorban az ilyen kisgazdáknak kell figyelemmel lennünk, visszatérhetünk a tanyarendszere, mely már az ilyen kisbirtok kezelés mellett is a legmegfelelőbb; feltételezve, hogy a gazda nem a községben, de a tanyán lakik.

Cserhádi Sándor urnak azonban tökéletesen igaza van, hogy a *kisgazda aratás idején kimegy a tanyára s ott marad a buza elvetéséig tavasszal csak a tengeri vetésekor van odakinn.*

Ez tehát az egyik főhiba! De miért van ez így? Azért, mert kisbirtokos uraimék sokkal szivesebben beülnek télen a körbe, ahol pipaszó mellett eltérferélhetnek és szidhatják a kormányt. Ez még csak hagyján, de szomorubb annál — s ez már a mai kor átka, — hogy főbüszkeségét az képezi, ha a filléres bankban pénztárnok, vagy választmányi tag lehet. Nem ám a fizetésért! mert a merkantilistáknak is van eszük, hogy azért a majdnem semmi munkáért a fizetést is olyanra szabják; hanem a czim! Csak úgy dagad a kebele Disznó uramnak, tudatában annak, hogy most már ő hivatalnok s ezentul „Pénztárnok” urnak szólítják.

Eltekintve a vagyoni felelősségtől, mert az is gyakori eset, hogy a pénztárnok urat — nem értvén a dologhoz — ott csapják be, ahol akarják, úgy, hogy gyakran egész kis vagyona utána uszik, de a hivataloskodással, urizálással már vele jár, hogy a mezei munkával nem törődik annyit, mint azelőtt s lassan, de biztosan halad is a lejtőn, mely a végromlás felé vezet.

Ezek az okok tartják vissza a kisgazdát attól, hogy kint lakjon a tanyán; ezen pedig a legnehezebb segíteni, mert most már nem az ambicionálja, hogy ő legyen az első kaszás, hanem az, hogy nagyobb ur legyen mint a szomszédja.

Ez az egyik indító oka annak is, hogy a terület 70%-át buzával veti be, mert ezzel van a legkevesebb baj s ehhez kell legkevesebb tőke.

Van azonban egy másik oka is annak,

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

Gabona osztály. Vetőmag osztály. Gép osztály.
Erőtakarmány osztály. Gazdasági anyag osztály. Biztosítási osztály.
Tenyészállat osztály. Borgazdasági osztály. Díjzabási osztály.

Alaptőke: 531,200 kor. Tartalék: 220,000 kor. Forgalmi visszatérítési alap: 81,409 korona. Tagok száma: 1034.

Prospectust ingyen és bérmentve küldünk!

Az 1904. évi őszi és téli

anyag- és gép-árjegyzékünk

megjelent és kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

== Egyéb idény-árjegyzékeink a következők: ==

Tavaszi és őszi mag-árjegyzék. — Tavaszi anyag- és gép-árjegyzék. — Tavaszi szőlő- és kertmívelési árjegyzék. — Szüreti és borgazdasági árjegyzék. — Aratási és cséplési árjegyzék.

A szövetségbe való belépés áldozattal nem jár. Saját érdekünket mozdítjuk azzal elő. Nyomtatványokatszívesen küldünk.

hogy tulsúlyban természetik a buzát s alig, vagy éppen nem természetik a tavaszi kalászosokat és a takarmányt; ez pedig azért van így, mert nem értenek hozzá.

Hogy ezt a sokak szerint talán merész állításomat bebizonyítsam, járjuk be még ebben s a jövő hónapban az egész nagy magyar Alföldet és akkor igazat kell, hogy adjon nekem mindenki, mert azzal a szomorú tapasztalattal leszünk gazdagabbá, hogy a tavasziak alá őszi mély szántást csak elvéve látunk. Mert az, aki tavaszt is termel, elégnék tartja a földjét tavasszal, ha a fagy kiengedett, vagy éppen a vetés előtt megturkálni; de hát ezt megint természetesnek tartja, mert most már nincsen közlegelő; ezért a tarlón hagyja a jószágot, amíg csak szálalni tud. Aratáskor aztán csodálkozik, hogy miért verte meg az Isten őt ezzel a gazzal, mikor ő tiszta magot vetett.

Igenis tanítsuk, írjunk, beszéljünk is velük arról, hogy gazdálkodjanak, mert lassan-lassan belátják, hogy nem nekik, de nekünk van igazunk; amint hogy belátták azokban a községekben, ahol földmivességek vagy más mintagazdaságok vannak s a jó példa után indulva követik is azt.

Hogy mennyire igazam van, annak illusztrálására azt hiszem elég ha felhozom, hogy a földmivességek kikerült kisbirtokosok fiait most már okszerűen gazdálkodnak, sőt a komolyabb elemek a szomszédjaikat is a helyes utra terelik.

Ne elégedjünk meg azonban a félmunkával, hanem forogjunk mi is a nép között s világosítsuk fel őket, hogy a mi példánkat kövessék, mert csakis ez vezethet a boldogulásra.

Csanády Aurél.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Tőzegtalajok telkesítése.

A „Köztelek” 84. számában Kállay András ur az „Ecsedi láp” című cikket azzal zárja be, hogy sokkal czélszerűbb a laza turfás területeket kiégetés által azonnal hasz-

vehetővé tenni, mint egy félszázadig arra várni, hogy a lápföldek tultengő növény alkatrészeiktől természetes uton szabaduljanak meg.

Különféle okokból nem vagyok egy nézetben az igen t. czikkirő urral, mert ezen talajjavítást a lehető legdrágább mulatságnak tartom. Olyannak, amibe papiros és írónnal dolgozó gazdaember ma már nem megy bele, sőt tovább megyek, mert ma már a dombrádi kisgazda sem javítja ily módon a talaját, amennyiben ez egyenlő a rablógazdálkodással s hitem szerint czikkirő ur sem adná ki őrési területét haszonbérbe azon kikötéssel, hogy a bérlő a tőzegtalajokat kiégetés által telkesítse. De hát ezt nem is teheti, mert hasonlítana az olyan tyukszem-operációhoz, amelynél, hogy örökké eltüntessék a tyukszemet, mindjárt levágják az ember lábujját is.

Egy 1600 □-öles, tehát katasztrális hold, átlag 30 cm. tőzegréteggel borított föld, a kiégetése előtt 2100—3000 korona értéket képvisel, míg kiégetése után 1000 koronánál több értékkel nem bír. A kiégetés tehát, eltekintve attól, hogy egy egész esztendeig semmit sem terem, potom 1000—2000 koronába kerül. Ennyi pénzért pedig nagyon érdemes a mai szűk viszonyok között azon gondolkodni, hogy is telkesítsük tehát tőzegtalajainkat, illetve miképp is értékesíthessük azt?

Nehogy azonban úgy tűnjék fel, mint aki a becslésnél eldobta a sulykot, megjegyezni kívánom, hogy számításom a következő: 1 kat. hold területen 30 cm. vastagságban minimum 1500 q. légszáras, ipari czél és fekaltrágya készítésére alkalmas tőzeg van, melynek mai értéke 300 korona vagononként. 66%-ot azonban az előállításra leütök s így tiszta értéknek 1500 korona kell maradjon. Ehhez hozzáadva 600 korona földértéket, kijön a számításom, hogy a kiégetés előtt 2100 koronát, megér. Viszont a kiégetett területnél már nem számíthatom fel a tőzeg értékét, mert az elégett. Marad tehát a talaj értéke 600 korona. A kiégetésért számított 400 koronát mintha jól megrágyáztam volna, ez együtt 1000 korona. Ennyiért bátran lehet ma tőzegnélküli területet bárhol beszerezni, nemcsak az Ecsedi lápon, Rétközön vagy a Tiszaháton. Nem tudom tehát

helyes-e az én számításom, de az én papiroim és czeruzám legalább így mondja.

Van a kiégetésnek még sok más hátránya is. Ezek közül azonban csak egyetlen egyet említek és ez az, hogy az így kiégetett tőzegtalaj a mily horribilis terméseket ad az első három-négy évben, épp oly rosszul terem az 5-ik, 6-ik évben, sőt a 10-ik évben egyáltalán nem terem, vagy oly erős trágyázást kíván, aminővel két akkora területen is kellő eredménnyel termelhetünk. Ennek okát abban találhatjuk, hogy a humuszt (mert hisz mi egyéb a tőzeg?) egyszerre elégettük és csak a hamu által képezett trágya adja az ideiglenes erőt, igen de meddig? Addig, míg vegyileg meg nem semmisült. Míg rendes talajunkon a nagy természet félve gondoskodik arról, hogy a humuszréteg csak részletekben és hosszú időn keresztül legyen felhasználva. Tessék csak akárhol tüzet rakni, meglátszik az 3—4 éven keresztül, alig bírja az 1 m² terület is évekig beforni ezen sebet.

A tőzegerületet ily módon telkesíteni, (mint előbb is tisztelettel megjegyeztem, ez az én szerény nézetem) nem egyéb az örökösök megkárosításánál, mert nincs olyan kamatszámítás a világon, a melylyel be lenne bizonyítható, hogy 4—5 esztendei jó termés a végtelen időköz nyúló rossz terméseket ellensúlyozza. Vannak a telkesítésnek más olyan módjai, a mivel ez kikerülhető. Ami jó is, jövedelmező is. Ezekről akarok jelen alkalommal megemlékezni. Telkesítési leírásom azonban csak az oly talajon vihető keresztül, ahol a tőzegtalaj vastagság nem nagyobb 100 cm.-nél, ilyenek az Ecsedi láp, Tiszahát, Rétköz, Sárrét vidéke, Hanság, bácskai lápok, Balaton melléke stb. Semmi esetre sem azonban a nádasladányi tőzegtalajok, hol a tőzegtalaj vastagság 100—400 cm., itt már még a kiaknázás után sem lehet szántó, mert alacsonyabb nivó keletkezik, mintsem hogy azt akár a talaj, akár a csapadék-víz ne háborgatná. Kisebb tőzegrétegnél azonban menni fog az, csak akarni kell.

A tőzegtalajok első és legjövödelmezőbb (és talán a leghasznosabb) módja a tőzeg kiaknázása, feldolgozása és értékesítése. Erről azonban már a lapok hasábjain sőt külön

TÁRCZA.

Ki miért bomlik.

Irtá: Bársony István.

A hajnali ködben csak a teteje látszott az akácfasornak; a többi betakarta a nehéz fehérség, ami a síkságon hömpölygött. Az akác-fák koronája élesen sötétlett a magasban; egyébiránt pedig idelent összefolyt minden, úgy, hogy aki nem ismerte jól a környéket, könnyen el is tévedhetett volna.

Az akáczor mentén egy gubáseber ballagott lassacsán, mint aki arra ügyel, hogy a ködben le ne térjen a maga ösvényéről, ámbar a fasort nem igen lehetett szem elől téveszteni. Az ember minduntalan hátra nézgetett, azután, mikor látta, hogy senki sincs a közelségben: nagy figyelemmel bujt itt is, ott is az akác-bokrok közé, amelyek a vén fák tövére sarjadtak.

Le-lehajolt, babrálgatott, igazgatott valamit, aközben magában dörmögött oly hangon, mint aki nem tulságosan elégedett. Megint tovább ment s nemsokára újra kezdte a hátra-tekingést, az akáczor átkutatását. Alighogy megzördült a bokor, amint újra kutatni kezdett benne: nagy vergődéssel próbált volna valami állat elmenekülni előle, de nem birt. Az ember szeme felcsillant; olyan mozdulattal ugrott oda, mint a vadászó róka, ha egeret igyekszik elkapni, mielőtt a lyukába menekülne. Lehajlott s csakhamar felmarkolt egy foglyot, amelyet ugyancsak körülbéklyőzött a rejtett löszörhurok.

— Nyomorúság, mormogta, miközben a

foglyot letarkozta s a tarisznyájába dugta. Lám, a dróthurokban semmi se akadt meg, pedig nyul kellett vón' inkább.

Eppen a faszor végére ért, s az utolsó szót ijedten nyelte vissza magába, mert a határdomb mögöl, a gödörből, hirtelen kiemelkedett valaki s rákiáltott: megállj.

Csikós Peti, a környék hírhedt vad-orzója, egy pillanat alatt összekuporodott, hogy a következő másodperc-ben rávesse magát arra az alakra, aki a földből nőtt ki előle. De amint megmozdult, egy duplapuska csövébe nézett bele, amely egyenest a fejének irányult. Szépen egy helyben maradt hát.

— Mi bajod velem, Gergő? — kérdezte ártatlan hanghordozással. Mit ijesztgetsz?

Martás Gergő, az urasági vadőr, vállat vont.

— Vagy magad vagy bolond, vagy engem tartasz annak. Csak nem akarod velem elhitetni, hogy jóba jártál itt, ahol semmi dolgod?

— Egy kis rózsét akartam szedni. Az csak nem kára a gazdag uraságnak.

— De a rózsé mellé a hurokra került vadat is szivesen összeszeded, ugy-e?

Peti ümmögött. Ezzel azt fejezte ki: ha már ugvis tudod, mit bolondítsuk egymást. Egyik sem járhat túl a másik eszén. Kis vártatva pedig fitymáló hangon, bátran mondta: — Azért én még se félek; ha akarnám el is szaladnék innen.

Gergő dühbe borult. — Beléd is lőnék akkor, tudom.

— Meggondolnád te azt. Iszen ha hátulról lőnél le, az nem önvédelemből volna, azért téged nagyon becsuknának. A törvényből ennyit én is tudok. Hanem hát nem szaladok el, no. Gergő lecsillapodott s gunyosan mosolygott.

— Megtudná „valaki”, ugy-e azt röstelnéd.

— Vagy megtudná, vagy nem. Annyi bizonyos, hogy el nem hinné, — vágta oda a vadász, félvállról, szinte fenhéjazva.

A két ember szó nélkül állott szemközt egy darabig. Utóljára is a vadolvaj szólalt meg először.

— Mondd csak Gergő, mégis bomlasz az után az én Katiczám után?

Gergő megrezzen s kiegyenesedett.

— Kinek miköze hozzá; de azért állom, amit egyszer régen mondtam. Ha te ráunnál, én elvállalom.

A vadász hunczutul hümmögött. Megriszálta a torkát, ugy mondta: — Hát iszen barátságosan mindenről lehet beszélni. Hanem tedd le azt a puskát; ugy se veszed most semmi hasznát sem.

A vadőr megint vállat vont. Igazad van. Aligha bántalak. Úlj le egy kicsit: beszéljessünk.

Nekitámasztotta a puskáját egy fának, s csöppet se bánta, hogy amikor Peti feléje közeledik, felkapta onnan, mint valami zsákmányt.

A vadász arczán egy percze olyan kifejezés volt, amely a ragadozó állatra emlékeztetett. Most ő szegezte a puskát a vadőrré.

— Marha! — mondta Gergő nyugodtan, — még el talál sülni a kezében, hisz nem tudsz vele bánni.

— Rosszul hiszed, Gergő; emlékszel-e a nagy szarvasbikára, amit a télen elhulva talál-tatok?

— Nohát, ha te lőtted meg, elég rosszul lőtted. Semmi hasznát se vetted.

— Hajh, ha ilyen puskám lett vón'! — sóhajtott a vadász mohón, irigyen.

Gergő merőn nézett a szeme közé.

könyvben is Matlaszkovszki tartom, hogy a feljebb a kivitben alkalmas láttam a por anyaga sok tiszaháti.

A másor rigolrozás (rajtén az ak utóbbival sem tesebb. Az ig földet, amely gondolni sem próbáljunk me elég ennyi. meg a számításunk semmit. kozás is. Má találjuk, azt az

Ma 1200 termés rozsbat a 16 kor. =

80 kiló vető szántás és haszonbér v adóérték stb

Az aratá mert rész utá Marad tehát j akkor, amidőn talajon, a fo teremni. Enné Bevétel: 900 Ezzel szembe

Marad tehát vagyis 47 kor ezt a 47 kor kény) előlegez van s a bossz szerezünk eg amilyen a Bá terem.

A rigoli

— Ha

tied lehet, — Csikós

— Hogy

— De'isz énr

A vadő

épp ugy kö

amikor a h

nincs-e itt v

— Hát

leten én vag

ur. Én mindi

aki veszedel

ilt szabad a

fogd a vadat

durránás ne

A vado

— kérdezte

olvadni, hog

— Se

Katiczát, ugy

teheted.

Csikós

czára. Maga

dott. — Ha

— süttöte k

nem igazán

— Az

Katiczám".

— Ige

— Ha

A tolv

Azután rázo

— Mi

Hamar mon

— Elő

— Ne

könyvben is tárgyalt és pedig elég bőven Matlaszkovszki ur, miért is szükségtelennek tartom, hogy általam ismételtessék. Ujat legfeljebb a kivitelben tudnék mondani, amennyiben alkalom volt megpróbálni és sok ujat láttam a porosz tőzegtelepeken, amiknek az anyaga sok helyen még durvább, mint a tiszaháti.

A második és legajánlatosabb módja a rigolirozás (ragályozás vagy földfordítás). Történeten az akár gőzekével, akár kézierővel, utóbbival sem drágább, hanem annál tökéletesebb. Az így keletkezett talajnál ideálisabb földet, amely mindent és busásan terem, elgondolni sem lehet. Kezdetnek ne többet próbáljunk meg, mint 2—5 holdat, próbaképpen elég ennyi. Az elért eredmény után tegyük meg a számítást és ha konvenial, ne késlekedjünk semmit. Kidobott pénz a legkisebb várakozás is. Már pedig, hogy a számítást megtaláljuk, azt az alábbiakban kimutatom:

Ma 1200 □-öl tőzegtalajon a remélhető termés roszban (mert buzát nem terem) 6 q. a 16 kor. = 96 kor. Ezzel szemben kiadás:

80 kiló vetőmag ára	...	12:80	korona
szántás és vetési munka	...	6	"
haszonbér vagy %	...	20	"
adóárter stb.	...	8 50	"
összesen	...	47:30	korona.

Az aratási, cséplési munkát nem számítom, mert rész után kellene teremni 600 kilónak. Marad tehát jövedelemnek 49:66 kor. Ugyanakkor, amidőn 600 kilós termésünk van a tőzegtalajon, a fordított talajon 900 K.-nak kell teremni. Ennél a számítást így jó ki:

Bevétel: 900 kg., rosz a 16 K. 144— kor. Ezzel szemben a kiadás: mint fent 47:34 "

Marad tehát tiszta haszon — 96:66 kor., vagyis 47 koronával lesz több bevételünk! Ha ezt a 47 koronát két esztendőre (esztendőnként) előlegezzük, a fordítottat költség megvan s a bosszuságszerző tőzegtalajunk helyett szereztünk egy olyan ideális buzatermő földet, amilyen a Bánátban sincsen, mert ez biztosan terem.

A rigolirozási munka mindenben azonos

— Ha olyan nagyon bomlasz utána, a tied lehet, — mondta.

Csikós Petinek tátva maradt a szája.

— Hogy mondtad? — kérdezte elámulva.

— De'isz énnekem úgy sincs, hol vadásznom! A vadór halkította a szavát s aközben épp úgy körül nézett, mint az imént Peti, amikor a hurok vizsgálása előtt azt leste, nincs-e itt valaki idegen.

— Hát tudod-e mit, Peti. Ezen a területen én vagyok a felelős vadór, én vagyok az ur. Én mindig tudom, mikor nem jár itt senki, aki veszedelmes lehet. Én tudom, mikor lehet itt szabad a vásár. Megengedem neked, hogy fogd a vadat s akár lödd is néha, amikor a durranás nem hozhat rád bajt.

A vadorzó felugrott. — Megöljek valakit? — kérdezte lángoló szemmel, amiből ki lehetett olvasni, hogy most mindenre kész.

— Senkit se öl meg, csak add ide Katiczát, ugyanis balkézről vagytok, könnyen megteheted.

Csikós Petinek komor vonás ült az arcára. Maga elé nézett, tanakodott, gondolkodott. — Ha a feleségem volna, könnyebb volna. — sötételte ki végre, hamba tűnődéssel. — Így nem igazán az enyém.

— Az előbb mégis azt mondtad: „az én Katiczám”.

— Igen, ameddig ő akarja.

— Ha nem akarná, akkor elengednéd?

A tolvaj várt egy darabig a válaszszal. Azután rázott egyet magán. — Elén, hanem...

— Mi az a „hanem”? — Mi kell még?

Hamar mondd!

— Először is nekem adod a puskát.

— Neked adom.

azon művelettel, amit a szőlőültetésnél használunk. Vagyis az első árok tartalma kiemeltek egész a kékes-szürke agyagig, abból is egy ásonyom emeltetik ki, miáltal egy 75—80 cm. mély árkot kaptunk, amelynek a fenekére jó a második árok felső talaja, utána az agyag, mely művelet által egyet fordul a talaj és megnyílik a másik, aztán a harmadik, így a századik árok, végül megfordul az egész föld, t. i. a tőzeg kerül alul és felül korhanyával keverve a kékes-szürke agyag, mely a keveredés folytán fekete-barna színt kap, akár csak a tiszaháti jó buzatermő talaj.

1902-ben három hét alatt 100 magyar holdat fordított meg 20 csapat, körülbelül 200 hevesmegyei munkás és fizettem □-ölenként 6 fillért, vagyis összesen 7200 koronát, ma azonban ezen terület 10,000 koronával feltétlenül értékeesebb.

A kézi munka tehát nem mondható lassubbnak, mert hiszen a gőzeke sem igen szánt meg többet annyi idő alatt 100—120 holdnál. Nagy baj a gőzekénél az, hogy a tőzegtérületen nem tud kellően mozogni (csakis pallóval) és sok helyütt annyira besüpped és megreked, hogy amíg ezen helyből kikecizmereg, félnapokat is elprűszköl és sipol. Ez okból aztán az eketulajdonosok nehezen adják rá a fejüket az ilyen vállalkozásra, vagy ha ráadják is, oly magas árt kérnek (70—90 koronát 1200 □-öleért, szemet és vizet stb.), hogy a szántatni akarónak elmegey a kedve a telkesítéstől.

Továbbá hátránya a gőzekének az, hogy a kimetszett talajt nem fordítja le tökéletesen, hanem csak oldalt nyomja, miáltal előáll az az eset, hogy 10—15 év múlva is darab tőzegenek vannak a talaj felületén, míg ez a kézi fordításnál elő nem fordulhat.

Az ily módon történt telkesítésnél nem állhat elő az, hogy a szántónkon gödrök létesüljenek, tehát a víz sem állhat meg rajta. Ez különben függ a csatornázástól is, amit ma már mindenféle, különösen amiket a társulatok tartanak fenn, tökéletesnek ismerünk.

Érdekes ma egy olyan gazdaságban széjjel nézni, ahol a tőzegtalaj vegyesen van, vagyis ahol egy-egy táblában másnemű talaj is van a

tőzegen kívül, az ilyen táblákban az ember k nem tud igazodni, mert a talajhoz viszonyítva van abban még koriander-mag is vegyesen buza és rozsszal, no meg aztán mindenféle kapás növényekkel, tessék aztán az ilyenben rendet tartani, vagy rendes fordában művelni. Az teljes lehetetlenség! Ha azonban a telkesítés egy-egy ilyen táblán keresztül vitetett, a soványabb részek trágya utánpótlásával az egész táblából lehet egynemű talajt csinálni, amin a gazdálkodás bizony sokkal eredményesebb, mint addig volt.

Hogy munkás szempontból mit lehetne a telkesítésekkel elérni, azt hamarjában fel nem tudom fogni, egy azonban bizonyos és ez az, hogy a „Cunard-Line” meg a többi „Line” hajózáratok társasága nem veszekedne annyit a magyar kivándorlókért, amelyeknek egy igen nagy százalékát épp az a vidék adja, ahol a tőzeg otthon van. T. J.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Hizlalótakarmány felülbírlása.

J. G. ur a következő kérdést intézi hozzánk:

A kezelésem alatt levő uradalomban ez év folyamán részben már beállítottam, részben pedig beállítandók 410 drb vöröstarka szimmenthali-pinzgani keresztezésű 5—6 éves 550 kg. átlagsúlyu ökröt és pedig 210 drbot 212 napi és 200 drbot 304 napi tartamu hizlalásra az alábbi etetési terv szerint. Az etetési tervben foglalt takarmányokra vonatkozólag következőket közölhetem: 1. Korpa, ez rendszeren finom buzakorpa szokott lenni. 2. II., III. rendűek, ¼ része II., ¼ része II. rendű árpa, ¼ része pedig III. rendű buza egyenletes keverékéből áll s malomban darált állapotban adagolattik. 3. Tengeri, malomban darált alosuthi-pignolette. 4. Lóbab, darálva. 5. Répaszelet, a hatvani cukorgyárból eredő szárított cukorrépaszelet s 24 órai előzetes áztatás után kevertetik a takarmányba. 6. Zöldtakarmány, ez baltaczim virágzásban kedvező körülmények közt betakarítva a füllesztett abraktakarmány után szálasan étette-

maga előtt. Ha ellenkezni próbált, a puska-tusával döfött belé, vagy megint megrugdosta. Engedelmeskedni kellett neki, mert különben bizonyosan kitiporta volna a vadorzó belét.

Igy verte be a falu széléig, az utolsó viskóba, ahol Csikós Peti lakott.

A nap akkor bujt ki a ködtengerből. A házból akkor lépett ki az a bizonyos Katicza.

— No, Katicza, itt hozom neked a szeretődöt, aki verni szokott téged, — hörögte Gergő. S még akkor is tajtékzott, amint önmagát belelovalta a nagy indulatba.

Az asszonyállat egy pár pillanatig tágra nyílt szemmel bámult rájuk, aztán olyat sikoltott, mintha a ház égne. Összezsapta a kezét, meg ujra kitárta a karját; nekiment Gergőnek, ütötte-verte, ahol érte; kitépte a kezéből a lánczos rabot, aközben pedig szitkozódott, átkozódott. Olyanná vált, mint a veszeit nőtény-farkas.

Ujra nekiment a vadórnek; kilökdöste, kitudszkolta az udvarból; sikoltott-vijogott, de hogy mit, azt megérteni nem lehetett.

Amikor végre a hűledező vadór már seholl sem volt, ráborult az összevert vadorzóra; ölelte, csókolta, ahol érte; vitte be magával a házba. Aközben is simogatta; majd hogy az ölébe nem vette.

Az ajtóból még egyszer visszafordult s megfenyegette a nagy semmit, amerre Gergő megszegyenülten elkullogott volt.

Ettől kezdve a két ember sorsa megvan pecsételve.

Bizonyos, hogy még találkozhatnak valahol a tilosban. Arról a vadorzó nem tud lemondani.

S akkor, amelyik a másikat később vesz észre, — halálfa.

— Azután — én itt vadászhatok . . .
— Én meg nem foglak, annyi bizonyos. Csak oszt eszed legyen.

— Azután . . .
— Mégis van „azután”?
— Te hozol nekem srétet, meg puska-

port . . .
— Jól van. Az is meglesz.

— Azután . . .
— Rosszabb vagy az uzsorás zsidónál.

Mi kell még?
— Ezt csak úgy mondom, tudod . . .

— Ne töprengj, mondd ki gyorsan.

— Hát, ha Katicza visszakiváncskoznék; csak úgy mondom . . .

— Akkor te kivered, be nem eresztet többet, — vágott a szavába Gergő, majdnem kiabálva.

A vadtolvaj nyugodtan válaszolt:
— Csak lassan a testtel; ne ordíts úgy.

Megvertem én már nemcsak egyszer. Hagyta. Odafekszik olyankor elém, úgy jajgat sirva: üss, üss!

Gergő elsápadt, azután elpirult.

— Hát vered? — kérdezte rekedt hangon.

Csikós Peti dicekedve bölintott. — Bizony verem; pusztá unalmamban is elpáho . . .

Nem fejezhette be. A vadór neki ugrott s úgy vágta pofon, hogy a nyaka csigolyája is megroppant bele. Azután bős erővel vetette rá magát s leteperte. Aközben ütötte, verte, ahol érte. A vak düh megkészszerzte amugy is nagy erejét. Az elhült vadorzó szédülve, összetörve feküdt alatta. Akkor kivett a táskájából egy vékony lánczot, azzal megkötözte.

Amikor ezzel is kész volt, felrugdosta a foglyát a földről. Elkézdte üzni, hajtani, kergetni

Etetési tervezete

a nyitrai püspökségi uradalomban hizlalandó vörös-tarka baromnak 1904—1905.

Időszak	Hizlalandó darab	takarmányozási idő						napi adag fejenként						Időszak	Hizlalandó darab	takarmányozási idő						napi adag fejenként									
		-tól		-ig		korpa	II-III. rendű	tengeri	lóbab	száritott szelet	zöldtakarmány	árpaszalma	buzatörök			-tól		-ig		korpa	II-III. rendű	tengeri	lóbab	száritott szelet	zöldtakarmány	árpaszalma	buzatörök				
		Hó	nap	Hó	nap											Hó	nap	Hó	nap									Hó	nap	Hó	nap
		kilogramm														kilogramm															
I.	210	30	Szeptember	15	Október	15	2	1/2	—	1/2	2 1/2	2	2	8	I.	304	31	December	20	Január	19	1 1/2	—	—	1 1/2	2 1/2	2	2	8		
II.	210	31	Október	16	November	15	2	1/2	—	1	2 1/2	2	2	8	II.	304	31	Január	20	Február	19	1 1/2	1/2	—	1 1/2	2 1/2	2	2	8		
III.	210	30	November	16	December	15	2	1	—	1	2 1/2	2	3	7	III.	304	28	Február	20	Márczius	19	1 1/2	1	—	1	2 1/2	2	2	8		
IV.	210	31	December	16	Január	15	2	1	1/2	1	2 1/2	2	3	6	IV.	304	31	Márczius	20	Április	19	1 1/2	1 1/2	—	1	2 1/2	2	3	7		
V.	210	31	Január	16	Február	15	2	1	1/2	1	2 1/2	2	4	5	V.	304	30	Április	20	Május	19	1 1/2	1	1	1/2	2 1/2	2	3	6		
VI.	210	28	Február	16	Márczius	15	1 1/2	1 1/2	3 1/2	—	2 1/2	2	5	3	VI.	304	31	Május	20	Junius	19	1 1/2	1	1 1/2	—	2 1/2	2	4	5		
VII.	210	31	Márczius	16	Április	15	1 1/2	1 1/2	4	—	2 1/2	2	5	2	VII.	304	30	Junius	20	Julius	19	1 1/2	1	2 1/2	—	2 1/2	2	4	4		
Egy db 212 napig való hizlalásához ...						392	210	281	137	528	422	720	1153	Egy db 304 napig való hizlalásához ...						425	273	488	187	775	608	975	1807				

tik. 7. Árpaszalma szecskázva. 8. Buzatörök a cséplőgépből kikerült állapotban adatik.

A darafélék összekeverve, az áztatott répaszelet a szecskázott árpaszalma, buzatörökkel egyenletesen, szokásos módon rétegezve kellő mennyiségű sóval meghintve készítették elő s a következő napon, tehát az előkészítés után 24 órára kerül etetésre.

A takarmánykészítő helyiség a meleg, de azért elég szellős hizóistállóból nyílik s így általában 16—18 °C hőmérsékletű, ugyanitt van az itatáshoz szükséges viz, kádakban elhelyezve. Az etetési tervezetben adagolt takarmány nem 100 kg. élősulyra, hanem darabonként és naponként a súlyra való tekintet nélkül értendő.

Az előző években az elsorolt takarmányokhoz hasonló takarmány adagolása mellett 7—8 hónapi hizlalásnál, az ugyancsak hasonló eredetű s kondíciójú baromra átlag 195 kg.-ot sikerült darabonként reáhizlalni.

Az előadottak tekintetbe vételével kérem a mellékelt hizlalási tervre vonatkozó szakvéleményük szives közlését s hogy mennyiben közelíti meg az a hizlalásnál általában szokásos feltételeket.

Ha valamely adagolás elméleti felülbírlását bízzák reánk, akkor legelőször azt állapítjuk meg, hogy helyes viszonyban áll-e a takarmány mennyisége a tápfelvetőképességgel, a mennyiben ugyanis a hizlalás egyik alapigazsága az, hogy annyi takarmányt etessünk, amennyit az állat meg tud enni, tehát se kevesebbet, se többet, mint amennyi az emésztőszervekben elfér, mert első esetben kevés termelő takarmány jut nekik, a másodikban maradékot fognak hagyni; miután pedig a tápfelvetőképesség a takarmány szárazanyagtartalmától függ, ez az, melynek mennyiségét legkorábban kell megállapítanunk.

A második kérdés az, hogy mennyi tápláló (emészthető) anyagot kap az állat, mert a takarmánynak csak ezen része az, mely részint az anyagcserét (életet) tartja fenn, részint gyarapít. E szerint tehát azt kell most kiszámítanunk, hogy mennyi emészthető fehérje, zsír és szénhidrát van az adagolásban, s hogy ezen táplálóanyagoknak mekkora az együttes mennyisége. A hizómarháznál főleg csak az utolsónak, vagyis az együttes mennyiségnek van nagyobb jelentősége, mert a kifejlesztett állat csekély fehérjeszükséglettel bírván, a legváltozóbb táparányu adagolással is kihizlalható. Hogy azonban dacára annak az egyes táplálóanyagok mennyiségét is kiszámítjuk, az részint azért történik, mert azon táblázatok, amelyek segítségével ezen számítás eszközöltetik, csak egyenként, s nem együttesen mutatják ki a táplálóanyagokat, részint mert a három táplálóanyag közül csak a fehérje s a szénhidrát tekinthetőek egyenértékűeknek, míg ellenben a zsírnak 2-2-szer akkora a hizlalo értéke, mint azoké; ha pedig a zsirt ugyis külön kell kiszámítanunk, akkor már nem nagyon szaporítja a munkát az, ha a fehérjét is külön számítjuk ki.

Harmadszor azt számítjuk ki, hogy mekkora az adagolás emészthetlen ballasztja, mert abból következtetést vonhatunk a hizlalás kül- vagy belterjes, extensiv vagy intenziv voltára. A ballaszt természetesen nem más, mint a szárazanyagtartalom s a táptartalom közötti különbözet, s a mennyisége annál nagyobb, minél több szálastakarmányt, de különösen több szalmát s polyvát tartalmaz az adagolás.

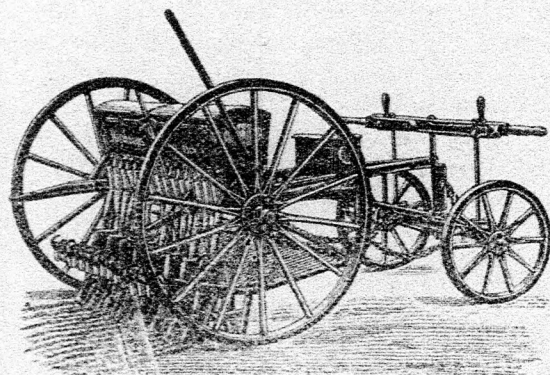
Vége negyedszer azt állapítjuk meg, hogy a táplálóanyagokból mennyi esik a szálas és mennyi a nem szálas takarmányokra, ami azért fontos, mert utóbbi a ballasztnál is megbízhatóbb mértéke az adagolás kül- vagy belterjes voltának, amennyiben ugyanis a szálastakar-

mányok táplálóanyagai nem oly hatásosak, min a nem szálasokéi.

Mielőtt azonban a most megbeszélte 4-féle adatnak a kiszámításába fogunk, a hizlaláshoz használt különféle takarmányok összetételéről is meg kell emlékeznünk. I. Kühn tudvalevőleg nem szűnik meg a gazdákat arra inteni, hogy ne számítsanak átlagszámokkal, mert szerinte föltétlenül szükséges az, hogy minden egyes esetben mi magunk állapítsuk meg takarmányaink valószínű összetételét. De erre csak az képes, aki a takarmányozástanra vonatkozó bő elméleti ismereteken kívül nagy jártassággal bír az ilyen számításokban, ami azonban a gyakorlati embernél legfeljebb csak kivételesen lehetséges, mert a takarmányozástan nem egyedüli foglalkozása a gazdának, hanem sokoldalú ismereteinek csak egyik ága, s mert neki az állattartás természetéből kifolyólag évente csak néhányszor kell ily számításokat eszközölnie. Ezért a gazdák ugyszólván mindig csak átlagszámokkal végzik számításait, s legfeljebb csak akkor térnek el azoktól, ha valamely takarmányt elemezve, megbizhatóbb adatokat nyertek róla. A jelen esetben tehát mi átlagszámokkal fogunk működni, s csak a II. és III. rendű 3/4 árpa s 1/4 buzakeveréket illetőleg járunk el úgy, hogy az átlagos 3/4 árpa s 1/4 buzakeverék táptartalmának 80%-át vesszük számításba. Ugyanis az alább következő két táblázatot a takarmányok következő összetételére alapítottuk:

	szárazanyag	fehérje	zsír	szénhidrát
finom buzakorpa	87.0	11.8	3.0	44.4
árpabuzadara	86.0	6.9	1.3	48.6
tengeridara	85.6	8.4	4.8	60.6
lóbabdara	85.5	22.0	1.4	50.2
szár. répaszelet	89.5	4.9	1.0	63.1

Jutányos árak! Kedvező feltételek!

Budapest, Gyártótelep: Váci-ut 19. sz.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvénytársulat

ajánlja legújabb

„MEZŐHEGYES“ tolórendszerű sorvetőgépeit

és mindennemű egyéb gazdasági gépeket és eszközöket, kizárólag csak a legjobb minőségben.

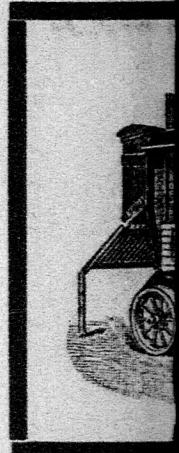
baltaczim
árpaszalma
buzatörök
Most ped
szemügyre:

Időszak	szárazanyag
I.	15.0
II.	15.4
III.	15.9
IV.	15.4
V.	16.3
VI.	16.3
VII.	15.9

Táblázat

súlyal bíró kezdetén 15, kapnak napo számítva 27, számok körül képességgel, s nánk lenni, az állatok n végén kapna theoria azt lalás kezdeté végén, ami t jobb étvágyra szárazanyagn később.

Áttérve ségére, az k végén pedig súlyra átszám a hizlalás vég ben. Ez ann valamint azon irodalom min kezdettől fogy lálóanyagok detbeli takar tápláló, hane későbbtől, h hatásos táplá a követelmén eleget tesz a adagolás zsir a ballasztja f nemszálas tal viszony folyto ban — nem — konstatalj meglehető k a két utolsó ami az idén semmiféle viz kezdettől fog

	száraz- anyag	fehérje	zsir	szén- hidrát
baltaczim	84.2	9.3	1.6	34.0
árpaszalma	85.7	1.3	0.5	40.5
buzatörök	85.7	1.4	0.4	32.6

Most pedig vegyük a következő táblázatot szemügyre:

Időszak	A takarmány tartalmaz						Táplálóanyag			
	száraz- anyagot	fehérjét	zsirt	szénhidrátot	tápláló- anyagot összesen	ballasztot	a szálásban	a nem szálásban	a szálásban	a nem szálásban
	k i l o g r a m m						százalék			
I.	15.06	0.826	0.172	7.057	8.055	7.01	4.496	3.559	55.8	44.2
II.	15.48	0.936	0.179	7.308	8.423	7.06	4.496	3.927	53.4	46.6
III.	15.91	0.969	0.186	7.630	8.785	7.13	4.575	4.210	52.0	48.0
IV.	15.48	0.997	0.206	7.607	8.810	6.67	4.231	4.579	48.0	52.0
V.	16.33	1.080	0.255	7.292	9.627	6.71	4.310	5.317	44.7	55.3
VI.	16.33	0.988	0.325	8.776	10.089	6.25	4.045	6.044	40.0	60.0
VII.	15.90	1.016	0.345	8.753	10.114	5.79	3.701	6.413	36.5	63.5

Táblázatunk szerint az 550 kg. beállítási súlyal bíró első csoportbeli ökrök a hizlalás kezdetén 15, a végén 15.9 kg. szárazanyagot kapnak naponta, ami 1000 kg. élősúlyra átszámítva 27.3 és 28.9 kg.-nak felel meg. E számok körülbelül megegyeznek a tápfelvéőképességgel, s csak ha a szóráselhatóság akar-nánk lenni, kifogásolhatnánk rajtuk azt, hogy az állatok nem kezdetben, hanem a hizlalás végén kapnak több szárazanyagot, mert a theoria azt mondja, hogy az állatnak a hizlalás kezdetén épp úgy kell jóllakni mint a végén, ami tekintettel a kezdetben mutatkozó jobb étvágyra, eleintén inkább valamivel több szárazanyagot a főlvetélet eredményezi mint később.

Áttérve a táplálóanyagok együttes mennyiségére, az kezdetben 8.055 kg., a hizlalás végén pedig 10.114 kg., vagy 1000 kg. élősúlyra átszámítva 14.636 és 18.381 kg. s így a hizlalás végén 25.5%-kal több, mint kezdetben. Ez annyiban ellenkezik az elmélettel, valamint azon hizlalásokkal, melyeket a szakirodalom mintaszerűeknek tekint, hogy utóbbiak kezdetől fogva végig lehetőleg ugyanannyi táplálóanyagot az adagolását javasolják; a kezdetbeli takarmány tehát ne legyen kevésbé tápláló, hanem főleg csak abban térjen el a későbbitől, hogy eleintén ne tartalmazzon oly hatásos táplálóanyagokat, mint később. Ennek a követelménynek különben teljes mértékben eleget tesz a jelen hizlalás azáltal, hogy az adagolás zsirtartalma folyton nő, míg ellenben a ballasztja folyton fogy s hogy a szálás és nemszálás takarmányok táplálóanyagai közötti viszony folyton javul. Az utóbbi illetőleg azonban — nem gáncsként, hanem csak mint tény — konstatáljuk azt, hogy a kérdéses hizlalás meglehetősen külterjesen indul meg, míg ellenben a két utolsó hónapban igen belterjessé válik, ami az idén talán azzal menthető, hogy a hizók semmiféle vizenyős tömegtakarmányt sem kapva, kezdetől fogva sok abrakot fogyasztanak s

hogy a jelenlegi magas abrakárak mellett amugy is kérdéses, hogy érdemleges haszonnal lehet-e hizlalni.

Összegezve tehát az elmondottakat, nem kifogáskép, hanem csak mint az elmélettel nem egészen megegyező tényt említjük azt, hogy kezdetben valamivel több takarmányt (száraz-

Itt helyesebb viszonyt találunk a hizlalás kezdetén s végén szárazanyagában, mely 1000 kg. élősúlyra átszámítva 27.3 illetve 26.5 kg., míg ellenben a táplálóanyagok mennyiségét illetőleg itt is aránylag nagy a kezdet s a vég közötti eltérés, mely ugyancsak 1000 kg.-ra átszámítva 14.9 illetve 17.2 kg., vagyis a hizlalás végén 15.4%-kal több mint kezdetben; végre a kül- s belterjességet illetőleg teljes megegyezést találunk a kétféle hizlalás között, s azok csak abban térnek el egymástól, hogy a második marhacsoport hizlalását hosszabb időre tervezvén, itt kezdetől fogva végig kevesebb táplálóanyagot etetnek, mint az elsőnél. Ezt igen szemléltetővé tehetjük a következő adatokkal, melyek a kétféle hizlalás egész tartamának átlagait tüntetik fel:

	I. csoport	II. csoport	kevesebb a II. csoportnál
szárazanyag (kg.)	15.78	14.99	0.79
fehérje (kg.)	0.973	0.906	0.067
zsir (kg.)	0.238	0.232	0.006
szénhidrát (kg.)	7.917	7.585	0.332
összes táplálóanyag (kg.)	9.128	8.723	0.405
ballaszt (kg.)	6.66	6.27	0.39
táplálóanyag a szálásban (kg.)	4.265	4.098	0.167
a nem-szálásban (kg.)	4.863	4.625	0.238
táplálóanyag a szálásban (%)	37.2	47.2	—
a nemszálásban (%)	52.8	52.8	—

A II. hizlalás tartamát illetőleg — mint az elmélettel nem egészen megegyezőt — említjük még azt, hogy a theoria nem ismeri el a nagyon hosszúra kinyújtott hizlalás jogosultságát s azt azzal indokolja, hogy a táplálóanyagoknak egy része az életet tartja fenn s csak a másik része gyarapít. Nevezetesen a mérsékelt meleg helyen nyugolomban hagyott 550 kg. súlyú sovány marha legalább 4.1 kg. táplálóanyagot kénytelen naponta szétbontani s ez úgy fokozódik, hogy mire az állat kihizik, már legalább 6.5 kg.-ot bont naponta szét. E fokozódó szétbontás főoka annak, hogy az állat nem képes később annyit gyarapodni, mint eleintén, valamint annak is, hogy a tulsokáig folytatott hizlalásnál végre teljesen megszűnik

anyagot) s különösen több táplálóanyagot kellene etetni, vagyis hogy a táplálóanyagok mennyiségét illetőleg oda kellene hatni, hogy a kezdet s a vég között ne legyen nagyon föltűnő eltérés s másodsor, hogy a külterjes kezdet s a belterjes vég közötti különbséget kissé mérsékelni kellene, mert bár bizonyos esetekben épp oly jogosult a külterjes hizlalás, mint a belterjes, de ne egyesítsük azokat ugyanazon állatoknál, hanem hizlaljunk vagy csak külterjesen, vagy pedig csak belterjesen. Ez a mérséklés a kezdetnek javítása által volna elérhető, amikor is vagy rövidebb idő alatt lehetne a hizlalást befejezni, vagy ha ugyanannyi ideig folytatnánk azt, akkor még jobban lehetne az állatokat kihizlalni mint így.

A hizók második csoportjára vonatkozólag a következő adatokat számítottuk ki:

Időszak	A takarmány tartalmaz						Táplálóanyag			
	száraz- anyagot	fehérjét	zsirt	szénhidrátot	tápláló- anyagot összesen	ballasztot	a szálásban	a nem szálásban	a szálásban	a nem szálásban
	k i l o g r a m m						százalék			
I.	15.04	0.953	0.165	7.094	8.212	6.83	4.496	3.716	54.7	45.3
II.	15.47	0.987	0.171	7.337	8.495	6.98	4.496	3.999	52.9	47.1
III.	15.47	0.912	0.171	7.329	8.412	7.06	4.496	3.916	53.4	46.6
IV.	15.90	0.946	0.179	7.651	8.776	7.13	4.575	4.201	52.1	47.9
V.	15.04	0.871	0.209	7.437	8.517	6.53	4.231	4.286	49.6	50.4
VI.	15.03	0.802	0.227	7.568	8.597	6.44	4.310	4.287	50.1	49.9
VII.	15.03	0.872	0.271	7.348	8.991	6.04	3.966	5.025	44.1	55.9
VIII.	14.18	0.858	0.267	7.522	8.647	5.54	3.859	4.788	44.7	55.3
IX.	14.18	0.911	0.320	7.883	9.114	5.07	3.278	5.836	35.9	64.1
X.	14.61	0.953	0.344	8.186	9.483	5.13	3.278	6.205	34.5	65.5

A világhírű eredeti angol ROBEY gyártmányu

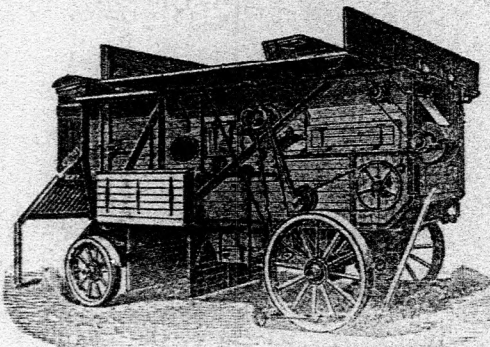
cséplőkészletek

a legkiválóbb

benzin-motor-locomobilok

verőléczes dobbal ellátott vasrámás cséplőgépekkel párosítva

SZÜCS ÖDÖN nál Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 66.

tovább gyarapodni. Ha ezen számokat a jelen esetre alkalmazzuk, akkor naponta 53 kg. átlagos szétbontást számítva, a 304 napig tartó hizlalás alatt fejenként fogyasztott 2651 kg. táplálóanyagból 1611 kg. bomlik szét s 1040 kg. marad a gyarapításra. Ez körülbelül meg-egyezik azzal, hogy a jelen hizlalásnál 195 kg. súlygyarapodásra számítanak, mert az anyagcsere szükségletein felül etetett fehérje 23%, a zsír 53% s a szénhidrát 24% állati zsirt képes normális viszonyok között termelni s mert a beltartalom a hizlalás intenzívabbé való válásával folyton apad. Már most ha a 2651 kg. táplálóanyagot nem 304, hanem 250 napon fogyasztaná az állat, akkor a szétbontásra szintén 53 kg.-ot naponta számítva, 1325 kg. táplálóanyag semmisülne meg, s 1326 kg. maradna a gyarapításra, vagyis 27,5%-kal több mint előbb. Ezen számok természetesen csak nagyon hozzávetőleges értékkel bírnak, de igen alkalmasak arra, hogy a gyors hizlalás előnyéről győzzenek meg minket, s hogy érthetővé tegyék azt, miért ellenzi a teoria a nagyon sokáig folytatott hizlalást.

Végül még csak annyit, hogy a teoria mellőzendőnek véli az adagolás olyformán való komplikálását, hogy 7-10 szakaszra is osszuk azt. Magára a házra nem hat ugyan a havonként megváltoztatott adagolás hátrányosan, ámbar részben kézzelfogható előnye sincs, de a teoria mégis fölöslegesnek tartja azt, már csak azért is, mert a munkát szaporítja. Ezt mi is megéreztük, mert az itt közölt számítások körülbelül másfél napi fáradozásunk eredményei.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Magyarország állategészségügye 1903-ban.

Állategészségügyünk állapotáról évenként az „Állategészségügyi Évkönyv” számol be, melynek tizenhetedik évfolyama — 1903. évről — az eddigi beosztással most jelent meg a földmívelésügyi miniszter kiadásában.

Az évkönyvet átlapozva, azt találjuk, hogy állategészségügyünk a lefolyt 1903. évben a megelőző évhez viszonyítva általában javult.

Hivatalból kimutatandó ragályos betegségek voltak a lefolyt évben: a keleti marhavész, a lépfene, a veszettség, a takonykór, a száj- és körömfájás, a ragadós tüdőlob, a juhhimlő, a tenyészbénaság és ivarszervi hólyagos kiütés, a rühösség, a sertésorbáncz, a bivaly-vész, a sertésvész (sertéskolera).

Ezen betegségek közül az év folyamán a keleti marhavész, a ragadós tüdőlob és a tenyészbénaság egy esetben sem fordult elő az ország területén. A többi betegségek közül megelőző évhez viszonyítva kevesebb számú esetben került észlelés alá: a lépfene, a takonykór, a juhhimlő, a sertésorbáncz és a sertésvész.

A lépfene egész év folyamán mindössze 4128 esetben állapított meg hivatalosan; a megbetegedések száma a megelőző évhez

képest 678-kal, azaz 14%-kal volt kevesebb. A betegek közül 94,5% hullott el a megelőző évi 97,3%-kal szemben.

A megbetegedések számának a csökkenésével a fertőzött terület is kisebbedett. Leggyakoribb volt a betegség a Tisza-Maros szögében, a Duna jobbpartján és a Tisza jobbpartján.

A lépfene esetek legnagyobb része lefolyt évben is mélyen fekvő, mocsaras, vadvizes és vízkiöntéseknek kitétt legelőkön fordult elő. A talajjavítással az év folyamán több legelőterület tétetett ártalmatlanná, melyeken előzőleg a lépfene járványszerűen uralkodott.

A védőoltást olyan helyeken, a hol a lépfene gyakori, széles körben alkalmazták általában kedvező eredménnyel.

A veszettség 1903. év folyamán kisebb területen fordult elő mint a megelőző évben. A betegség szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések között kisebb számban, míg a többi állatfajok között nagyobb számban került észlelés alá. Legkevesebb veszettségi eset fordult elő a Duna balpartján, legtöbb a Duna jobbpartján s a Duna és Tisza között.

A betegség nagyjából kóbor kutyákon állapított meg, melyek ez évben is főtenyészői voltak a betegségnek.

A takonykór kisebb területen és kevesebb számban került észlelés alá, mint a megelőző évben. A betegség összesen 703 esetben állapított meg hivatalosan (megelőző évben 823 esetben). Ezenkívül a betegség gyanúja miatt kiirtott 46 ló, melyek boncoláskor nem bizonyultak takonykórosnak. Takonykór miatt ezek szerint az összes veszettség 749 ló volt, szemben 883 lóval a megelőző évben.

A malleinoltások számos esetben végeztek takonykóra gyanús és fertőzés gyanújában levő lovakon, a kórisme biztos megállapítása végett jó eredménnyel.

Takonykór gyanúja miatt kiirtott lovakért és megsemmisített vesztényesztő tárgyakért kártalanítás címén az államkincstár 26,236 K. 58 f. összeget fizetett ki és pedig:

	1903-ban lóért K.	1902-ben lóért K.
Teljes becsértéket	45 9,397.49	32 4,133.—
Fél becsértéket	151 14,293.91	134 14,397.40
Vészterjesztő tárgyakért	— 2,545.18	— 3,169.27
Összesen	26,236.58	21,699.67

A ragadós száj- és körömfájás, mely mult év második felében az ország területén terjedőben volt, ez évben nagyobb elterjedést nyert. A fertőzött községek száma 1902. évről folytatódva május közepéig fokozatosan csökkent; ezen időtől kezdve azután október végéig fokozatosan emelkedett. November elejétől azután a fertőzött községek száma ismét csökkent s az év végén összesen 317 község volt fertőzve.

A betegségben tulnyomó részben szarvasmarhák betegedtek meg, míg juhokon és még inkább sertéskeken jóval kevesebb számban került észlelés alá a betegség. A járvány jellege általában enyhe volt; egyes helyeken azonban rossz indulatu esetek is előfordultak. A beteg marhák közül 0,4%, a juhok közül 0,5%, a sertések közül 2,1% hullott el; az elhullott állatok nagyrészt szopósak voltak.

Egyes helyeken azt tapasztalták, hogy előző évben a betegségen átment szarvasmarhák ez évben újból megbetegedtek ragadós száj- és körömfájásban; más esetben a betegségen átment szarvasmarhák, midőn lefolyt betegség után beojtattak, nem betegedtek meg.

A betegség fellépése után, amidőn az már nagyobb elterjedést nyert, a járvány gyors és enyhe lefolyása végett a hasított körmű állatok rendszerint beojtattak. Ez által a legtöbb esetben sikerült elérni, hogy a járvány gyorsan folyt le s az állatok enyhén betegedtek meg.

A betegséget élő állatokkal igen sok esetben hurczolták egyik községből a másik községbe; emberek is több esetben közvetítették a fertőzést.

A betegség a Duna jobbpartján és a Tisza balpartján nyert nagyobb elterjedést.

A ragadós tüdőlob egész év folyamán egy esetben sem fordult elő. A betegség gyanúja miatt 46 szarvasmarha vágatott le, de a boncoláskor egy esetben sem állapított meg a ragadós tüdőlob.

A betegség gyanúja miatt levágott állatokért kártalanítás címén 4369 koronát fizetett az államkincstár. Az 1892. évben megkezdett s azóta 12 éven keresztül folytatott irás folyamán összesen 65,353 drb szarvasmarha vágatott le s az állami kártalanítás összege 3,662.116 koronát tett ki.

A juhhimlő 1903. év folyamán nagyobb földterületen, de kevesebb számban került észlelés alá, mint az előző évben. A betegség összesen 3760 állaton állapított meg; a megbetegedések száma 23,4%-kal csökkent.

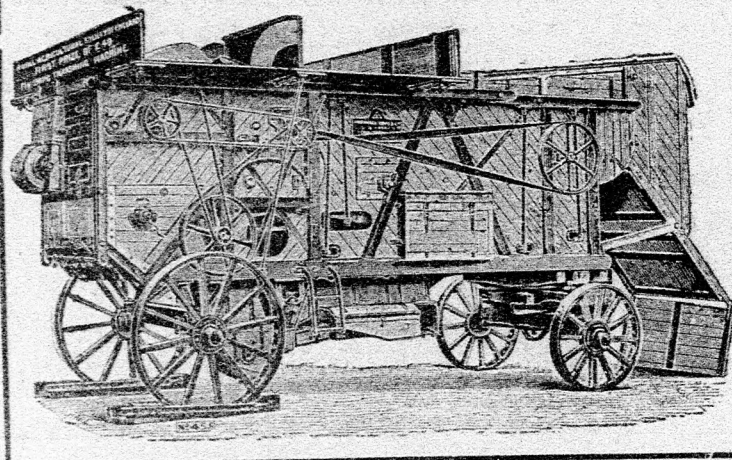
Az ivarszervi hólyagos kiütés lovak között terjedt, szarvasmarhák között ellenben kevesebb számban került észlelés alá. A betegség mindössze 1505 esetben állapított meg hivatalosan (megelőző évben 1369 esetben). Legerősebben volt elterjedve a betegség a Duna jobbpartján, viszont a legkisebb elterjedésű volt a Duna balpartján és az erdélyi vármegyékben.

A rühkór kisebb területen, de nagyobb számban állapított meg, mint a megelőző évben. A betegség összesen 4021 lovon és 8931 juhon került észlelés alá. A betegség leggyakoribb volt lovak között a Tisza-Maros szögében és a Tisza balpartján, juhok között a Tisza jobbpartján és a Duna balpartján.

A sertésorbáncz kisebb területen és jóval kisebb számban fordult elő, mint a megelőző évben. A megbetegedések száma 9647-tel, azaz 31,1%-kal, az elhullások száma 3684-gyel, azaz 19,3%-kal volt kevesebb. A járvány jellege valamivel s. lyosabb volt, mint a megelőző évben; a beteg sertések közül elhullott vagy leöletett 74%, szemben 65,3%-kal a megelőző évben. Legtöbb megbetegedési eset fordult elő a Duna jobb partján és a Tisza jobbpartján, legkevesebb az erdélyi vármegyékben.

Az esetek nagy többségében a talaj fertőzöttsége volt az oka a betegség fellépésének; ezen körülményt igazolja az is, hogy a betegség oly községekben került észlelés alá, melyek megelőző években is fertőzve voltak.

A sertésvész (sertéskolera) kisebb földterü-

GRAEPEL HUGÓ, gépgyáros

Marshall Sons & Co. Limited vezérigénye,

BUDAPEST, V. ker., Váci-ut 40-46. sz.

Ajánlja: eredeti Marshall-féle gőzlokomobiljait, saját gyártmányu legújabb cséplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lóherecséplőgépeit és szabadalmazott törekrostaít vaslemezűből. A folyó évben körülbelül 1000 darabot szállítottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva. Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobb mint bármely más fajta törekrosta!

Gazdasági árjegyzéket, törekrosta-leírást, mintát és elismerő levélfüzetet kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

TÖREKROSTA
GRAEPEL HUGÓ SZABADALMA

le ten s kevese
mint a megelő
részben egy
meg s ezek
veszteségek is
enyhébb volt.
elhullás 55,2%
előző évben.

Legerősebb
a Tisza balpa
legkevesebb e
fordult elő.

Hogy a se
megkaphatják
vármegyei ese
dett 2 éves
jöllehet ezen
átetek a serté

A sertés
külön-külön, d
került észlelés

A gyógy
eredményvel.
A bivaly
151 községbe
ez évben is a
vármegyékben
zöme most is

A felsor
serczegő üsz
sugárgomba,
tüdőfegesség,
szájgyulladás,
találunk az é

Hivatalb
ben mindössz

Ló ... ..
Szarvasmarha ...
Juh és kecske ...
Sertés ... ..

A beteg
leöletett:

Ló ... ..
Szarvasmarha ...
Juh és kecske ...
Sertés ... ..

Az álla
közül a közve
több, mint a
A közf

Szarvasmarha ...
Borju ... ..
Juh és baram ...
Kecske és göd ...
Sertés és malac ...

Az ors
orvos m. o
állatorvos, 3
magán állat

Az álla
m. kir. állat
és pedig az
foku hatósá
beosztva.

A hely
vényhatóság
83 községi

A ma
balpartján,

A

AI

Eud

16% emészthető fehérjét tartalmaz, akkor 25 kg. lóhussal teljesen fődözhetjük a malacz fehérjészsükségletét; de ehhez most még annyi burgonyát s darát kell számítanunk, hogy a malacz szénhidrátszükséglete, mely 18—20 kg.-ra tehető, szintén fődözve legyen, ami például 50 kg. burgonya s 10 kg. darával bőségesen érhető el. Az idősebb sertésekkel természetesen kevesebb lóhust fogunk 1000 kg. élősúlyra etetni, sőt a kifejlődötteknek esetleg egyáltalán nem adjuk azt, de ez a kérdés mindenekelőtt huskésletünkől függ, mert ha fölös-mennyiségű lóhussal rendelkezünk, akkor nem tartózkodunk a fehérjepazarlástól sem, míg eltérő esetben éppen csak hogy az állatok által szükséges fehérjét igyekszünk a lóhussal megadni.

Cselkó István.

Rozsdara mint hizlalótakarmány. (Felelet 782. sz. kérdésre.) A rozst tartják az összes gabonafélék között a legkevesebbé természetűnek, de mérsékelt mennyiségben mindazonáltal bátran etethetjük azt valamennyi állattal, ha fokozatosan szoktatjuk azokat hozzá. Így tehát marhahizlálásra is lehet a rozst használni, s a fejenként s naponta megállapított 2 kg.-nyi adagot nem tartjuk túlnagynak; ami pedig a rozsnak zsírtartalmú képességét illeti, az csak néhány százalékkal csekélyebb mint az öreg kukoricz. Miután a roz s q-ja a kérdéses esetben 2 koronával olcsóbb mint a tengerié, helyesen cselekszenek tehát akkor, ha inkább az meglévő rozssal hizlalnak, mintsem hogyha a drágább tengerit vásárolnák ezen célra.

Cselkó István.

Rizskorpa mint borjutakarmány. (Felelet a 783. sz. kérdésre.) E helyen már ismételve hangsúlyoztuk, hogy a gazda ne vásároljon rizskorpát, mert az nem takarmány s ezért azon esetben sem érdemelne meg, hogy elfogadjuk és haza vigyük, ha ingyen adnák. Azt nem mondjuk, hogy a rizskorpanak egyáltalán nincs tápértéke, de az nem sokkal nagyobb mint a fűrészpöré, vagy legjobb esetben akkora, mint az őszi szalmáé, amihez azonban az számítható, hogy a karcos természetű rizskorpa határozottan árt az egészségnek. Ezért bizonyára nem is vásárolnának a gazdák rizskorpát, ha a rizshántolók azzal a furfanggal nem élnének, hogy rizsliszttel keverve hozzák forgalomba, hogy így egészségtelen voltát csökkentve s tápértékét növelve, valahogy mégis tudhassanak rajta. De nem csak rizskorpát nem kellene vásárolni, hanem még olcsóbb rizslisztféléket sem, mert azok is műtermékek, vagyis oly korpa s lisztkeverékek, melyek csupán csak csekélyebb korpa s nagyobb lisztartalmuk által különböznek a rizskorpától; a rizshántolás hulladékai közül tehát csupán csak a legjobb minőségű lisztet tartjuk azoknak, melyek a vásárlást megérdemlik. Ezen bevezetés után talán már nem csodálkozik azon, hogy 6—12 hónapos borjai az 5-ik nap után már alig ették a rizskorpát s a 8-dikától fogva egészen abba hagyták azt, valamint azon sem, hogy a borjuk elvesztették régi eleveenségüket s jó kinézésüket, mert a rizskorpa tényleg megtámadja az emésztőszerveket s egészségtelen anyag (de nem takarmány) s főleg csak a

baromfi az, melynek a kovadus rizskorpa nem árt, amennyiben ugyanis a baromfi különben is szokott homokot, kavicsot, tehát kovadus anyagokat felvenni. Ezért az ajánljuk, hogy ne erőltesse a borjuk teletetésénél a rizskorpa etetését, hanem adja azt mérsékelt adagban a kifejlődött marhának, vagy ha baromfi van, annak; ezután pedig ne vásároljon többé rizskorpát.

Cselkó István.

Gazdasági egyesületek mozgalmá.

A Komáromvármegyei G. E. kérelmére a földművelésügyi miniszter a nemesócsai tejszövetkezetnek berendezési költségei részbeni fedezésére 600 korona államsegélyt utalványozott. Továbbá a földművelésügyi miniszter a Tata, Nagyigmánd, Gyermely, Naszály és Nagytany komáromvármegyei községekben alakult gazdakörök számára „Néplap”-ot ingyen engedélyezte. A Komáromvármegyei G. E. szövetkezeti központja által folytatni határozta el a nyáron megkezdett tenyészszőbészézési mozgalmat. A legutóbbi sorsolás december hó elején volt. Acs községben. E sorsoláshoz 35 kisgazda előnyös törlesztési módot nyugati fajtajutenyész-üszöt kapott. A gazdasági egyesület ezen mozgalmá a megye határain túl is érdeklődést keltett, amennyiben győr- és fejérmegyei kisgazdák is fordultak az egyesülethez tenyészszők beszerzéséért. A földművelésügyi miniszterium a mozgalmat 4% kamatmegtérítéssel segívezi. A kisbirtokosok földhitelintézeete Komárom vármegye területére vezérképviselőségét a megyei gazdasági egyesület szövetkezeti központjára ruházta, mely az intézet érdekében megveszte nagy mozgalmat indit.

A Békésvármegyei G. E. november 27-én a tagok igen élénk érdeklődése mellett tartotta őszi rendes közgyűlését, amidőn Zsilinszky Endre dr. ig. elnök elnöklete alatt az 1905. évi működési programot állapították meg, amely szerint az egyesület jövőre is rendez:

1. Háziipari tanfolyamokat a vármegye különböző községeiben.
  2. Népies előadásokat 4 községben.
  3. Kertgazdasági szaktanfolyamot 1 községben.
  4. Nyugati fajta szarvasmarhát oszt ki 3 évi törlesztésre.
  5. Tenyészszarvasmarha-vásárt rendez B.-Csabán.
  6. Ló- és szarvasmarha-díjazást rendez Orosházán.
  7. Katonai és luxuslövásárt rendez Békéscsabán.
  8. Csere baromfiakat szerez be és oszt ki a községeknek.
  9. Gözeke-szövetkezetet létesít.
  10. Két újabb paraszt mintagazdaság felállítását kéri.
  11. A haltenyésztés előmozdítására és a holt Kőrösök medreinek kihasználására 1 haltenyésztő mintatelep berendezését kéri a kormánytól.
  12. Megalakítja s üzembe hozza a beszerzési szövetkezetet. Elfogadta a jövő évi költség-irányzatot, amely 2800 korona fölösleggel zárul.
- Elhatározta továbbá, miután az egyesület működése 3 és 1/2 év óta annyira fellendült, hogy a teendőket a titkár egymaga ellátni már nem képes — egy segédtitkári állás szervezését. A beérkezett hasznos és életrevaló indítványokat az igazgató-választmányhoz tette át megvalósítás végett.

A Szolnok-Dobokavármegyei Gazd. E. november hó 22-ikén Voith Simon elnöklete alatt ülést tartott, melyen a titkár jelentést tett az egyesület marhasó-beszerzéséről. Az állattenyésztési alapról kölcsönvett pénzen 100 q. marhasó vásároltatott q.-ként 8 kor. 31 fillér árban. Az egyesületnek nem lévén elég gyümölcsfa-ajtány, hogy a folyó év őszen a tagok által kérelmezett 4000 ojtványt rendelkezésre boosáthatta volna, elhatározatott, miszerint a földmiv. miniszterium kéresek fel a hiányzó ojtványok kiosztására. A titkár jelentést tett az inségügy állásáról. A takarmányhiány indokoltá tette szecskavágóknak beszerzését és a kisgazdák között való kiosztását. Ezután meg a titkár ismertette az OMGE.-nek alábbi tárgyakban érkezett átiratait és pedig: a) melyben arra kéri az egyület, hogy a kendernek gyárak részére leendő természetese érdekében esetleg egybe-hivandó tanácskozá s napját vele is közölje, hogy egyik tisztviselőjüket, a gazdák érdekének minél jobb biztosítása céljából kiküldje; b) melyben a vakok által készített iparcikkéket (kefék, seprők, meszelők stb.) megvételre ajánlja. Az igazgató-választmány az OMGE. átiratait tudomásul vette.

A Torontálvármegyei G. E. november hó 23-án Nagybecskereken értekezletet tartott Babics József jószágkormányzó elnöklete alatt, melynek tárgya volt az 1905. január havában rendezendő országos gazdagylés tárgysorozatának megállapítása. Az OMGE. részéről Jeszenszky Pál titkár volt jelen, aki előterjesztette, hogy Bernát István a gazdasági hiteltől hajlandó a gazdagylésen egy előadást tartani, továbbá javaslatba hozta, miszerint Poroszkay Béla kéresek egy a birtokrendezésekről szóló előadás megtartására. Az értekezleten jelen volt Poroszkay Béla indítványára azonban az értekezlet elhatározta, hogy a birtokrendezések helyett a mezőgazdasági érdekképviselőt kérséről tartassék egy előadás. Jeszenszky Pál indítványára harmadik tárgynak a gabona szövetkezeti értékesítésének kérdése vétetett fel a programba s az előadás megtartására Laehne Hugó kéréselt fel. Itt említhetjük fel, hogy utólag még egy negyedik tárgy is felvetetett a programba és pedig Gálácsy Dezső előadása a délvideki szövetkezeti mozgalomról.

Ugyancsak november hó 23-án, az előbbi értekezletet követőleg Zorád István, az OMGE. ipari szakosztályának titkára tartott érdekes előadást nagyszámu és díszes közönség jelenlétében a len- és kendertermesztésről és feldolgozásról. Az előadást érdekes vita követte.

A Gömör-Kisbontvármegyei G. E. okt. hó 31-ikén Kubinyi Géza elnöklete alatt ig.-választ. ülést tartott, melyen a titkár bemutatta az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület átiratát, melyben arról értesít, hogy a hadseregől kisorolt lovak kiosztása csak az 1906. évben adatik egyesületünknek. Többek hozzászólása után az elnök határozatilag kimondta, hogy a lovak kiosztását 1905. évre az egyesület követeli s ha ez át nem engedtetnék, a szövetségből kilép.

A Veszprémvármegyei G. E. nov. 21-ikén Kolozsváry József főispán elnöklete alatt ig.-vál. ülést tartott, melyen jelentést tettetett a veszprémi kiállítás pénzügyi eredményéről. A jelentés értelmében a kiállítás 1119 K. 39 fill. tiszta jövedelemmel zárult, mit a választmány örömmel vett tudomásul. Ezután megállapított az 1905. évi költségvetés.

A Biharvármegyei G. E. ügétőverseny rendező bizottsága nov. hó 26-ikán Olasz Elemér bizottsági elnök elnöklete alatt ülést tartott,

melyen Weingürt ösz folyamán rendelt jelentést.

A Szabolcs közze jelentését egyesület tenyész rendezett, továbbá díjazást, mely a osztott ki díjak Szépen sikerült és borkiállítását egyesület 3 évi „Kisbirtokosok” képviselőségét. Ez vel karöltve fogl háziipari tanfolya adásokat rendezett szállításra jogosít

Az Aradv igazgató választ Miklós elnöklete Miklós elnök el mányi és báró A Hugó olvasta fe

tést, amely min kiállításról tesz a pécskai kisga baromfiól álló kitünő, a kolleko minden baromfi Tejszövetkezeti

Nagy-Varjas köz és Pécskán. Pé gyűjtő állomás, szállit az aradi t a jelentés az Ar vásár eredmény kielégítő: az ös része elkelt. Az

ból felvett kölcső használta fel, h tenyészállatokat boly községből

tottak egyenként czen 15 darab számára egyenk Szakálhőgyészen

pécskaiknak eg sületbe legutóbb együtt az össete velésügyi minisz küldötte az egye

ben kiadott sz czéljából. Az e tart mulhatatlan sérelmes pontok ségü gabonát

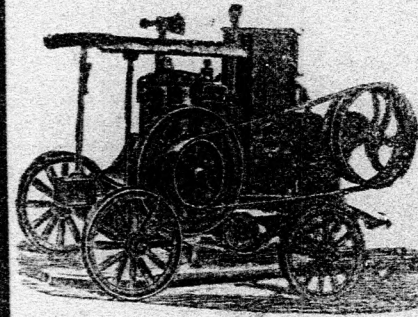
A katonaság ké közül minden g 3. A fizetési föl zsások kölcsönö bona minősége katonaság a s

rostalást. Az egyes módosításokat, ajánlja a földm egyesület elnök zett a földmivel kezetek állami aközis eredmén ter kijelentette, kezetek által te pontban gyártó kilogrammja u utalványoz jan visszamenőleg

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

Iroda és raktár: Bécs, VII., Lindengasse 33.

LEGOLCSÓBB
HAJTÓERŐ

a „GNOM” BENZIN-PETROLIN-MOTOR.

3000-nél több üzemb. Könnyen kezelhető. Villanyos gyújtással. Okl. gépész felesleges.

KÖLTSÉGVETÉS, TERVEK ÉS EGYÉB FELVILÁGOSÍTÁS INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Magyar levelezés.

Magyar levelezés.

M

Elsőrendű haz
általános terr
2378

KALMÁ

Telefon 6

melyen Weingartner Andor gazd. egyt. titkár az ősz folyamán rendezett versenyek eredményéről tett jelentést.

A Szabolcsvármegyei G. E. most teszi közzé jelentését az 1904. évi működéséről. Az egyesület tenyész- és luxuslővására és lőversenyt rendezett, továbbá szarvasmarha-kiállítást és díjazást, mely alkalommal több száz koronát osztott ki díjak fejében a kisgazdák között. Szépen sikerült az egyesület szőlő-, gyümölcs- és borkiállítás is. Az 1904. év folyamán az egyesület 3 évi időtartamra magára vállalta a „Kisbirtokosok Országos Földhitelezését”-nek képviselőségét. Ezenkívül az egyesület az OMGE.-vel karöltve foglalkozott műtrágya-közvetítéssel, háziipari tanfolyamokat és népies gazdasági előadásokat rendezett s tagjai számára kedvezményes szállításra jogosító igazolványokat állított ki.

Az Aradvármegyei G. E. decz. 13-ikán igazgató választmányi ülést tartott Friebeisz Miklós elnöke alatt. Az ülés elején Friebeisz Miklós elnök elparentálta Hendrey Pál választmányi és báró Atzél Lajos alapító tagot. Laehne Hugó olvasta fel ezután az igazgatósági jelentést, amely mindenekelőtt a miskolci baromfi-kiállításról tesz említést, amelyen tudvalevőleg a pécskai kisgazdák is szerepeltek egy 270 baromfifőből álló kollekczióval. Az eredmény kitűnő, a kollekczió első díjat nyert s e mellett minden baromfi elkelt 2492 korona értékben. Tejszövetkezeti mozgalom indult meg Kis- és Nagy-Varjas községekben, Arad-Szentmártonban és Pécskán. Pécskán már létesült is egy tejszűjtő állomás, mely naponként 300 liter tejet szállít az aradi tej- és vajközpontra. Beszámol a jelentés az Aradon rendezett országos baromfi-vásár eredményéről, mely minden tekintetben kielégítő: az összegyűlt anyagok háromnegyed része elkelt. Az országos állattenyésztési alaptól felvett kölcsönt az egyesület az idén is arra használta fel, hogy aradmegyei kisgazdáknak tenyészállatokat szerzett be rajta. Így Németboly községből *Simonyfalvára* 27 tehenet szállítottak egyenként 268 korona értékben. — Szeni-czen 15 darab tehenet vásároltak a pécskaiak számára egyenként 324 koronáért és végül Szakálhőgyészen 34 darab tehenet szintén a pécskaiaknak egyenként 397 koronáért. Az egyesületbe legutóbb 55 új tag lépett be, akikkel együtt az összes tagok száma 1100. A földmívelésügyi miniszter egy leirat kíséretében megküldötte az egyesületnek a *hadsegélyezés* ügyében kiadott szokványfüzeteket véleményezés céljából. Az egyesület ötrendbeli módosítást tart mulhatatlanul szükségesnek, a következő sérelmes pontokra: 1. A szokványnál jobb minőségű gabonát a katonaság nem bonifikálja. 2. A katonaság két tized százalékos levonást eszközöl minden gabona átvételekor az apadásra. 3. A fizetési föltételek nehézségek. 4. A katonai zsákok kölcsönjára engedessék el. 5. Ha a gabona minősége ellen kifogások emeltetnénk, a katonaság a saját raktárában engedje meg a rostálást.

Az egyesület fölterjesztésében ezeket a módosításokat, illetve ezen sérelmek orvoslását ajánlja a földmívelésügyi miniszter figyelmébe. Az egyesület elnöksége annak idején feliratot intézett a földmívelésügyi kormányhoz a tejszövetkezetek állami segélyezése tárgyában. Ez az akció eredménytelennel járt, amennyiben a miniszter kijelentette, hogy az aradmegyei tejszövetkezetek által termelt tejszínből az aradi vajközpontra gyártott és a vámkülföldre szállított vaj kilogrammja után 10 fillér termelési segélyt utalványoz január 1-étől a szövetkezeteknek visszamenőleg a folyó év elejéig. A gazdasági

egyesület ezt az összeget már most előlegezi az érdekelteknek. Végül két átiratot tárgyaltak, mindkettőt a Biharmegyei Gazdasági Egyesület küldötte meg hozzájárulás, illetve pártolás végett. Az egyik a korcsmáknak ünnep és vasárnapon való zárva tartására vonatkozik, a másik azt szorgalmazza, hogy a gazdasági szakképzés magasabb nivóra emeltessek egy nemzetgazdasági tanszéknek az egyetemen való statuuálása által. Ez utóbbira vonatkozólag a gazdasági egyesület álláspontja az, hogy külön gazdasági főiskola állítsassék fel, míg az első átiratot pártolólag vette tudomásul.

Ugyancsak deczember 13-ikán tartott ülést Friebeisz Miklós elnöke alatt a vármegyei inségbizottság.

Mindenekelőtt azokról az intézkedésekről számoltak be, melyeket eddig fogantatosítottak. A gazdasági egyesület feliratot intézett a földmívelésügyi miniszterhez, hogy 50 ezer korona kölcsönt folyósítson az inség enyhítésére, kérelmet intézett a kereskedelmi miniszterhez a vasúti szállítás kedvezményének kiterjesztésére, továbbá feliratot a miniszterelnökhöz inségmunkák engedélyezéséért. *Kemény Szilárd* titkár előterjesztette a földmívelésügyi miniszter leiratait, közöttük azt, melyben a takarmánybeszerzési források és azon uradalmak jegyzékét közli, amelyek hajlandók télire bizonyos mennyiségű szarvasmarhát tartásra elvállalni. A miniszter a csálai és baraczkai állami szőlőtelepeken fekvő takarmány- és élelmiszer-főlöszlegeket a gazdasági egyesület rendelkezésére bocsájtotta megfelelő összegért. A bizottság elhatározta, hogy mindkét helyen, minden második hét péntekjén tartanak kiosztást a kisgazdák számára. Ezek szerint a 217 aradmegyei községből 40-ben takarmányhiány, 92-ben pedig élelmiszerhiány van. Egyáltalán nincs szükség 85 községben.

A Pozsonyvármegyei G. E. legközelebbi igazgató-választmányi ülést deczember hó 19-én tartja. Tárgyak: 1. Jelentés az egyesület folyó évi működéséről. 2. A jövő évi költségelőirányzat bemutatása. 3. Folyó ügyek.

A Nyitra vármegyei G. E. deczember hó 21-ikén d. e. 10 órakor tartja évi rendes közgyűlést Nyitrán, a városház nagytermében.

Tőzegalmozás.

Pándy Kálmán dr. tőzegelési ösmertetésének alapján közöltem idáig a felalkomposzt termelésére és használatára vonatkozó újabb adatokat. Kétségtelen, hogy a tőzegkihasználás legnagyobb jelentősége az eddig nem csatornázott városokban a fekáliák fertőtlenítése és mezőgazdálkodás által nagyban hasznosítható fekáliakomposzttrágya készítésében érvényesül. Ez egy egészségügyi, mint közgazdasági szempontokból nagy jelentőségű dolog. Am nem kevésbé méltánylandó a tőzegelésnek szorosabb értelemben vett mezőgazdasági hasznosíthatósága is. És ez a tőzegalmozás.

Ami klímánk ugyanúgy a tőzegtermelésre, mint annak kibaszására kedvezőtlen. Nem kedvező a termelésre, mert a tőzeg a hűvös és nedvesgály terméke és mint ilyen nálunk csekélyebb mennyiségben és minőségben található föl, mint a tenyészetének leginkább megfelelő balti és északi tenger melléki tőzegmezőkön. Kedvezőtlen a kibaszásra, mert a magyar föld bőven adja a szalmát, amit ezidőszert jobbra almozásra használunk föl. Csak hogy az áldott termőföld, amelyet a legváltozatosabb

növénytermesztéssel folyvást és évszázadokon zsarolunk, az egyoldalú szalmatrágyázással végtére is kimerül, vagy legalább is csökken termelő képességében. A természet háztartásának rendszeres törvénye, hogy ami a földből termett, az oda kerüljön vissza. Ezidőszert mi csak a szalmát és a takarmánytermést adjuk vissza, míg a legértékesebb szemtermés részben a külföldi kereskedelem révén idegenbe kerül, nagyrészt pedig az emberi fogyasztás révén elkallódik, veszendőbe megy.

A föld termőerejének fenntartása és fokozásában tehát ezidőszert csak az állati trágyatermelés gyarapítására támaszkodhatunk. A gazdaság saját termeléséből minél több állatot eltartani és ezzel a trágyatermelést lehetőleg olcsón fokozni, ez a jövedelmező mezőgazdálkodás leghathatósabb eszköze. E célra felhasználjuk gazdaságunk takarmány- és alomtermését, de ez hirül sem elég. Pótoljuk ezt a gabona és egyéb termények gyári melléktermékeinek felhasználásával, de ritka esetek kivételével ez is kevés. Végül pótoljuk a trágyaszükségletet műtrágyával, ami viszont sok pénzbe kerül és nem mindenkinek áll módjában. Am minél jobban miveljük a talajt, minél több műtrágyát használunk fel és ezek alkalmazásával minél inkább forszirozzuk a talaj terméshozamát, annál nagyobb mérvű állati trágyázás válik szükségessé.

Az okszerű gazdálkodás alapföltétele tehát, hogy a gazdaság házilagos trágyatermelését lehetőleg fokozzuk és ehhez képest a gazdaság maga termelte mindazon anyagokat takarmányozásra használjuk föl, amelyek egyáltalában e célra felhasználhatók. Ilyen anyag a szalma. Melasszéval izesítve, répával, burgonyával, törkölyvel avagy darával füllesztve kitűnően helyettesíti a szénát és a legtöbb esetben olcsón is. Ha tehát van olyan anyag, amelylyel a szalmát, mint alomanyagot jutányosan helyettesíthetjük, úgy állattenyésztésünk jövedelmezőségével egyarányban fokozhatjuk földünk termelő képességét is.

Ilyen anyag a tőzegalom. Aránylag olcsón termelhető és nagyon jól hasznosítható. A tőzegalmozás képesít arra, hogy szalmatermésünket is kizárólag takarmányozásra használjuk föl és hogy ezzel egy és ugyanazon birtokon az állattenyésztést 20—50%-kal jövedelmezőleg gyarapíthassuk. Ismétlem, hogy jövedelmezőleg, mert ez a földolog a praktikus gazdálkodásban.

A tőzegalom jövedelmező felhasználásának azonban mégis vannak bizonyos előfeltételei és ez az, amire a magyar mezőgazdaság figyelmét ez alkalommal felkölteni kívánom. A tőzegelés hasznának megismertetéséhez első sorban az kívántatik, hogy mennyit ér a szalma és mennyit a tőzegalom.

A szalma értéke jóformán a körülmények alakulásától függ. Attól ugyanis, hogy minő áron termeszthetünk és vásárolhatunk szénát, abrakot és egyéb takarmányt. A földolog mégis, hogy a póttakarmányok keverésével mily értékben használhatjuk föl a szalmát takarmányul.

A „Köztelek” 90. számában, „*Viszonylagos takarmányérték*” című közleményemben ismerttettem többek közt a szalmaértékességét kiszámításának módját a következő alapon:

≡ Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ≡

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” és terménytisztító gépek.

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetben a gazda minden kivételmentesnek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságokról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

2378

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. Gyári raktár: Budapest, VI., Váci-körút 61. Sürgőnycim: Kalmár-rostagyár.

1. 300 kg. széna egyenértékű 200 kg. szalmával és 100 kg. tengeridarával;
 2. 200 kg. széna egyenértékű 120 kg. szalma és 400 kg. burgonyával;
 3. 200 kg. széna egyenértékű 110 kg. szalma és 600 kg. répával.

Most már a szalmaértékesítés attól függ, hogy mennyibe kerül a széna és az azt helyettesítő póttakarmány. Az idén például, midőn 1 q. széna ára 8 K. és 1 q. tengeri 15 K., a számítás a következő: 3 q. széna à 8 q. = 24 K., ebből levonva 1 q. tengeri árába 15 K.-át, 200 kg. szalma értékesítési ára 9 K., 1 mmázsaé tehát 450 K.

Normális esztendőben pedig, amidőn mondjuk a szemes tengeri ára 9 kor., a jó szénáé pedig 4 kor., a szalmaértékesítési ár: $3 \times 4 = 12 - 9 = 3/2$, vagyis 1 q. szalma 15 koronával értékesül.

A tőzegalom használatának rentabilitása tehát attól függ, hogy miként bírjuk szalmánkat akár eladásra, akár pedig a takarmányozásban értékesíteni és hogy mekkora a tőzegalom nedvfölszívó képessége. A tőzegalom waggonját a magyarországi tőzegtélepeken waggononként 160 koronáért árulják. Ehhez jön a szállítási költség az alábbi táblázat szerint, amelynek segítségével bárki könnyen kiszámíthatja, mennyibe kerül hazaszállítva 1 mm. tőzegalom.

Jelenleg érvényben lévő vasuti fuvardíjtételek a tőzegalom és trágyafélék szállítására.

Távolságra	Tőzegalom és por				Mütrágyafélék és tőzegtékáltrágya	
	darabárú	5000 kg.	10,000 kg.		5000 kg.	10,000 kg.
			15	10		
kilométer	fuvardíj	100 kilónként	fillérben			
1—10	23	17	10	10	10	10
11—20	36	22	10	10	12	10
21—30	46	25	13	12	17	12
31—40	56	34	15	14	21	14
41—50	67	41	18	16	24	16
51—60	77	47	20	18	28	18
61—70	88	54	23	20	32	20
71—80	98	60	26	23	36	23
81—90	108	66	28	25	40	25
91—100	119	73	31	27	43	27
141—150	171	105	44	38	62	38
191—200	223	137	57	49	81	49
241—250	266	162	67	58	112	67
291—300	308	186	77	67	112	67
341—350	350	210	87	76	127	76
391—400	392	234	97	85	142	85
441—450	434	250	104	91	152	91
491—500	476	266	111	97	161	97
541—550	518	282	118	103	170	103
591—600	560	298	125	109	179	109

Tegyük fel, hogy 1 q. tőzegalom $2\frac{1}{2}$ koronába kerül. Miután az alomszalma nedvfölszívó képessége háromszoros, a tőzegalom nedvfölszívó képessége ötszörös kell hogy legyen, hogy a $1\frac{1}{2}$ koronával értékesíthető alomszalmát jóvedelmezőleg pótolhassuk vele. Ellenben ha a szalma az első példa szerint $4\frac{1}{2}$ koronáért értékesíthető, úgy ugyancsak ötszörös nedvfölszívó képességet és $2\frac{1}{2}$ korona beszerzési árat föltételezve, 60 kg. = 150 K. értékű tőzegalommal pótolhatunk 100 kg. = 450 kor. értékű szalmát. Az idén tehát a tőzegalomvásárlás feltétlenül hasznosnak látszik és mert a korai betelelés folytán tavaszkor takarmányinségre számíthatunk, tanácsos lesz a tőzegalom jutányos beszerzéséről már most gondoskodnunk.

A tőzegalombevásárlásnál a legfontosabb tényező, hogy annak nedvfölszívó képességéről meggyőződést szerezzünk. A gyárosok rendszeren az *abszolút* nedvfölszívó képességet szokták jelezni, vagyis azon vízmennyiséget, amelyet a teljesen kiszáritott tőzeg felszívni képes. A tőzegalom eddig tapasztalt legnagyobb vízfölszívóképessége a *mohtőzegnél* saját súlyának 29-szerese, a *láptőzegnél* pedig annak 13-szorosa. Mi azonban jobbra csak láptőzeggel rendelkezünk.

A tőzegalom azonban mindig tartalmaz több-kevesebb vizet és ehhez képest nedvfölszívó képessége is csökken. A forgalomba hozott tőzegalom közönségesen 15—30% nedvességet tartalmaz és ehhez képest a piaci áru métermázájában csak 70—85 kg. a tiszta tőzeg. Ha tehát például a tőzeg *abszolút* nedvfölszívó képessége 8-szoros, úgy a valóóságban csak 560—30, vagy 680—15, tehát 530—665 kilogramm nedvességet képes magába felszívni. Ez a tőzeg *relatív* nedvfölszívó képessége és mert az alomban csak e relatív nedvfölszívó képesség érvényesülhet, ez az, amit a gazdának a tőzégvásárlásnál számításba vennie és ellenőriznie kell. Mert ettől függ, hogy mennyit ér a tőzegalom.

A midőn tehát a gazda tőzegalmot vásárol, vagy minimális abszolút nedvfölszívó képességet és maximális víztartalmat kell kikötnie: pl. hogy legalább 8-szoros nedvfölszívó képesség mellett az alom legtöbb 20% vizet tartalmazzon, amidőn annak valóságos, vagyis relatív nedvfölszívó képessége: $80 \times 8 = 640 - 20 = 620$, vagyis 62-szeres. Vagy pedig, ami sokkal egyszerűbb, bizonyos minimális relatív nedvfölszívó képesség szavatolását kell a gyárostól követelnie, vagyis hogy pl. a tőzegalom relatív nedvfölszívó képessége legalább is ötszörös legyen.

Ezt a relatív nedvfölszívó képességet azonban az áru megérkezése után természetesen ellenőrizni is kell, aminek egyszerű módja a következő: 100 vagy mondjuk 500 gramm tőzegalmot 3 napig normális hőmérsékletű vízben áztatunk, aztán finom szűrő vagy szitára öntve, mindaddig a szűrőn hagyjuk, míg belőle víz csepeg. Ekkor a szitán maradt és teljesen átitatott tőzeget újból lemérjük. Amennyivel nehezebb lesz eredeti súlyánál, annyi vizet szitt föl és ez a tőzeg relatív — gyakorlati értékű — nedvfölszívó képessége.

Ami a tőzegalom gyakorlati alkalmazását illeti, legcélszerűbb, ha azzal előszörre 10—15 cm. vastagon almozunk, hogy az állatnak puha fekhelye legyen és időről-időre csak a teljesen átmedvedett tőzeget ürülékét távolítjuk el, amelynek helyébe friss tőzeget szórunk. Csak ha az egész almozás átmedvedett és szagiani kezd, kell a teljes alomréteget eltávolítani és újjal kicserélni. A tőzegalom ugyanis nemcsak a nedvességet szívja föl, de az ürülékből fejlődő gázokat is abszorbálja és így az istálló levegőjét is tisztán tartja. Ha már erősen szaglik, az annak a jele, hogy nedvességgel és gázokkal telítve van és ekkor már természetesen eltávolítandó. Szoktak a tőzegalomra — főleg lovak alá — kevés alomszalmát is szórni, mert állítólag poros lesz tőle a ló. A szalma-felülhíntés azonban nem föltétlenül szükséges, a jóság jól pihen a tőzegalom és nagyobb városokban éppen lovak alá használják azt a legszivesebben.

A tőzegalom különösen heves homoktalajokra alkalmas trágyát szolgáltat, mert lassan bomlik és sok nedvességet köt meg. Miután az ürülékből fejlődő ammoniákat lekötö,

illetőleg annak fejlődését és elpárolgását megátolja, rendkívül lényegűs a trágyája és talán e nagy nitrogéntartalom okozhatja, hogy aránylag foszforsavban szegény trágyának tartják, holott az ürülék foszforsavát csakugy lekötö, mint az alomszalma, magának az alomnak foszforsavtartalma pedig mindkét esetben kevesre becsülhető. Csakhogy persze a szalmastrágya sokkal kevesebb légenysőt tartalmaz és ezért kedvezőbb abban a foszforsók aránya.

A tőzegalmozás Magyarországon nehezen terjed, mert egyrészt nincsenek tőzeggyáraink, másrészt sok az alomszalmánk. Ott, ahol tényleg oly sok az alomszalma, hogy azt sem föltétlenül, sem készpénzért értékesíteni nem bírják, természetesen hiba volna a tőzegalmozást forszirozni. Csakhogy — és ezt örömmel konstatálhatjuk — az ilyen gazdaságok száma évről-évre csökken. Nem azért, mintha a holdankénti szalmatermés csökkene, sőt ellenkezőleg. Hanem azért, mert ma már minden jóraváló gazda évről-évre fokozatosan emeli jóságállományának létszámát, több takarmányt természet és így szalmaszükséglete is emelkedik. Lassankint a szalmát is mindinkább takarmányozásra használjuk föl és ekkor természetesen a tőzegalmozásra kell áttérnünk.

A tőzegalmozás ugyanis arra képesíti a gazdát, hogy szalmatermését is takarmányozásra használja föl és ezuton jóságáttartását és trágyatermelését is egyazon terület terméséből jelentékenyen fokozza. Ott tehát, ahol a szalma takarmánykép is jól értékesíthető és ahol az istállótrágyatermelés fokozása immár elkerülhetetlenné vált és ahol az istálló levegőjének tisztántartására is sulyt fektetnek, tehát hazánk belterjesebb gazdálkodásu nyugati vidékein, a tőzegalmozás elterjedése már csak rövid idő kérdése lehet.

Sajnos, hogy hazánkban még semmilyen tőzegipar sincs, az még a mai csekély keresletet sem bírja kielégíteni, holott az idej takarmányos esztendő nagy lökést adhatna a tőzegipar fejlődésének. A legnagyobb — *nádass-ladányi* — telep inkább csak tőzegtortát termel, mert tőzegje kevésbé alkalmas alomkészítésre. A *lengyeltői* uradalom termelése rendszertelen, mert tőzegmezeit sűrűn eborítja az árvíz. Most alakult egy részvénytársaság a mosonmegyei *Valla* község hansági tőzegtélepeinek kihasználására. Kivánatos volna, hogy ez már most forszirozza a tőzegalomtermelést, mert a hansági tőzeg igen jó minőségű, kitavaszkodkor valószínűleg nagy keletje volna e gyár termékeinek, amelyek forgalombahozatalával az idén nagyban előmozdíthatná a tőzegalmozás elterjedését és ezzel termékeinek jövőbeli keresletét. M. T.

Szövetkezeti gyűlés Esztergomban.

A Magyar Gazdaszövetség karöltve az Esztergomvidéki Gazd. Egyesülettel f. hó 15-én az esztergomi főgimnázium dísztermében szövetkezeti és gazdaggyűlést rendezett, amelyen mintegy kétszáz esztergommezei gazda, lelkész és tanító vett részt és képviselve volt az egész megyei és városi közigazgatás, de sokan voltak jelen a szomszédos megyékből is. A papnevelő intézet és tanítóképző növendékei testületileg jelentek meg. Ott voltak továbbá: A Magyar Gazdaszövetség részéről: *Bernát István* igazgató, *Mesko Pál* titkár, *Horváth Béla* főispán, *Andrássy János* alispán, *B. Szabó Mihály* m. főjegyző, *Hamar Árpád* árvászéki elnök, *Vancsó Gyula* primási intéző, *Usztanik Géza* primási

urad. felügyelő, *Zoltán OMGE.* szövetkezet részéről *Róbert* gazda, *Géza* titkár, a szesztergomi ügyve

Horváth Béla Gazdasági Egyezményben rámutatott, amely kötelesség osztályoknak, holott kisbirtokos, meg minden lényeg van a legnagyobb Gazdasági Egyezmény értekezletet, holalkalmat adjon sítésének, a szövetségeit eljártatani.

A megnyitót *Oitokár dr. budai* szövetkezetek sorolja és szemléseget mozgató modern s igazán gondolat villany mindinkább az alpesi magyarság is egyforma tékiegyenlítés legy hatalmas tényezőnek is, amely *O.t* ahol sem sem egyéb — zett, ott első s erősödésére töre haszna abban érzést. A leggy szövetkezetekbe amelyet ha sikk okvetlenül boldják a népet áld szocialisták s kezelték, a tanak kulturális népiszkola, a irányban való volt beszéde a papsághoz for számosságban t kitani. A papn az emberek le sége kenyereit kálni a nép ga

Percezikig jutalmazott elő Gazdaszövetség között a gazd Különös figyelmének e kipur hivatott egyének és jegyzők az Orsz. Közp főnöke tartott zetekről. Kim Központi Hite ményeket, a solja, hogy a nines elég ip tartja, hogy az ben szervekes adás után Szaj fejtette ki a f azok szervezés előadásában k a fogyasztó sz elő a gazdák

Szivattyúk és Mérlegek különleges gyár **Garvens W.,** WIEN, I., Wallfischgasse 14.

T
MAGYA

urad. felügyelő, *Wimmer Kálmán, Szilassy Zoltán* OMGE. titkár. Az Orsz. Közp. Hitel-szövetkezet részéről: *Horváth János dr., Buttner Róbert* gazd. egyesületi alelnök, *Szabó Géza* titkár, a megyei és városi tisztikar, az esztergomi ügyvédikar és igen sok hölgy.

Horváth Béla főispán, az Esztergomvidéki Gazdasági Egyesület elnöke megnyitó beszédében rámutatott a válságos gazdasági helyzetre, amely kötelességévé teszi a vezető társadalmi osztályoknak, hogy különösen a leginkább pusztuló kisbirtokos osztály megmentésére tegyenek meg minden lehetőt. Az erők egyesítésében van a legnagyobb segítség, az Esztergomvidéki Gazdasági Egyesület azért hívta össze ezt az értekezletet, hogy a megye intelligenciájának alkalmat adjon a szervezkedés, az erők egyesítésének, a szövetkezetek alakításának ismeretét elsajátítani.

A megnyitó után az első előadást *Prohászka Ottokár* dr. budapesti egyetemi tanár tartotta a szövetkezetek társadalmi jelentőségéről. Felsorolja és szembeállítja egymással az emberiséget mozgató eszméket, konstatálja, hogy a modern s igazán helyes világnézet a szociális gondolat villanyozó hatása alatt áll. Urrá lesz mindinkább az a gondolat, hogy nem csupán az alpesi magaslatok, de a völgy és a lapály is egyforma tényező a világon. A szociális kiegyenlítés legjobb eszköze a szövetkezet, de hatalmas tényező a gazdasági megerősödésnek is, amely alapja a nemzeti nagyságnak. Ott ahol sem a kultúra, sem az ipar, sem a mezőgazdaság — mint nálunk is — nem befejezett, ott első sorban kell a nép gazdasági megerősödésére törekedni. A szövetkezetek másikkal használnak abban, hogy fejlesszék az erkölcsi érzést. A leggyengébb társadalmi rétegek a szövetkezetekben kapják meg az erő öntudatát, amelyet ha sikerül felébreszteni a népben — okvetlenül boldogul. A szövetkezetek megtanítják a népet áldozatkésztségre. Hivatkozik a belga szociálisták szövetkezeteire, az angol szövetkezetekre, amelyek jelentékeny összeget fordítanak kulturális célokra. A szövetkezet modern népiskola, a legjobb hely a nép minden irányban való helyes nevelésére. Nagy hatása volt beszéde ama részében, amikor a jelenvolt papsághoz fordulva felhívja őket, hogy minél számosabban törekedjenek szövetkezeteket alakítani. A papnak — ugymond — nem csupán az emberek lelkének, de testének is kötelessége kenyeret törni, kötelessége közremunkálni a nép gazdasági megerősítésében.

Perczekig tartó eljenzéssel és tapssal jutalmazott előadás után *Meskó Pál*, a Magyar Gazdaszövetség titkára fejtette ki nagy tetszés között a gazdakörök alakításának módját. Különös figyelmébe ajánlotta a nép szervezésének e kipróbált eszközeit — a vezetésre hivatott egyéneknek — lelkészeknek, tanítóknak és jegyzőknek. Ezután *Horváth János dr.*, az Orsz. Központi Hitel-szövetkezet szakosztály főnöke tartott előadást a falusi hitelszövetkezetekről. Kimerítően ismertette az Országos Központi Hitelszövetkezet által elért eredményeket, a maga részéről csak azt kifogásolja, hogy a nagyszámú gazdaszövetkezet mellett nincs elég iparos szövetkezet. Kívánatosnak tartja, hogy az iparosság is fokozottabb mértékben szervezkedjék. A hosszasan megtapsolt előadás után *Szilassy Zoltán*, az OMGE. titkára fejtette ki a fogyasztó szövetkezetek előnyeit, azok szervezésének módját. Nagy hatást keltő előadásában kiterjeszkedik végül arra is, hogy a fogyasztó szövetkezetek mennyiben segíthetik elő a gazdák terményeinek értékesítését.

Ujhelyi Imre, a magyar-óvári gazdasági akadémia tanára a tejszövetkezetekről tartott előadást. A mosonmegyei tejszövetkezetek példájára hivatkozva, amelyeket Bécs közelsége tesz jogosultakká, felhívja az esztergommegyei gazdákat, akik könnyen értékesíthetik tejtermékeiket a közelfekvő Budapesten, hogy alakítsanak minél több tejszövetkezetet. *Vargha Dezső* dr. köhídyarmati plébános tartott ezután lelkes beszédet, felhíván Esztergom megye közönségét szövetkezetek szervezésére.

A sikerült gyűlés *Horváth Béla* elnök zárószavaival ért véget, aki azon reményének adott kifejezést, hogy az elmondottaknak meg lesz a kívánt hatása Esztergom megyében és hogy rövid idő alatt Esztergom vármegye minden községében lengeni fog a szövetkezet zászlója.

Az előadás után a Fürdő szálloda disztermében közös ebéd volt, melyen lelkes felköszöntőkben nem volt hiány. *Horváth Béla* főispán a gazdasági egyesület elnöke lelkes szavakban a megjelent vendég előadóknak mondott felköszöntőt. Erre *Bernát István* válaszolt a nevükben. Örömeinek adott kifejezést a szépen sikerült és igazán harmonikus lefolyású gazdaggyűlés sikerén, mely igazolja, hogy a mai világban is vannak csodák, mert a szövetkezetek az összetartozás, az egymáson segítés eszméjével oly szervezeteket teremtenek a semmiből, amely szervezetek nagyon sok jót és áldást terjesztenek. *Horváth János* dr. a szövetkezeti szervezkedés terén oly előkelő munkát végző lelkészi karra mondott felköszöntőt. Felköszöntőt mondott még *Vargha* dr. és *Andrássy* alispán.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	2107
Alföldi gazdálkodás	2107
Tőzegalmozás	2115
Szövetkezeti gyűlés Esztergomban	2116
Gazdasági egyesületek mozgalma	2114
Tárca.	
Ki miért bomlik	2108
Növénytermesztés.	
Tőzegtalajok telkesítése	2108
Takarmányozás.	
Hiz'álatkormány felülbírlása	2109
Allategészségügy.	
Magyarország állategészségügye 1903-ban	2112
Levélsekény.	2113
Vegyesek.	2117
Gyászhir. — Borkezelési tanfolyam. — A Tiszavölgyi Társulat 1904. évi jelentése. — A katonai ellátás rendszerének ismertetése. — Gözeke-szövetkezet Torontálmegyében. — A Pozsonyi Termelők és Fogyasztók Szövetkezele. — Országos borvásár Pozsonyban. — Előállatok postai szállítása	
Kereskedelem, tőzsde.	2119
Szerkesztői üzenetek.	2121

Gyászhir. *Neményi Ambrus*, országgyűlési képviselő, hírlapíró és a Magyar Gyáriparosok Szövetségének ügyvezető igazgatója e hó 13-án, két heti betegség után, 53 éves korában meghalt. Temetése rokonai és tisztelőinek nagy részvéte mellett, folvó hó 15-én délután történt. A meghaldogultban egyesületünk is egyik tagját gyászolja, akinek közgazdasági működése, ha olykor ellentétbe került is a mitőrekevéseinkkel, de mint közéletünk nagy tehetségű és sok érdemű bajnokának korai halálát őszinte

szívvel gyászoljuk és adjuk meg emlékének mély tiszteletünk és nagyrabecsülésünk nyilvánítását.

Borkezelési tanfolyam. A földmivelésügyi miniszter a budafoki pinczemesteri tanfolyammal kapcsolatban a nagyobb önálló szőlőbirtokosok és gazdatisztek számára 1905 január hó 16-tól 28-ig Budafokon kéthetes délutáni tanfolyamot rendez. A tanfolyamra való felvétel végett a folyamodó nevének, lakhelyének és foglalkozásának közlése mellett közvetlenül a pinczemesteri tanfolyam igazgatóságához kell fordulni, ahol a jelentkezés sorrendjében történik a felvétel. Ugyancsak Budafokon a kisbirtokosok és vinczellérek részére 1905 február 12-től 25-ig fog kéthetes borkezelési tanfolyam tartatni. A pályázat feltételeiről a budafoki pinczemesteri tanfolyam igazgatósága ad felvilágosítást. A pályázati határidő 1905 január 31.

A Tiszavölgyi Társulat 1904. évi jelentése. A Tiszavölgyi Társulat központi bizottsága most teszi közzé az ez évi december hó 18-ik közgyűléshez intézett jelentését, amelyben a bizottság két tagját ért kitüntetésről történt megemlékezés után közli azokat az ügyeket, amelyek elvi fontosságuknál fogva az összes tiszai társulatokat érdeklik. Ilyen a földmivelésügyi miniszter ama rendelete, amely többek közt megállapítja, hogy a törvény felhatalmazása alapján kirótt társulati járulékok nem magán, hanem köztartozás jellegével bírnak. A pénzügyi állapotról szólva, a jelentés kiemeli, hogy az összes tiszai társulatok földhitelintézeti adóssága 68.636.600 koronára rug. Az egyes társulatok részéről beérkezett statisztikai adatok szerint a társulatok összes adóssága 214.257.380 koronát tesz ki. A Tiszavölgyi Társulatnak 1904. év december elején 100.000 korona névértékű papírja volt, amelynek kamatszaporulata 13.579 koronát tett ki, a készpénzmaradvány december 6-án 24.202 korona 98 fillér volt. 1903-ban a Tiszán és mellékfolyóin 3.242.285 korona értékű állami munkát végeztek. Külön kiemeli a jelentés a Hármas-Körös hajózhatóvá tételére irányuló előterjesztéseit, amelyhez a földmivelésügyi miniszter hozzájárult.

A katonai ellátás rendszerének ismertetése. Folyó hó 12-én nyílt meg az óbudai honvédelemzési raktárban az a kurzus, amelyet *Tallian* földmivelésügyi és *Nyíri* honvédelmi miniszterek közösen rendeztek, amelyen a katonai ellátás rendszerét és módját ismertetik az érdekelt gazdaközönséggel. A kurzust *Tervey Imre* miniszteri tanácsos a földmivelésügyi miniszter nevében nyitotta meg, ismertette, mely indokok vezették a minisztert, hogy a kurzust rendeztesse. A gazdák elig ismerték eddig a katonai kézi bevásárlások rendszerét, azért széles körben tájékoztató füzet terjesztetik, még többet tehetnek a kurzus hallgatói, ha a maguk működési körében az eljárás módját ismerté teszik. Eddig fennálló nagy tájékoztatatlanságot szüntetnek meg és közvetlen hasznát a gazdák látják. A kurzust a honvédelembizottság egyik agilis tagja, *Bernolák* hadbiztos vezeti.

Gözeke-szövetkezet Torontálmegyében. A Torontálmegyei Gazdasági Egyesületnek a megye déli részén lakó földbirtokos tagjai egy gözeke-szövetkezet alakítását határozták el, melynek létesítése érdekében e hó 11-én értekezlet tartottak Gyéren *Gyertyánffy* László dr.-nál. Az értekezleten a Torontálmegyei Gazdasági Egyesület központjából *Marion* Andor titkár jelent meg. Az értekezleten elkészítették a szövetkezet alapszabályait, melynek értelmében a szövetkezet 1200 katasztrális hold megszántására tömörül össze, s ugyanannyi üzletrész

TATAI DARABOS SZÉN

TOJÁS és TÉGLA BRIKETT

BÁNYÁK: Tata, Királd, Sajó-Szent-Péter, Dorogh, Tokod, Ebszöny. — EBSZONYI MÉSZ.

MAGYAR ÁLTALÁNOS KOSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 19.

lokomobilnál, gőzekénél teljesen pótolják a porosz szenet, e mellett sokkal olcsóbbak, használatuk nagy megtakarítást eredményez.

jegyzésével alakul meg. Egy üzletrész ára 50 K., melyből az első évben 15 K. fizetendő be. A gőzeke-szövetkezet tagjaival szemben tulajdonképpen mint vállalkozó fog szerepelni s bérért szántja a tagok földjeit és pedig kat. holdankint és hüvelyenkint 1 K. 50 fillérért, altalajkévelési kombinálás esetén holdankint és hüvelyenkint 1 K. 80 fillérért, tehát 1 kat. hold felszántása 10 hüvelyk mélységre 15 K., illetőleg 18 K.-ba fog kerülni, a felhasználandó szén arán felül. Ily egységár melletti szántás által 5 év lefolyása alatt a gőzeke-garnitúra teljesen kifizetve leendő, s emellett még vissza fog téríteni a tagoknak a befizetett üzletrészek összege is. A szövetkezet a megyei gazdasági egyesület erkölcsi támogatása és felügyelete mellett fog működni.

A Pozsonyi Termelők és Fogyasztók Szövetkezte. Tallián Béla földművelésügyi miniszter folyó évi november hó 30-án kelt s a Pozsonyvármegyei G. E.-hez intézett leiratában közli, hogy mivel a maga részéről is sulyt helyez azokra az érdekekre, melyeknek biztosítását a Pozsonyi Fogyasztók és Termelők Szövetkezte feladatát tűzte ki, a szövetkezet céljaira 70 üzletrészt jegyez s e célból 3500 K.-át utalványoz ki a pozsonyi kir. adóhivatalhoz. Nagy fontosságú elvi állásfoglalása ez a földművelési miniszternek, mert ezáltal fényesen van bebizonyítva, hogy a kormány az egészséges alapokra fektetett szövetkezeteket nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is hajlandó támogatni.

Országos borvásár Pozsonyban. A Magyar Szőlősgazdák Orsz. Egyesülete már megalakította a pozsonyi borvásár helyi rendező bizottságát, amely tegnap december hó 12-én tartotta első ülését Pozsonyban a Szőlőművesek Egyesületének helyiségében. Az erősen látogatott értekezlet elnökéül Fülep Jónás választott meg. Drucker Jenő dr. a Magyar Szőlősgazdák Orsz. Egyesületének igazgatója ismertette erre a borvásárokat, de különösen a pozsonyi országos borvásár célját és nagy jelentőségét arra való tekintettel, hogy itt az ország nyugati határán módunkban lehet az ausztriai, német és svájci borkereskedők által régebben folytatott élénk borkereskedelmet újra biztosítani. A pozsonyi országos borvásárt különben február végső napjaiban fogják rendezni Pozsonyban a vármegyház nagytérében, amelyet erre a célra az értekezleten szintén jelenlevő Klempa Bertalan kir. tanácsos, alispán szívesen átenged. Az értekezleten összehívották a borvásár szabályzatát, amelyet német nyelven meg fognak küldeni az osztriai, német és svájci borkereskedőknek, valamint a vendéglős szövetségeknek is. Az ügyek további vitelére egy szűkebb bizottságot választottak, amelynek Fülep Jónás elnökléte alatt tagjaivá lettek: Mayer Henrik vinczellériskolai igazgató, Horváth Jenő gazd. egyesületi titkár és ifj. Palugyay Ferencz borkereskedő. A pozsonyi országos borvásárt egyébként a Magyar Szőlősgazdák Orsz. Egyes. a Pozsonyvármegyei Gazd. Egyesülettel és a Pozsonyi Szőlőművesek Egyesületével karöltve rendezik.

Élő állatok postai szállítása. A földművelésügyi miniszter körrendeletben értesítette a törvényhatóságokat, hogy a szállítási engedélyhez kötött hasznos emlős állatok és madarak védelméről szóló törvényes intézkedések kijátszásának megakadályozása végett a kereskedelemügyi miniszter valamennyi posta- és táviró-hivatalt, ugyszintén vasuti és hajózási vállalatokat utasította hogy az élő állatokat tartalmazó küldeményeket csak abban az esetben fogadják el szállításra, ha azok úgy vannak csomagolva, hogy a küldemény tartalmát könnyen

lehet ellenőrizni. Amennyiben a feladásnál az állatok fajának meghatározása tekintetében kételemek merülnek fel — a szállítást csak oly esetben szabad elfogadni, ha a feladó hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy az illető állatok szállíthatók. A földművelésügyi miniszter ezért egyetértve a belügyminiszterrel elrendeli, hogy az illetékes hatóságok ily esetekben a szükséges bizonyítványt a feladó kérelmére állítsák ki.

Nyilttér.

Szuperfoszfátot Stassfurti kaintot

szavatolt 12.4% tiszta káli-23-24%
kónsavaskáli tartalommal

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli-74-76%
kónsavaskáli tartalommal

Kovasavas-kálit

(dohánytrágyázásra) továbbá min-
dennemű egyéb műtrágyaféléket
azonkívül

Rézgálicot

(98-99%) elismert kítűnő min-
ségben legolcsóbban szállít a

"HUNGÁRIA"

MŰTRÁGYA, KÉNSAV ÉS VÉRYI IPAR RÉSZV. TÁRSASÁG
BUDAPEST, V., FURDO-UTCZA 8. sz.

1904. évi forgalom: 22,000 bál.

Főhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

A BUDAPESTI GYAPJU-AUKCZIÓKRA

melyek minden évben július és szeptember
hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési
vállalat Budapest, dunaparti teherpályaudvar”
címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes
vonalaín tetemes díjkezdményben, valamint
ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvi-
lágosítással szolgál:

HELLER M. S TÁRSA

GYAPJUÁRVERÉSI VALLALAT
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

Husárak.

1904 december 16-án.

Piacz	Élő suly koronákban métermázsza							
	marha-		borju-		sertés-		birka-	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Losoncz	60	—	72	—	86	—	40	—
Kaposvár	68	60	80	70	90	82	38	30
Nagyszombat	68	52	66	52	96	68	—	—
Baja	—	—	—	—	84	—	—	—
Szolnok	—	—	—	—	—	—	—	—
Kecskemét	60	52	92	84	104	92	44	34
Arad	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-A.-Ujhely	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Becskerek	60	—	64	—	80	—	—	—
Nagyvárad	—	—	—	—	104	—	—	—
Moson	72	60	84	74	100	70	—	—
Pápa	72	58	80	60	96	72	56	48
Miskolcz	76	64	80	72	116	112	52	44
Nyitra	—	—	—	—	—	—	—	—
Szatmár	—	—	—	—	—	—	—	—
Békés-Csaba	58	—	60	—	74	—	22	—
Szentes	—	—	—	—	—	—	—	—
Léva	—	64	—	70	—	78	—	50
Érsekújvár	70	60	80	70	90	72	—	—
Pancsova	60	54	60	52	84	78	—	—
Ujvidék	50	44	80	—	72	68	40	—
Eszék	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr	80	64	84	76	104	92	—	—
Zenta	80	66	—	—	91	—	—	—
Nagyszében	70	56	—	—	88	72	—	—
Versecz	68	64	64	60	110	104	—	—
Sopron	70	50	60	50	92	60	—	—
Kassa	—	—	—	—	—	—	—	—
Pozsony	—	—	—	—	—	—	—	—
Zalaegerszeg	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagykanizsa	80	50	80	72	90	70	40	82

Piacz	Vágott hus kilogramm fillérekben							
	marha- hus		borju- hus		sertés- hus		birka- hus	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Losoncz	88	—	120	—	96	—	56	—
Kaposvár	130	120	156	132	128	124	86	76
Nagyszombat	120	112	140	—	112	104	96	88
Baja	108	9	108	96	96	88	72	—
Szolnok	—	—	—	—	—	—	—	—
Kecskemét	112	104	140	120	112	108	84	80
Arad	120	96	140	120	116	—	—	—
S.-A.-Ujhely	104	96	136	128	128	96	88	80
Nagy-Becskerek	104	96	128	120	120	112	72	—
Nagyvárad	96	80	120	—	120	—	64	—
Moson	128	120	160	120	138	128	—	—
Pápa	112	96	140	120	120	112	80	72
Miskolcz	124	116	144	—	132	124	84	80
Nyitra	112	104	120	—	120	—	80	—
Szatmár	112	96	120	—	120	112	64	60
Békés-Csaba	96	—	120	—	120	—	64	—
Szentes	—	—	—	—	—	—	—	—
Léva	104	88	120	96	120	104	80	72
Érsekújvár	128	112	160	148	112	96	68	60
Pancsova	104	96	120	110	120	112	68	64
Ujvidék	96	88	140	120	110	100	72	—
Eszék	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr	104	92	116	104	120	104	—	—
Zenta	96	—	120	—	120	—	—	—
Nagyszében	140	110	110	90	100	88	64	56
Versecz	96	96	120	116	118	110	56	54
Sopron	158	130	200	160	156	146	125	95
Kassa	120	100	130	112	120	100	72	64
Pozsony	—	—	—	—	—	—	—	—
Zalaegerszeg	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagykanizsa	160	110	180	148	130	126	90	78

„PERFECT“

separatorok,
tejszállító kannák,
tejhűtő készülékek,
vajköpülő gépek,
vajgyuró gépek.

Teljes tejjgazda-
ságok, berendezések
és eszközök.

PFANHAUSER ANTAL, Budapest, V., Báthory-u. 9

Magyar vidéki piacok gabonaforgalma és árjegyzése.

Piacz	Magyar vidéki piacok árjegyzése 1904 deczember hó 14-én (100 kg-ra értendő koronákban.)						Magyar vidéki piacok gabonaforgalma mm-ban 1904 deczember 7-10-ig.				
	Buza	Rozs	Árpa	Tengeri	Zab	Burgonya	Buza	Rozs	Árpa	Tengeri	Zab
Losoncz	18.60	14.80	16.—	16.80	15.50	10.—	200	100	40	200	40
Nagyszombat	20.—	18.—	16.70	16.80	15.50	6.—	235	—	919	58	—
Kaposvár	19.60	14.20	15.—	14.—	12.20	6.—	400	120	100	120	80
Nagykanizsa	19.90	15.—	14.20	14.40	13.60	3.80	420	150	95	280	85
Baja	19.—	14.40	14.—	13.80	12.80	—	650	180	40	400	900
Szolnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kecskemét	19.20	14.30	16.—	16.80	15.40	8.—	—	—	—	—	—
Arad	19.40	14.30	14.20	14.50	13.60	6.—	1650	12	20	530	8
Uj-Arad	19.30	14.60	14.20	14.40	13.50	6.—	1140	10	25	490	5
Nagy-Becskerek	18.60	14.—	14.—	15.—	13.—	—	1000	—	50	500	50
Nagyvárad	18.40	14.30	14.60	15.80	14.20	—	400	300	80	700	250
Moson	20.40	15.20	15.—	15.60	14.40	6.—	300	50	100	100	20
Pápa	20.80	15.—	16.20	17.60	14.40	—	260	200	20	20	10
Miskolcz	18.80	14.80	14.60	15.20	14.60	12.—	315	128	95	25	19
Nyitra	20.—	15.20	16.20	16.—	14.60	5.—	—	—	—	—	—
Szatmár	18.80	14.20	14.—	17.—	12.80	6.—	700	200	350	650	250
Békés-Csaba	19.20	15.—	14.60	15.20	13.—	10.—	320	10	220	290	20
Szentés	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Léva	19.40	15.20	15.40	16.80	15.60	6.40	960	15	1060	430	47
Érsekújvár	19.30	14.90	14.80	15.—	14.40	8.—	170	109	160	170	70
Pancsova	18.80	—	12.40	13.60	13.80	—	600	—	—	600	—
Ujvidék	20.20	—	—	14.80	14.—	8.—	2000	—	—	1100	400
Eszék	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr	20.60	15.20	15.40	15.60	14.60	7.60	400	550	50	250	80
Zenta	18.30	—	14.10	15.40	13.20	6.40	730	—	25	180	200
Nagy-Szeben	19.50	14.50	14.—	15.—	12.60	6.—	125	20	25	220	60
Verscez	18.90	14.—	14.—	15.60	13.60	8.—	80	—	—	420	—
Sopron	20.80	16.—	16.20	17.—	—	7.50	—	—	—	—	—
S.-A.-Ujhely	18.40	13.70	14.90	16.40	14.40	7.60	197	85	114	43	74
Zalaegerszeg	19.60	14.40	14.—	14.60	13.80	3.—	150	800	50	50	50
Kassa	19.—	14.40	14.80	17.—	14.20	—	300	120	250	120	125

Nemzetközi gabonapiacz 1904 deczember hó 13-tól 15-ig.

(Lezárva deczember hó 16-án déli 12 órakor.)

Piacz:	Budapest	Bécs	Berlin	Páris	London	Liverpool	Braila	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza
Deczember hó:	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Deczember hó:	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
E F F E K T I V Á R A K											
Buza:	20.80	22.30	21.45	22.51	—	—	18.85	21.70	19.85	14.48	15.07
	— 20.60	— 21.70	— 21.45	— 22.75	—	—	— 18.85	— 21.38	— 19.70	— 14.48	— 15.07
Rozs:	15.30	16.50	17.13	15.58	—	—	13.27	—	—	—	11.90
	— 15.30	— 16.50	— 17.13	— 15.95	—	—	— 13.27	—	—	—	— 11.90
Árpa:	14.80	15.—	—	—	—	—	11.31	—	—	—	—
	— 14.80	— 14.80	—	—	—	—	— 11.31	—	—	—	—
Tengeri:	16.—	16.70	14.70	—	—	—	17.02	10.87	8.98	9.07	—
	— 15.70	— 16.70	— 14.85	—	—	—	— 17.02	— 10.82	— 9.38	— 9.07	—
Zab:	14.60	16.20	16.56	15.35	—	—	—	—	—	—	—
	— 14.60	— 16.20	— 16.44	— 15.30	—	—	—	—	—	—	—
H A T Á R I D Ő S Á R A K											
Buza	Május	20.42	21.96	23.28	—	19.51	20.67	20.17	—	—	—
	Julius	17.72	22.14	23.70	—	—	19.05	18.17	—	—	—
Rozs	Május	20.44	21.96	23.42	—	—	20.46	20.12	—	—	—
	Julius	17.74	22.08	23.85	—	19.54	18.86	18.10	—	—	—
Tengeri	Május	15.92	17.80	16.15	—	—	—	—	—	—	—
	Julius	—	17.88	16.62	—	—	—	—	—	—	—
Zab	Május	15.98	17.77	16.29	—	—	—	—	—	—	—
	Julius	—	17.89	16.62	—	—	—	—	—	—	—
Tengeri	Május	15.18	14.25	—	—	11.57	10.05	8.85	—	—	—
	Julius	—	—	—	—	—	—	8.92	—	—	—
Zab	Május	14.42	17.04	15.77	—	—	—	—	—	—	—
	Julius	—	—	16.29	—	—	—	—	—	—	—
Tengeri	Május	15.18	14.22	—	—	11.46	9.93	8.78	—	—	—
	Julius	—	—	—	—	—	—	8.81	—	—	—

Jegyzet: * Április—október.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti termény-bizományi cég jelentése.)

Napijelentés a gabonáüzletről. 1904. december 16.

Készbuza a malmok mérsékelt vételkedve és ugyanolyan kínálat mellett változatlan irányzatot követett, elkeit mintegy 9000 métermáza tartott áron.

Rozs változatlan, helyben, valamint helybeli egyenértékre, azonnali szállítás mellett 15—15.15 koronáig értékesíthető.

Takarmányárpa csendes, helyben, ugyancsak helybeli egyenértékben 13.60—14.60 koronáig falalt vevőre minőség szerint.

Sörárpa kötések nem kerültek nyilvánosságra, az irányzat csendes.

Zab ártartó, mérsékelt forgalom mellett, helyben 13.80—14.50 koronáig fizetnek minőség szerint.

Tengeri gyenge kínálat mellett szilárd, ó-áru helyben, kocsi rakva, azonnal átvéve, 15.90—16 koronáig, új-tengeri, helybeli egyenértékben 14.90—15 koronáig, laplata-tengeri, Fiumében átvéve 14.10—14.20 koronáig jegyez.

Ma délelőtti a következő készárukötések jegyzettek hivatalosan:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 80.5 k. 21 K. 05 f., 500 mm. 81 k. 21 K., 100 mm. 80.7 k. 20 K. 95 f., 100 mm. 80.7 k. 20 K. 85 f., 250 mm. 80.5 k. 20 K. 95 f., 100 mm. 80.5 k. 20 K. 95 f., 100 mm. 80.5 k. 20 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 20 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 20 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 20 K. 75 f., 100 n.m. 80 k. 20 K. 70 f., 500 mm. 80 k. 20 k. 60 f., 200 mm. 79.5 k. 20 K. 60 f., 300 mm. 80 k. 20 K. 60 f., 1000 mm. 79.5 k. 20 K. 80 f., 100 mm. 79.5 k. 20 K. 70 f.

Fejérmegyei: 1050 mm. 77.5 k. 20 K. 47.50 f. Pestmegyevidéki: 160 mm. 80.5 k. 20 K. 80 f., 500 mm. 80 k. 20 K. 70 f., 300 mm. 79.5 k. 20 K. 60 f., 250 mm. 79.5 k. 20 K. 40 f., 100 mm. 77 k. 20 K. 3 f.

Raktáraru: 500 mm. 78.5 k. 20 K. 65 f., 1900 mm. 78 k. 20 K. 50 f., 1000 mm. 76 k. 20 K.

Rozs: 500 mm. 15 K. 20 f., 500 mm. 15 K. 15 f., 150 mm. 15 K. 15 f., 100 mm. 15 K. 15 f., 100 mm. 15 K. 15 f., 100 mm. 15 K. 15 f. kp.

Zab: 200 mm. 14 K. 30 f. kp.

Tengeri: 2000 mm. 16 K. 10 f., 800 mm. (lófogu) 15 K. 90 f., 500 mm. (lófogu) 15 K. 90 f. kp.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1904. december hó 16-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott készségekből 90 szekér réti széna, 15 szekér muhar, 30 szekér zsupszalma, 16 szekér lomszalma, — takarmányszalma, 5 szekér tengeriszár, 1 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, zabosbüköny, köles, stb.), 300 zsák szecska.

A forgalom lanyha. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 600—1000, muhar 880—930, zsupszalma 400—420, alomszalma 320—400, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár 2600—2800, egyéb takarmány —, zabosbüköny 1000—1000, lőhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 420—460. Összes kocsiszám 160. Összes súly 192,000 kg.

Szeszület.

A szeszüzletben e héten a forgalom kielégítő volt és főleg finomított szeszt vásároltak nagyobb tételekben vidéki kartellen kívüli finomítottól. Kontingens nyers és exkontingens szeszen is élénk volt a kereslet.

Helybeli és vidéki egyesült szeszgyárak jegyzése változatlan és finomított szesz adózva 156.50—157 K., adózatlanul 57.50—58 K.-n kelt el nagyban, és 2 K.-val drágábban kicsinyben. Kartellen kívüli finomított 2, sőt 3 K.-val olcsóbb ajánlatokat tettek főleg azonnali szállításra és több tétel el is kelt.

Élesztőszesz adózva 156.50—157 K., adózatlanul 57.50—58 K.-n kelt el nagyban.

Denaturált szesz szilárdabb és hordóval együtt 49.50 K.-n kelt nagyban kötésre. Egyes barelok egy-két K.-val drágábban jegyeznek.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz azonnali és későbbi szállításra gyéren volt ajánlva és fedezési vételek folytán a kínált tételek ab termelő állomás 48—48.50 K. találtak vevőre. Egy nagyobb tétel exfinomított szesz 36.50 K.-n kelt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 51.50—52.50 korona.

Bécs. Kontingens nyersszesz 49.60—50.20 K. Prága. 142.25— K. adózott tripló és — K. adózatlan szeszért.

Trieszt. — K. adózott finomított szeszért.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban	kicsinyben
	koronákban	
Finomított szesz	156.50—157	158—159
Élesztőszesz	156.50—157.50	158—159
Nyersszesz adózva	152.50—153	154—155
Denaturált szesz	49—49.50	50.50—51

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendőek.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

A magpiacz meglehetősen csendes. Kivételt ismét lőhermag (vöröshere) képezett, mert egy a spekuláció, mint a fogyasztók részéről igen élénk érdeklődés mutatkozott. A francia, cseh és orosz piacokon került készletek e héten oly jelentéktelenek voltak, hogy a nagy kereslettel szemben még tekintetbe sem jöhetnek. Ma már bizonyosra vehető, hogy igazán szép, kifogástalan minőségűeknek, a közeledő idényben nagy hiánya lesz. Ezen feltevés helyességét azon körülmény is igazolja, hogy mint általában ismeretes, belföldön különösen Erdélyben nemcsak mennyiségileg volt gyenge termés, hanem minőségileg is oly rossz volt, hogy hozzáfoghatót még sosem tapasztaltunk. Termésünknek minden tekintetben gyenge volta az angol kereskedőket arra indította, hogy meglehetősen öreg szemű lőhermagot ajánlanak, de óvatossággal kell élnünk, mert az angol lőherét mi nem használhatjuk, ré-zútkre értéktelen, mert növénye éppugy mint az amerikai lőherét, durvaszárú és szőrös. Lőherével ellentétben a luczernamag-üzlet teljesen pang. Oly nagy mennyiségek lettek e héten ajánlva, hogy a hanyatló árak dacára a piacra került készletek mindnyája nem volt elhelyezhető. Ezen tételeknek vagy 2/3 része eladatlan maradt. Répamag. Mindazonáltal, hogy az üzlet csendes, egyik és másik tudósítás szerint lehetséges, hogy az idényben Mammuth répamagban hiány fog állani. Büköny. Néhány tétel eladása képezte az e heti forgalmat. Fehérhere és ballaczim iránt semmi érdeklődés nem mutatkozott.

Jegyzések nyersáruért 50 kilogrammonként Budapesten koronákban:

Lőhere	85—94
Luczerna	40—48
Büköny	10—11

Vetőmagvak ólomzárólása. *)

Budapest, 1904. december 15.

A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1904—1905. idényben, azaz 1904. évi július hó 1-étől a mai napig az alant megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket ólomzáróltá:

Ólomzáróltató fél	Luczerna	Lőhere	Egyéb	Összesen
M. Mezőgazdák Szöv., Budapest	627	1071	20	1718
Haldek Ignác, Budapest	836	803	10	1649
Mauthner Ödön, Budapest	141	1130	—	1271
L. P.**) közraktári váll.	730	261	20	1011
Szalay Gyula, Budapest	176	586	—	762
Sachsel et Söhne	45	386	20	451
Löwenthal testvérek	15	350	—	365
Beimel és fia, Budapest	126	—	—	126
Radwaner, Budapest	11	99	—	110
Kramer Lipót, Budapest	2	69	—	71
Fraud Sámuel, Szatmár	—	61	—	61
Fuchs Fülöp	60	—	—	60
Boross Dezső, Budapest	35	11	—	49
Frommer A. H. ut., Budapest	6	—	—	6
Összesen	2813	4827	70	7710

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai hereféle magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzáróltja. **) Leszámitoló és pénzváltó banknak olvasandó L. P.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon 1904 december hó 16-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 73 árus 35 drb sertést, 2 árus 50 drb süldőt, 2500 kg. friss húst, 2000 kg. füstölt húst, 1500 kg. szalonnát, 1500 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajtot, — kg. (— drb) sonkát, — kg. tőpörtöt.

Videkről és pedig összesen: 396 drb sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 104—120 fillér, 1 q 102—103 kor. süldőhús 1 kg. 120—136 fillér, 1 q 104—116 korona, füstölt sertéshus 1 kg. 140—160 fillér, 1 q — korona, szalonna zsirnak 1 kg. 120—128 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 144—160 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 128—140 fillér, 1 q — korona, disznósír 1 kg. 140—144 fillér, 1 q — korona, kocsonyahús 1 kg. 60—80 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 160—180 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, tőpörtő 1 kg. — fillér.

Hideghusvásár az Orczi-uti élelmi piacon 1904 december hó 16-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 35 árus 42 drb sertést, 2 árus 6 drb süldőt, 2800 kg. friss húst, 650 kg. füstölt húst, 1200 kg. szalonnát, 400 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajtot, — kg. (— drb) sonkát, — kg. tőpörtöt.

Videkről és pedig: összesen 28 drb sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 116—128 fillér, 1 q — kor. süldőhús 1 kg. 120—128 fillér, 1 q — korona, füstölt sertéshus 1 kg. 138—160 fillér, 1 q — korona, szalonna zsirnak 1 kg. 120—128 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 136—144 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 128—132 fillér, 1 q — korona, disznósír 1 kg. 128—136 fillér, 1 q — korona, kocsonyahús 1 kg. 56—80 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 152—182 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, tőpörtő 1 kg. — fillér.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte jelentése. 1904 december 16-án.

Lényeges árváltozások nélkül különösen friss vajban és szép gyümölcsben élénk a kereslet, míg vágott baromfiban csak az elsőrendű szépen kezelt áru képezi nagyobb érdeklődés tárgyát. Vágott sertésben a hozatalok tetemesek, az irányzat lanyha. Tojásjegyzéseink változatlanok.

Mai árak:

Húscsontok: marhahús 112—120 K., helybeli borjúhús 80—100 K., vidéki borjúhús 70—80 K., sertéshús 80—100 K., szalonna friss 120—128 K., szalonna, sózott 120—128 K., szalonna füstölt 128—150 K., szalonna, olvasztani való 120—128 K., háj 128—136 K., sertésszár 136—140 K., füstölt sonka 160—180 K. mm.-kint. Bányai párja: — K. Ozhus: — kor. Juh: leszurva bőr nélkül — K. Malacz leölt — K. minőség szerint kg.-kint.

Füstölt hús (vidéki) kgja 1.20—1.28 K., hazai sonka 1.60—1.80 K., szalámi — K., nyári 0—0—K.

Vad: nyul darabja 2.20—2.50 K., fogoly 100—120 fillér, fácán 2.80—3—K., szalonna 2—K. darabonkint. Vaddisznó — fillér. Ozhus 0—0—K., szarvas és dámvad — K. kgként. Süldőnyul 0—0—K.

Baromfifélék: élő tyúk 2.20—3—K., rántani való csirke 1—1.40 K., sütni való csirke 1.40—2.20 K., kacska, sovány 2.60—3—K., hizott 4.40—6—K., lud, hizott 10—11 K., pulyka, sovány 4.80—6—K., hizott 8—10—K. koronával páronkint. Idei liba páronként: —, kacska — korona.

Vágott hizott liba 0.90—1.10 K., vágott hizott kappan, kacska és pulyka 1.10—1.30 K. kg.-kint.

Teavaj: (centrifugált) 2.60—2.80 K., főzővaj 2—2.20 K. kgként. Tehénturó kgja 20—28 fillér.

Zöldségfélék: Burgonya (waggonáru) sárga 8—9—K., rózsás 1.7—8—K., fehér 5—8—K., — K. 100 mm.-kint. Fehér burgonya 0—0—K. Hagyma makói 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt 22—25 K. mm.-kint.

Gyümölcsfélék: szőlő: 70—80, borszőlő —, szagos — fillér, Opportun szőlő — fillér kgként. Alma, válogatott elsőrendű áru 30—60 K., másodrendű alma 24—30 K., harmadrendű apró áru 10—14 K. métermázsánkint. Körte, elsőrendű 60—100 K., másodrendű 30—50 K., Birsalma — K. mm.-kint.

Méz: pergettett ákác 0.90—1—K., hárs 0.80—0.90 korona kgként. Gyümölcsíz 1.20—1.40 K. kgként, szárított gomba 3.60—K. kgként. Mák (kék) — f. különkint. Sajtok: Romadour — dekagrammos téglákban — korona, grói — K. kgként.

Tojás: hácskai 96—100—K., erdélyi apróbb áru 90—94 K. ládánként (1440 drb.), apadt — K, meszes — K.

Az Erzsébet-Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1904. decz. 15-én. Kötelezettség nélküli árak 50 különkint, zsákosul, össz-súlyt tiszta súlynak véve, a budapesti vasúti és hajóállomásokhoz szállítva:

buzaliszt:										
Sz.:	0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2	
Ár:	15.60	15.20	14.80	14.40	13.90	13.50	13.10	12.40	11.40	
					7 3/4					
					9.20					
	8-as takarmányliszt					buzakorpa finom gomomba				
					7.20			6—	6—	

Rozsliszt:									
0	0/1	I	I/B	II	II/B	SR	III		
12.30	11.90	11.60	11.30	10.70	9.60	8—	6.80		

Lujza részére. Bud kgként, Bud Kötelezettség Szám: 0 Ár K.: 15.60

Rozsh 0 K.: 12.80

Hedri sitása a .K. Szám: Ár: Kor. 12

Szám: Ár: Kor. Kukoricadar Kor. Rizstakarmár Kor.: 6.80

Áraink nak véve, sz *) Csa

(Ered

Jobb minőség Könnyű koccs Nehéz koccs Igás koccs Póny Fuvaroslovak Parasztilovak Alarendelt

Eladatlan ma Irány

(Ered

Magyarorszá Szerbiából Eladatlan ma

(kilogram

Hizott tűr Feljavított ju Kiverő juh Durva szőrű Szerbiai juh Kecskék szer Bárányok Irány

(Ered

Magyarorszá Ausztriából " les Magyarorszá Ausztriából " sz

Elada Irány

Lujza gözmalom r.-t. jelentése a „Köztelek“ részére. Budapest, 1904. decz. hó 15-én. Netto-árak 50 kg-ként, Budapestben, elegysúly tisztasuléként, szákosztul. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	15.00	15.20	14.70	14.30	13.90	13.50	13.—	12.50
			7 1/2	7 3/4	8			
			11.50	9.10	7.10			
Korpa:			F.	G.				
Árkorona:								

Rozslisztaárak:	0	O/I	I	FR	II	II/b	III	Rkorpa
K.:	12.80	12.40	12.—	11.60	11.20	10.30	9.10	—

Hedrich és Strauss „Királymalom“ üzleti tudósítása a „Köztelek“ részére 1904. decz. 15-én.

Rozsliszta	Szám:	0	O/I	I	WR	II	II/b	III
Ár:	Kor.	12.70	12.20	11.90	11.60	11.20	10.—	9.—

Köleskása	Szám:	0	1	2	3	4
Ár: Kor.						

Kukoricadara:	Finom (Polenta)	közép, gor.
Kor.:	—	10.—
		11.75

Rizstakarmányszta	Királyalmi derce	Takarmánydara
Kor.:	6.80	6.40

Rizskorpa	Rozskorpa*)
—	6.—

Áraink 50 kg-ként, helyben, elegysúly tisztasuléként, szákkal együtt értendők.

*) Csak jövő évi februártól kezdődő szállításra.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1904. december 15.

Főhajtattott:	Árak
Jobb minőségű hátasló	— drb
Könnyű kocsiló (jukker)	18 „ 330-450
Nehéz kocsiló (hintós)	10 „ 360-480
Igás kocsiló (nyugati vér)	70 „ 200-300
Ponny	— „
Fuvaroslovak	80 „ 106-240
Paraszlovak	34 „ 48-100
Alárendelt minőség	45 „ 17-40
Összesen	563 drb
Eladatlan maradt	256 drb

Irányzat: élénk.

Budapesti juhvásár.

1904. december hó 13-án.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

Főhajtattott:	Árak
Magyarországból	174 drb juh — drb kecske
Szerbiából	— drb juh — drb kecske
Összesen	174 drb juh — drb kecske.
Eladatlan maradt	— drb juh — drb kecske

Árak

(kilogrammonként élősúlyban, korona értékben).	per kgr.	páronként
Hízott ürü	39-42 fill.	32-36 kor.
Feljavított juhok	39-42 „	32-36 „
Kiverő juhok (anya)	— „	— „
Durva szőrű	— „	— „
Szerbiai juhok	— „	— „
Kecskék szerbiai	— „	— „
Bárányok	— „	— „

Irányzat: árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1904. december 15.

Főhajtattott:	Árak
(kilogrammonként élősúlyban vagy vágósúlyban fillérekben.)	I. oszt. II. oszt.
Magyarországból élő borjú	117 drb 70-92 96—
„ szurott „	19 „ 90— 104—
Ausztriából élő borjú	— „ — — —
„ leszurtt „	— „ — — —
Magyarországból élő bárány	— „ — — —
„ leszurtt „	— „ — — —
Ausztriából élő bárány	— „ — — —
„ szurott „	— „ — — —
Összesen	136 drb

Eladatlan maradt 6 drb élő borjú.

Irányzat: élénk, árak 3-4 fillérral emelkedtek.

Budapesti vágómarhavásár.

1904. december 15.

Főhajtás összege:	Minőség szerint:
Uj főhajtás — 2483 drb	Elsőrendű hízott — 47 drb
Mult vásárról	Másodrendű — 2194 „
visszamaradt 134 „	Alárendelt minőség — 332 „
Összeg — 2617 drb	Növendékmárha — 17 „
Eladatlan maradt — drb	Bivaly — 27 „
Összeg — 2617 drb	Összeg — 2617 drb

Árak

(100 kilogr.-kint élősúlyban minden levonás nélkül fillérekben)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hízott ökör	70-78	62-68	54-60
Tarka hízott ökör	70-78	60-68	43-58
Szerbiai ökör	62-68	54-60	44-52
Tehén	58-64	48-56	40-48
Bika	58-64	50-56	44-48
Növendékmárha	—	38-56	—
Bivaly	—	32-44	—

Irányzat: esendes. Az árak változatlanok.

Budapest ferencvárosi sertéskonzumvásár.

1904. december 15.

Heti főhajtás összege	Érkezett waggon	Érkezett összesen darab	Sertéskonzum-gőhátra elszállított	Eladatlan maradt
december 8-tól december 15-ig	169	6489	6923	451

Napi árak fillérekben

N a p	Öreg nehéz páronként 280-350 kg.	Páronként 300 kg. felül	Páronként 220-300 kg.	Könnyű 220 kg.	Husos fajta
decz. 9.	84-89	84-94	79-93	76-84	—
decz. 15.	84-90	83-96	78-93	70-80	—

Árak élősúlyban levonás nélkül jegyeztetnek.

Irányzat: vásár közepes, árak változatlanok.

Bécsi sertésvásár.

1904. december 13.

Főhajtás:	Származás szerint:
Minőség szerint:	Magyarországból drb
Hussertés — 4934	husos — 5928
Zsirsertés — 5578	Magyarországból zsirfajta — 4607
Összesen 10812	Galicziából — 277
	Osztr. tartományokból — 277
Eladatlan maradt —	Összesen — 10812

Árak: (kilogrammonként élősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű nehéz magyar	100-102 kiv. 103
Könnyű és szedett magyar	87-92
Öreg nehéz és közép magyar	94-98
Német és lengyel husfajták	68-90

Irányzat: hussertések ára 4 fillérral hanyatlott; zsirsertéseké 3 fillérral emelkedett.

Bécsi szurómarhavásár.

1904. december 15.

Főhajtattott:	Árak
(kilogrammonként fillérekben tisztasúlyban)	I. oszt. II. oszt.
Élő borjú	— drb — — —
Leölt borjú	3507 „ 72— 120
Leölt bárány	306 „ 12-24 páronk.
Élő sertés	— „ — — —
Leölt sertés	3013 „ 63-112
Leölt juh	458 „ 48-84
Összesen	7284 drb

Irányzat: esendes, az árak borjúknál a mult hetiek; juhokban az üzlet és az árak jobb mint a mult heten; sertések közül súdók olcsóbbak, mint a mult heten.

Bécsi juhvásár.

1904. december 15.

Főhajtás:	Árak:
Magyarországból drb	fillér
Galicziából — 469	Angol husos ürük — —
Osztrák tartományokból —	Elsőr. hízott ürü 48-52(—)
	Középm. hízott ürü 42-46
Összesen — 469	Kecske — —
	Bárány — —

(Az árak kg-ként fillérekben, élősúlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: élénk, az árak kg-ként 4 fillérral emelkedtek.

Ingatlanok árverései (40,000 korona becsértéken felül.)

Decz. 17.	Temesvár kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Janovits Katalin	54183
Decz. 21.	Bpesti I-III. ker. k. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Schindler Ede	46676
Decz. 22.	Kassai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Baszel Károly	42300
Decz. 22.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Aczél Abeles Jakab	358829
Decz. 30.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Alasz Márkné	153789
Decz. 31.	Lippai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Popp Valér	55158
1905. Febr. 28.	Kassai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Kriegerbeck Ferenczné	54000
Márcz. 1.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Berger Jakabné	69379

Szerkesztői üzenetek.

K. A. urnak. A tulajdonos a bérletnek tudta és beleegyezése nélkül a bérbeadott ingatlan felett nem rendelkezhetik s ha ezt mégis oly módon teszi, hogy a bérlet az ingatlan használatát meggátolja, neki kárpótással tartozik. Hogy ezen kárpótás összege mekkora legyen, arra az évi helyi viszonyok ismerete nélkül nem nyilatkozhatunk.

B. L. dr. urnak Baracs. Adó- és bélyegmentességre csak az Orsz. Központi Helyszöveget kötelekbe tartozó szövetkezetek tarthatnak igényt.

J. M. urnak Bélaház. Jatta Ferenc „Burgonya természetese a mai okszerű alapon“ című munkájában külön fejezetben tárgyalja a burgonya mivélését, illetve korai természetét. A könyv bármely könyvkereskedés útján beszerezhető.

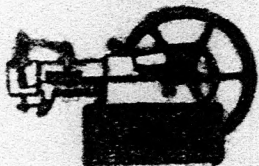
„AGRARIA“
 magyar gépforgalmi részvény-társaság
 a szab. osztr.-magy. államvasút-társaság
 resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
 vezér-ügynöksége
MEZŐGAZDÁK KÜLÖNÖS FIGYELMÉBE!
EGYETBEN ACZÉLEKÉK!
 Tiszta aczélanyag
 saját hámorainkból.
 Eltörhetetlen tégelyaczél-ekfej.
 Pánczélaczél-kormánylemezek.
 Magasított aczél-ekfej.
 Porvédő kerékek.
 Aczél-gördely.
 Csak kitémasztott nyeregkerékekkel bíró taligát szállítunk.
 Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmányok felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.
 Kérjük árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.
 Rövidített levélcím:
„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
 Sürgőcylim: „AGRARIA“ Budapest.

zz Legkitünőbb egyszerű szerkezetű zz

benzin és gázmotorok

jótállás mellett kaphatók:

BECK és GERGELY cégénél

BUDAPEST, V. ker.
Váci-ut 12. szám.
Tessék árjegyzéket
és ajánlatot kérni.

Nagy megtakarítás és tisztaság

érhető el

kőagyagból készült mázzal bevont
vályuk, abrakolók és csatornák

alkalmazása által.

Legolcsóbb ajánlatok és közvetlen szállítás.

FOERSTER M. CHAMOTTE ÉS!
KŐAGYAGÁRU GYÁR
TREMOSCHNA, Pilsen mellett.

Takarmánycikkek legolcsóbb
beszerzési forrása!

Dukes és Herczog, Galgóc

erőtakarmány- és műtrágyanagykereskedés.

ALAPITTATOTT 1873.

TAKARMÁNYNEMŰEK:

Malátacsira.
Melasse.
Finom és durva buzakorpa.
Rozskorpa.
Olajpogácsa.
Szárított sörtrököly.
Szárított répaszelet.
Szárított szeszmoslék.
„Union” fehér tengeri moslék.

MÜTRÁGYAFÉLÉK:

Chilisalétrom.
Kainit.
Kálisó 20, 30 és 40%-os.
Superphosphat.
Szárított marhatrágya.
Thomassalak.
Trágyafősz (gyps).

Mintázott előnyajánlatokkal kívánatra készséggel szolgálunk. —
Közvetlen bevitel **chilisalétromban** 1905. tavaszi szállításra.

H. J. Merk & Co. chilisalétrom-expert cég Hamburg,
magyarországi vezérképviselősége.

DECKERT és HOMOLKA

elektrotechnikai gyár
BUDAPEST.

Gazdasági telefonok,
Villanyvilágítási telepek,
kastélyok és gazdaságok részére.

Villámhárítók,
Házi csengő berendezések.

Költségvetés, rajz, engedély-beszerezés ingyen és
díjmentesen.

A m. k. keresk. miniszt.,
posta, távirtda, M. á. v.,
déli- és kassa-oderbergi
vasut szerződéses száll-
ítói 1 év óta.

A tavaszi trágyázáshoz az elismert „Löheré” védjegyű

THOMASSALAK

a legjobb és legolcsóbb

foszforsavas trágya.

Minden növényhez alkalmazható.

Árjajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosításokkal
készséggel szolgál.

LÁSZLO MARCZELL

BUDAPEST, VI. ker., Teréz-körut 22. szám,
a csehországi Thomasművek magyarországi vezérképviselője.
Óvakodjunk a külföldi THOMASSALAK utánzatoktól.

Gazdák! **Mentsétek meg** marhaállományotokat
csontlágulástól és csont-törékenységtől, ami az ásványanyagokban
szegény takarmány folytán a tavasszal, az állatorvosok kijelentése
szerint okvetlenül bekövetkezik.

Ennek megakadályozására

a Barthel-féle takarmány-mész

állandó hozzáadása, néhány deka naponta többet használ mint ugyanannyi
kiló e betegségek kitörése után.

Szükséglet felévenként 1 tohén részére 6—7 kgr. egy sertés részére 3—4 kgr.
Utasítás a takarmány-mész használatához és ezen betegségekről kívánatra
ingyen. **Csekély kiadás, 100-szoros haszon!**

Utánzatoktól, táp-mész, takarmány csontliszt stb. óvakodjunk!
5 kg. probacsomag 2-40 kor., az összeg előzetes beküldése ellenében franco
minden posta-állomásra.

50 kg. 12 kor. budapesti raktárból.

Michael Barthel & Co., Wien

X/3. Siccardsburggasse 44. 2707
Magyar levelezés. Magyar levelezés.

Haszonbérleti hirdetmény.

A felséges uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmához tartozó Felsőadacs puszta (3663 kat. hold) Pestmegyében, vasuti állomás Kunszentmiklós, valamint a Csepelszigeten fekvő Lakihegyi gazdaság (872 kat. hold) 1905. évi október hó 1-jétől

haszonbérbe adatnak.

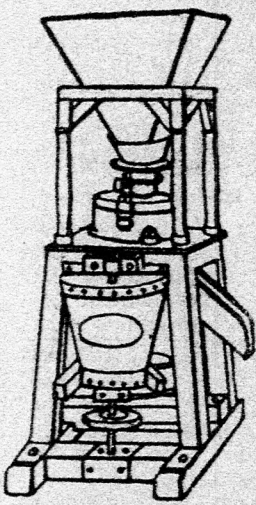
Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg 10%-ával 1905. évi márczius hó 1-éig alulirott uradalmi Főtisztviselőknek nyújtandók be, a hol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

Ráczkeve, 1904. évi december hó 12-én.

A felséges uralkodó család alapítványai ráczkevei uradalmának cs. és kir. főtisztviselők.

2744

Grassl s. k. cs. és kir. főtisztartó.

„Perfect“

szab. daráló- és sima-örlőgépek kézi-, járgány- és géphajtásra

LÖW ALFRÉD

okl. gépészmérnök gépgyárában

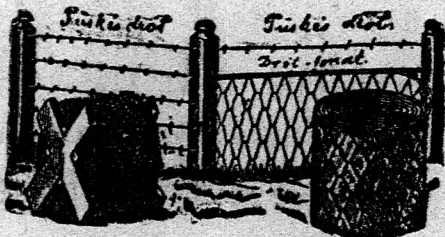
BUDAPEST, VII., Csengery-utca 11.

(Dob-utca sarkán)

mindenkor üzemben megtekinthetők.

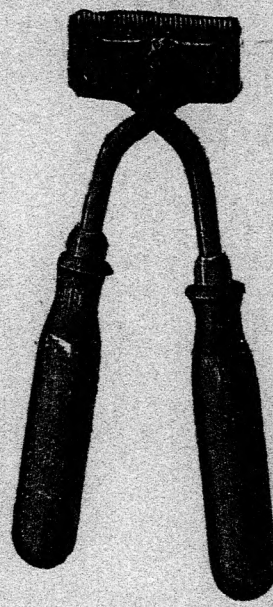
Olcsó

Felten & Guillaume
KÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Bruck a. d. Muhr vas, acélárak és sodronyipar

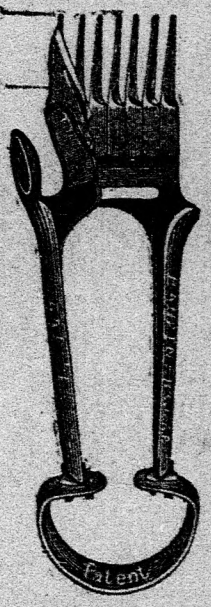

Kerítésdrótok és fonatok, színkevert acél táska kerítésdrótok mint újdonnág. Acél egyszerű táska kerítés drót.

Tartós.

Lónyiró ollók,
Marhanyiró ollók,
Ló- és marhanyiró gépek,
„HELIOS“ istálló lámpa stb.
s egyéb gazdasági czikkek
legjobb minőségben, jutányos
árban szerezhetők be

Schottola Ernő

cégnel

Budapest, VI., Andrásy-ut 2.

Lónyiró olló.

Marhanyiró ollók

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

2080

Kedvezmény az OMGE. tagoknak és a „Köztelek“ előfizetőinek.

XX. évf. **URAMBÁTYÁM** XX. évf.

az egyetlen magyar társadalmi és családi élelzap.

Pompás rajzok, magyaros humor,

... krónikás adomák! ...

Felelős szerkesztő: Előfizetési ára:
Erdélyi Zoltán. Egész évre 16 kor.

Lapunk előfizetői kedvezményes áron, évi ... 8 koronáért rendelhetik meg. ...

Tessék mutatványszámot kérni!

KIADÓHIVATAL:

Budapest, IX., Üllői-ut 25. „Patria“.

Komlószáritó kocsikat

és teljes komlószáritó berendezéseket saját szabadalmazott rendszere után készít és szállít:

Márkus Simon özv. és Fia mű-, építészeti és szerkezeti lakatos műhelye
SZÉKESFEHÉRVÁROTT.

2096

Tessék választani!

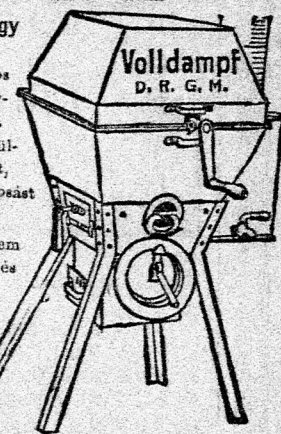

Emez itt egy mosónő,

a ki természetesen a mosással járó munkákat csak egymásután teljesítheti, a ki a mellett mindenkor magas bért igényel s azonkívül majdnem kivétel nélkül oszadalatra méltó nagy „gőz“ fejleszt, azaz nagy étvágyal bir.

Ez azonban egy oly mosónő,

amely „gőzrel“ mos anélkül, hogy étvágyat gerjesztene s a mellett a főzést, fűlést, párolgást, fertőtlenítést és mosást egyidejűleg, elhat egyszerűre s nem egymásután végzi és ami fő: mindenteljesen nem követel soha bért!

Tehát mit részesít előnyben?

A régi eljárást-e, mely idővesztéssel, bosszúsággal és költséggel jár, avagy az új kezelést, mely időben és költségekben kb. 75%-ot megtakarít? Tessék próbálni! A John-féle „töltött gőz“ mosógép próbára is szállítatik. Kapható:

J. A. John, A. G. Wien, IV., Frankenberggasse 8, 170.

Magyar királyi államvasutak.
36520^{III} szám.

Budapest-balparti üzletvezetőség.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS.

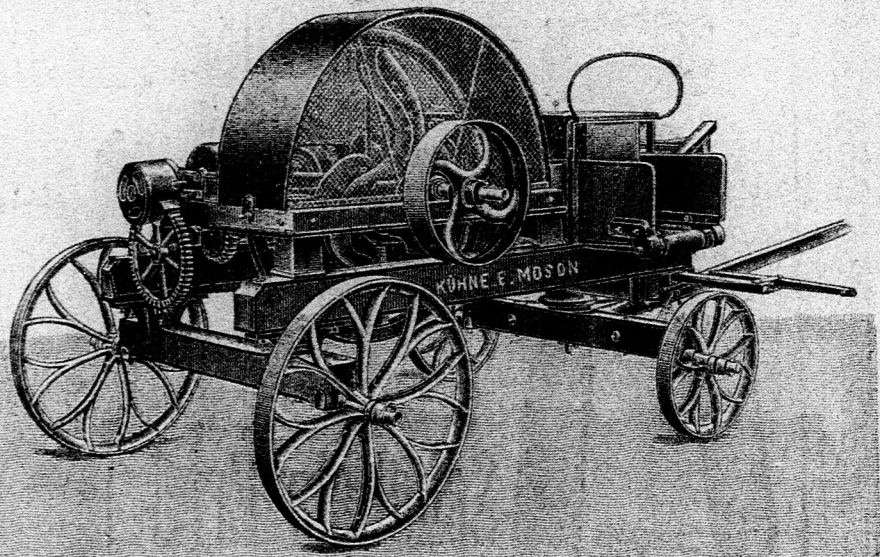
A magyar királyi államvasutak budapest-balparti üzletvezetősége a központjában, valamint a kezelése alatt álló, alább megnevezett vonalak mentén levő állomásokon, oszálymérnökségeknél, fűtőházaknál, szerelvény- és műhelyekben, valamint az örházakban levő szolálati órák javítására és jó karban tartására 1905. évi márczius hó 1-től számítandó három évi időtartamra ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A vonalak a következők: Budapest nyugoti pályaudvartól bezárólag Érsekújvárig, Párkány-Nanától Garam-Berezenzceig (kizárólag) és a budapest-balparti körvasut.

Azon szakorások, kik az említett szolálati órák javítása és jó karban tartásárai járó munka végzésére vállalkozni óhajtanak, felhívotnak, hogy jparkamari bizonyítvánnyal felszerelt zárt ajánlatukat legkésőbb folyó évi december hó 10-iki déli 12 óráig ezen üzletvezetőség általános osztályához (Budapest, VI., Teréz-körút 62. szám, I. emelet 6.) a következő megjelöléssel nyujtsák be: „Ajánlat órák jó karban tartására és javítására 36520/904. számhoz“. Az ajánlattevők kötelesek folyó évi december 9-iki déli 12 óráig az üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 100 korona bánatpénzt letenni, illetve posta útján külön borítékban beküldeni.

A bánatpénzről kapott pénztári elismervény az ajánlatához nem csatolandó. Bánatpénz letétele nélkül ajánlatok figyelembe nem vétetnek. A részletes feltételek az üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (VI., Teréz-körút 62. szám, lélemelet 12.) hétköznapon a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Budapest, 1904. évi november hóban.

Magyar királyi államvasutak budapest-balparti üzletvezet

„M. 66.“ Jegyű szecskavágó szállítóeszközzel, munkabrása 1200—2000 kg. óránként, ára 860 korona.

A legtökéletesebb takarmánykészítő gépek:
Szecskavágók, 12 nagyságban,
Répvágók, 10 nagyságban,
 — **“RAPID”** darológépek, —
 Kukoriczamorzsolók, Takarmányfülesztők,
 Teljes takarmánykamra berendezések
 elismert gondos kivitelben készülnek

KÜHNE E. gazdasági gépgyárában **Mosonban.**

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a. szám.

Fiókraktár: TEMESVÁR.

Eladó tenyészmen.

„Neszes“ pej mén, angol telivér 176 cm. magas, született 1896. évben, nevelte Fáy-Halász Gedeon. (Bevezetve a „Hivatalos méneskönyv“ Ausztria-Magyarország részére, VII. kötet 287. lapszám alatt.) Beltenyésztés elkerülése miatt eladó. A mén erős csontozattal, igen elegáns küllemmel bír, rendkívül szelid és igen jó háttas, utódai igen sikerült egyedek.

Jerfy Adolf urad. nagybérlő, Nagy-Récse, Zalam.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok: Alapítók: 400,000.— kor. Alapítók: 1,270,000.— „ Alapítók: 200,000.— „ Tartalékok: 255,200.03 „

Összesen: 2,125,200.03 kor.

1901. évi fölösleg: 90,349.— kor.

1902. „: 59,782.26 „

1903. „: 109,331.73 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4°/o-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékokba helyeztetett. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák

világ legrégebbi és legjobb tejfőzőgépei! átszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb lefőzés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 125.000 darab van napi használatban az egész világon. Óránkénti munkaképesség 125—500 liter kézi-hajtásra.

Magyarországi képviselő:

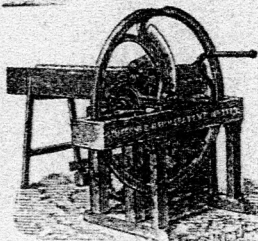
Geitner és Rausch, Budapest
 VI. ker., Andrássy-ut 8. szám.

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

BUDAPEST, Váci-körút 52. szám.

Előre bocsátva, hogy **SACK RUDOLF** világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók.

Ajánlom közkedvelt-ségű egyetemes és többvasúkeimen kívül sík és dombos talajra egyaránt kitűnően alkalmas sorba- és szórva vetőgépeimet, legújabb szerkezetű szalmakötél fonó-gépeimet,

szecskavágó-, répvágó gépeimet

kézi, járgány- és gőzhajtásra és a jelenkor legjobb szerkezetű

járgányaimat és takarmányparoló készülékeimet

s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások

Szab. Pump-Separator

legjobb, legegyszerűbb és bevált

TEJFŐLÖZŐ-GÉP

utólérhetetlen, felülmúlhatlan és tartós szerkezet.

Nem utánzat, kimagasló önálló találmány

szavatolás legkönnyebb járásért és legkönnyebb kezelésért; beállítható legerősebb lefőzés és a legnagyobb munkaképesség.

A szivattyú által magától megtelik felöntés nélkül.

Egyedül valódi, minden tejgazdaságnál nélkülözhetetlen tejfőlőző.

Kérjen ábrákat és leírásokat

PH. MAYFARH & Co., Wien, 21.

gépgyárak, vasöntőde és gőzkovács-műhely.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve, Ismételadók és képviselők kerestelnek

Magyar királyi államvasutak.

HIRDETMÉNY.

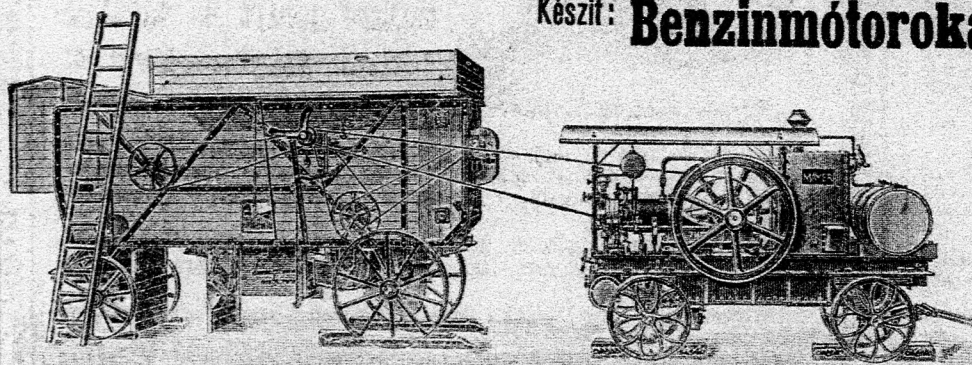
179221/904. CII.

(A közvetlen visszatérítési díjtételek című díjszabás kiegészítése.)
 Az 1900. évi június hó 15-től érvényes közvetlen vissza térítési díjtételek című díjszabáshoz 1904. évi szeptember hó 1-vel életbelépett III. pótlékban magnésitre foglalt díjtételek az ezen díjszabás alapján szállítandó magnésittéglára is kiterjesztettek.

Ennek megfelelően ezen pótlék 6. illetve 16-ik oldalán foglalt 8-ik díjtáblázatban „magnésit (keserű-pál)” szavak után „és magnésittégla” szavak irandók be. Budapest, 1904. október hóban.

Magy. kir. államvasutak a többi részes szállítási vállalat nevében is. (Utányomás nem díjazatik.)

„MAYER“ gépgyár vas- és fémöntőde részvénytársaság, Szombathely

Készít: **Benzinmotorokat**

2-50 lóerőig, stabil és locomobil alakban egyszerű könnyen kezelhető szerkezettel. Megbízható és legolcsóbb tüzem gazdaság és kisipar részére.

Benzin-motoros (locomobil) cséplőkészleleket

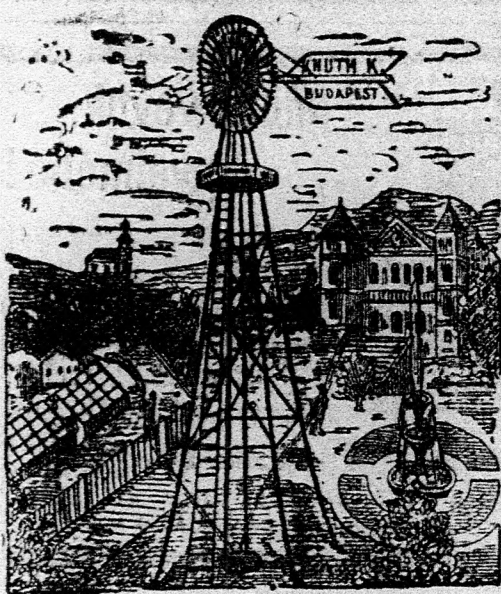
560 mm.-től 1250 mm. dobszélességig! Mindennemű gazdasági gépet mint különlegességet! Kifünő szerkezetű borsajtókat minden nagyságban kivált legjobb szerkezetű szabad. víznyomású (hidraulikus) borsajtókat

Malomépítéset: Új hengerek, használt hengerek rovátkolása. Minden e szakmába vágó gép gyártása.

Osborne D. M.-féle amerikai arató- és kaszáló-gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

**BUDAPEST, VII,
Garay-u. 6-8. sz.**

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closetek, szivattyúk, vízszűrő- és emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleumvadászók nyert gázok értékesítését, cölöző készletek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

VV Legjobb minőségű VV kőanyag-csővek raktáron.

Földhaszonbérleti felhívás!

Méltóságos **Saárdi gróf Somssich Antal** ur tulajdonát képező Somogyvármegyében fekvő 1153⁷⁰/100 hold kiterjedésű **Gige pusztai gazdaság 1905. évi márczius hó 1-től kezdődő 15 évi tartamra haszonbérbe adatik.**

A birtok elégséges mennyiségű és megfelelő karban levő lakó- és gazdasági épületekkel van ellátva és áll: 745⁸⁵⁰ kat. hold szántóföld, 2⁰⁰⁴ k. hold kert, 150¹²⁰⁸ k. hold rét, 168¹³⁰⁹ k. hold legelő, 59³³⁷ k. hold erdő, 27⁰⁰⁸ k. hold földadó alá nem eső területből. A birtok tényleg a haszonbérleti feltételek megtekintésére az Uradalmi Főtisztviselnél Hetesen (Somogy), nemkülönben itt történt előzetes jelentkezésre a birtoktest helyszínén megtekinthető.

Felhívataknak mindazok, kik fenti birtok kibérlésére vállalkoznak, hogy írásbeli ajánlataikat a felajánlott évi haszonbér kitüntetésével 1905. évi február hó 1-ig az Uradalmi Főtisztviselghez Hetesre beküldjék, abban egyszersmind kijelentvén, hogy a haszonbérleti feltételeket ismerik s azoknak maguknak alávetik. Ő méltósága fentartja magának a jogot, hogy ajánlattevők között tekintet nékül a felajánlt bérösszeg nagyságára szabadon választshasson s az ajánlattevővel tárgyalást kezdjen, mire nézve a határnap kitűzését nemkülönben bánatpénzképen leteendő összeg megnevezését ajánlattevővel az Uradalmi Főtisztviselgnek idején közölni fogja. Közvetítők alkalmazása kizáratik.

Hetes, 1904. december 14.

(Utányomás nem díjazatik.)

Uradalmi Főtisztviselg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata

ELŐFIZETÉST HIRDET

kiadásában sajtó alatt levő két könyvre:

A tejjgazdaság kézikönyve.

Irták: **Sierbán János**, tejjgazdasági m. kir. felügyelő és **dr. Koerfer István**, földmivelésügyi min. fogalmazó. Bolti ára vászonkötésben 4 korona. Az O. M. G. E. tagjai és a „Köztelek“ előfizetői 3 korona előfizetési áron rendelhetik meg.

Mindinkább fejlődő tejjgazdaságunk következtében napról-napra fokozottabb a kereslet egy a tejjgazdaságot gyakorlati érdeklő tárgyáló mű iránt. A magyar gazdaközönségnek vél tehát szolgálatot tenni az OMGE. könyvkiadóvállalata, a mikor a fenti mű kiadására vállalkozott.

Általános állattenyésztéstan.

3-ik kiadás. Irtá: **Tormay Béla** nyugalm. földmivelésügyi államtitkár. Bolti ára vászonkötésben 8 korona. Az O. M. G. E. tagjai és a „Köztelek“ előfizetői 6 korona előfizetési áron rendelhetik meg.

Szerző ezen művében az állattenyésztés kérdéseit oly modorban és mérvben dolgozta fel, hogy a gyakorlati téren foglalkozó gazda könnyen haladhasson bennök. Célja volt, hogy mindazon anyag, melyet az elmélet és gyakorlat szolgáltat, mindaz, mit valódi érdem szerint hirre emelkedett tenyésztők tapasztaltak vagy megírtak és mit ő maga tapasztalatilag helyesnek talált, a tudomány rostáján megtisztítva könyvében helyet foglaljon.

Kérjük kivágni és b. aláírásával ellátva beküldeni.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Könyvkiadóvállalatánál

BUDAPEST, IX., Üllő-ut 25

megrendelek és kérem megjelenéskor utánvétellel megküldeni:

1 példány „A tejjgazdaság kézikönyve“. Irták: **Sierbán és dr. Koerfer**. Kedvezményes ára vászonkötésben 3 korona

1 példány „Általános állattenyésztés“. Irtá: **Tormay Béla**. Kedvezményes ára vászonkötésben 6 korona.

Pontos cím: .....

— Az esetleg nem kívánt könyv törölendő. —

Korona-fegyver Fükert-féle külön szab. záróval

szabadalmazva Ausztriában, Magyarországon, Németországban, Belgiumban, Franciaországban és Angolországban.

A Korona-fegyver Fükert-féle külön szab. záróval a jelenkor legjobb és legkímélőbb vadászfegyvere.

Ezen tény bebizonyítására szolgáljon a következő rövid leírás:

Mint a fenti ábra mutatja, a Korona-fegyver zárója nemcsak az eddig ismeretes 3-, 4-, 5-szörös záróval, illetve csapzoggal van megtervezve, hanem az eddig szabadon hagyott csövön is, mely tudvaleg a tüzelésnél a különösen füstmentes lőpor használatánál, a legerősebb gá nyomást állja ki, miután azok a cső-kamrában, mint szorosan körülzárt potadékokban fekszenek.

A fegyvercsövön található toldalékok ezen oldalpofák kivágásába erősen benyulnak és megakadályozzák annak a hímbról való elmozdítását. Ezen két külön zárózat tartható külön-külön is, mielőtt a fegyvert elmozdítanánk.

Mindezen előnyök mellett a Korona-fegyver a legkényelmesebb és leggyorsabb, mert a zárózat egyszerű nyitása által mindkét zár önmagától feszülődik és biztosítottik és a kilőtől töltenek is önműködőleg vetetnek ki.

A Korona-fegyver kis külső löpőpontokkal bír, a melyekről nemcsak könnyen felismerhetjük, hogy melyik cső lövését ki, hanem kívánat szerint a zárókat kézzel ki- vagy beszoríthatjuk.

Minden Korona-fegyvernél kiváló gond fordították a lőkészségre.

A Korona-fegyver mint vontatópáncs, dupla fegyver, hármas stb. is szállítatik.

Kérem a fegyvereket úgy érni, valamint minden más vadászfegyverrel és szereszámmal, kiváratra ingyen és bérmentve küld a fegyvergyár

G. FÜKERT, Weipert, Erzgebirge, Böhmen.

Kitüntetés a magyar király, a szász és szerb király által. — 86 érem.

Közel 8000 motor 60.000 lóerővel a legteljesebb megelégedésre szállítva.

Drezdai motorgyár r.-t.
(ezelőtt Hille)

fióktelepe és műhelye
GELLÉRT IGNÁCZ ÉS TÁRSÁ-NÁL
Budapest, VI., Teréz-körút 41.
Telefon 12-81.

Ajánljuk az elismert legjobb, legökéletesebb, legtartósabb gyártásu, legegyszerűbb kezelésű és legolcsóbb típusú **drezdai benzín-motorokat, lokomobillokat és drezdai gázfejlesztős (generátoros) motorokat.**

Darálásra, malomüzemre, takarmánykamrákba, tejgazdaságoknak, favágáshoz, vízemelésre, csépléshez és minden más munkára a legelőnyösebb üzemgépek.

Referenciák: a legelőkelőbb uradalmak, malom-üzemek és legkülönbözőbb iparvállalatok.

A drezdai motor minden kiállításán és munkaversenyen a legelső díjakkal lett kitüntetve.

1542

=====> 64 kitüntetés és 8 állami érem. <====

A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló

BUTOR-

csarnok és hitelszövetkezet,

mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, 8 évi sikeres működése folytán szükségét látta annak, hogy a

József-körút 28. szám alatti üzletét a Belváros, Ferenczy-teret I. sz. alatt (Királyi bérpalotában) lévő üzlettel kibővítsé, a melyre a nagyérdemű közönség figyelmét és pártfogását kérve, ajánlja közvetlen a tagjai által figyelemmel készített nagy választékú lakberendezéseit jutányos áron, jótállás mellett. Költségvetések és tervezetek kívánatra gyorsan és pontosan elkészíttetnek. Minden egyes butordarab felülbíráva. 2637

Eppen most jelent meg!

Lótenyésztésünket
illető nézetek.

— Irta: **TORMAY BÉLA.** —

I korona előleges beiktatása ellenében bérmentve küldi meg a

"PÁTRIA"
gazdasági szakfolyóiratokédeso
BUDAPEST, IX., Üllői-út 25

Motorvevők ²⁰⁰⁷
figyelmébe!

Mielőtt benzín-motort vásárolna, kérjen árjegyzéket a **legkímélőbb német gyártmányról.** Üzembiztos! Tartós! Könnyen kezelhető! Olesó

Signer F. és R. mérnöki iroda
Budapest, VII., Kertész-utca 50. szám.
(Király-utca sarok.)

„KÖZTELEK“

köz- és mezőgazdasági lap kiadóhivatala.

T. Cz.

Az ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET ez évben 15.000 mutatványszámot fog karácsonykor szétküldeni hivatalos lapjából a „KÖZTELEK“-ből földbirtokosok, bérlők s gazdatisztek czimére.

Azt hisszük, felesleges mondanunk, hogy mily jó eredménnyel járhat ily nagy példányszámban való hirdetés s bizton reméljük, hogy t. Czimed nem mulasztja el ezen kedvező alkalmat, hogy cégét a gazdaközönség körében minél ismertebbé tegye, annál is inkább, mert ezen nagy számban megjelenő lapban a hirdetés díja igen mérsékelt:

1 oldal	80 korona
1/2 "	45 "
1/4 "	25 "
1/8 "	15 "

Kiváló tisztelettel

„KÖZTELEK“
KIADÓHIVATALA
Budapest, IX., Üllői-út 25.

A megrendeléseket legkésőbb f. hó 19-ig kérjük.

Erdőbirtok

2748

nagy vadra alkalmas vadászattal.

Heves megyében, a Mátra-hegységben, Parad irányában, a pásztói vasútállomástól 1/4 órányira egy 1400 m. hold kiterjedésű és jó talajjal bíró erdő, mely marhalegelőnek igen alkalmas, körülötte nagy erdőbirtokkal és a nagyvadat rendszeresen kultiváló jó szomszédsággal, kevés készpénzfizetés mellett, **közvetítők kizárásával**, eladó. — Közelebbi fölvilágosítás szereshető **Dr. Kármán Bertalan** ügyvédi irodájában **Budapest, V. Nádor-utca 5. szám.**

KWIZDA FERENCZ JÁNOS
szász. és kir. osztrák-magyar, kir. román és bolgár hercegi udvari szállító
kerületi gyógyszerész Kornenburgban, Bécs mellett.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID
cs. és kir. szabadalmazott meszvíz lovak számára.
1 liter ára K. 2.80.
Negyven év óta van használatban az udvari istállóban és a legnagyobb katonai és polgári istállóban is lovak izmai erősítésére, izmokra megerősítésére, a rossz megerősítésű és az izmok megerősítésénél stb. a lovak a trainingben bámulatos eredmények felmutatására képesek.
Valódi csak az az védjeggyel ellátott, képes árjegyzék legyen és bórmentes.
Főraktár:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész
Budapest, Király-utca 12. sz. — Andrássy-ut 26. sz.

A gazdákönzéség figyelmébe! — A leggyorsabb és legolcsóbb
„Munkácsy-féle” szabadalmazott gazdasági takaréktűzhely,
(Magy. szab. 31190. sz.)

a földmiv. minisztérium által első 800 koronás díjjal kitüntetve. Előnyei az eddigiek felett rendkívül. Tűzhely bármely tüzelőanyaggal, a lakásokon kivül a szabadban is használható, minden tüzhely szabályozható. Megrendelhető **Markholt** János mérnöknek műszaki irodájában **Budapest, VIII. József-körút 26. sz. Műhely VI., Sziv-utca 3-7. sz.** — Árjegyzék, költségvetés kívánatra díjtalanul küldetik.

Konkolyt

gazdáknak fűmentes kitünő minőségben Fiuméből jutányosan szállít:

Bloch József
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 1. sz.

2695

Használt gőzszélőgép. Clayton és Shuttleworth gyárból, öntött szerkezettel, jó használható karban, jutányosan eladó a pogányzentpéteri bérletnél, u. p. Bárosbénya Somogy-megye, vasútállomás N.-Kiszasa 6788

Takarmány-kiviteli tilalom

foltyán külföldi kötések-ből visszamaradt **lenmaggógácsát**

elsőrendű minőségben, a téli hónapokra legolcsóbban szállít:

KRAUSZ HUGÓ,
erőtakarmány- és takarmánykiviteli üzlete
2610 **BUDAPEST,**
V. ker., Szabadság-tér 9

Bérlet.
800 hold torontáli prima buzatalaj teljes felszereléssel és vetéssel azonnal bérbeadó tíz évre. Közvetítők kizárva. Bővebb a kiadónivala „Szege” címen. 6798

Használt és új tüzmentes okmány-és pénzszekrények,
valamint eredeti **WIESE FRIGYES** és **WERTHEIM F. és TÁRSA**-félt keveset használva, ajánl **teglolcsóbban a „Budapesti pénzszekrény-raktár”, Rpest, V., Báivány-u. 6/a, 261**

Nélkülözhetetlen a foszforsavas csontmész,
tehének, ökrök, borjak, malacok, lovak, osztrák, szarvasok, őzek és a baromfiak takarmányozásánál, kapható:
NEUBAUER ADOLF
mütrégya és vegyi-ipar gyárak meghatalmazottjánál **GYÖR.**

Bérletem
1905. március végén lejár, így az összes felszerelést eladom. 12 pár fogat után szekerek, ökek, boronák, hengerek, vetőgépek, 3 drb rosta, járgányok, 20 darab szilaj ökrök, 11 darab 16 és osztrák, 3 darab 3 éves simmenthali hasse faszó, egy tehén, 4 darab 1 1/2 éves flez, 6 darab bika 1 1/2 éves és 4 drb 3/4 éves, 20 drb 3/4 éves valódi ökrök-tinó, sertésveszen tul ment 11 darab kis-jenő koca, 7 waggon 3 kazal széna igen jó, 2 waggon egy kazal mohar, 5 waggon sarjú, 2 waggon tavasi szalma, 2 waggon 6 szil szalma-török, szóval minden eladó. A vevő a helyszínen, szentandrási majorban megtekintheti. Keszthely a vasútállomás. Általában is megvehető. Bővebbet Bozsay Pál jézagbíró, Keszthely 6768

Gazdák figyelmébe!

Nincs takarmányhiány!
ha szalma és törekfélével rendelkeznek, forduljanak alulírothoz, hol minden nemű

Erőtakarmányok és Derbymelasse
is mindenkor, sőt december-májusi szállításra is legjutányosabb árban beszereshetők.

Tejgazdaságoknak a havi tejpénzből való havi törlesztésre szállított erőtakarmányokat.

Arjegyzékkel készséggel szolgát a **Köz- és mezőgazdasági szakbizományi iroda**
Jaulusz I. János
Budapest, VI., Kemnitzer-u. 21.

Eladó.
Hegyibor 36 koronával, 6000 db 3 méteres tölgy és akácörök. Pingaul lovak, Poland China sertések. Vadászfogórek, valódi és faragott koponyán lévő szarvas és gazagancok. Garay Gicz-Halom, Veszprém-megye.

Lenmagot
minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett 5953 **vásárol**
Krausz Hugó
terménykiviteli üzlete
Budapest V. Szabadság-tér 6

300 mm.
élt széna eladó, ajánlatok a tulajdonoshoz. Vég József Mezőre. 6827

Gazdasági, kereskedelmi és iparbank részvénytársaság.

BUDAPESTEN, Múzeum-körút 19.
BANKOSZTÁLYA
utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkérésénél beküldendő a telékkönyvi kivonat és a kataszteri birtokir.

VÁLTÓ-
kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdaságosoknak.

KÖLCSÖNT
sorejegyekre, értékpapirokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legegyelőnyösebb módon eszközöl.

Mindenféle gazdasági szükségleti és műszaki eszközök, teher és luxus-automobílok, tojáskelató gépek és egyéb baromfityesztési eszközök; mütrégya, erőtakarmányok, u. m. k. rupa-melasse és melassekészítmények, olajpógácsa, szarított répaszlet, szarított moslék stb. előnyös napi árakon és kedvező fizetési feltételek mellett eszereshetők be.

Gazdasági szeszgyárak, keményítőgyárak berendezése.
Költségvetés és törvénzat ingyenes.
Cheque-számla: A m. leszámító és pénzváltóbanknál.
Telefon interurbán: 149.

A „Tiroli szabad. szivattyu”

vége egy tökéletes trágyalészivattyu.
Nem dugul el sohasem. Bármely gödörre ráillik. Igen könnyű járása. Határtalan tartóssága. Egyszerű kezelés. Kicsi súly. Utólérhetetlen munkaképességű, 3 perc alatt 1000 liter.
Kérjen ingyen árjegyzéket.
Ügyes képviselők kerestetnek
2663
MASCHINENFABRIK KUFSTEIN
Julius Kinz
Kufstein (Tiro).

Megjelent a

Gazdasági Számviteli Naptár az 1905. évre.

Szerkesztette:
SZILASSY ZOLTÁN
az OMGE. szerkesztő-titkára.

1 korona 80 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

Dr. WÁGNER és TÁRSAI

— Egyesült gyárak, mint betéti társaság. —
BUDAPEST, IX. ker., Tinódy-utca 3. sz.

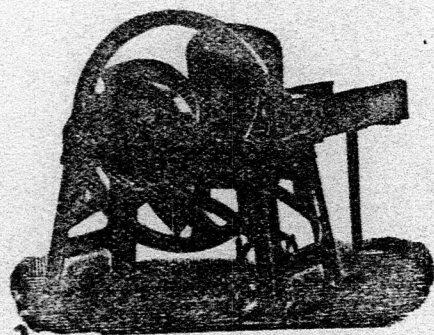
Ajánlják: Jégszekrények és Diadal hűtőházak. — Staniolek pakok. — Phylloxera-feoskendők. — Fémárak, nevezetesen a pinceszerszerelés szakmába vágó összes eszközök. — Szénsavas rendszerű jéggyártó és hűtőtelepeket. — Képes árjegyzék a gyár minden osztályából ingyen és bérmentve kapható. 2499

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előirt % mellett. Felvilágosítást és osona-goiási utasítást V ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
Azonnali készpénz-elszámolás. V

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK
ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÖRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre előfogad: Huone-műket, fűtött húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, V tojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb. V

Balesetek

Kiszárvány

Szeceksavágók répavágók, darálómalmok.

Gőzfűllesztő-készülékek! legújabb, legkényelmesebb szerkezetben

UMRATH és TÁRSA mezőgazdasági gépgyárosoknál

BUDAPEST,

V. ker., Váci-körút 60. szám.

Gőzcséplőkészletek 10 lóerőig. Ipari mosogonyok 100 lóerőig.

TARJÁN A.

angol posztó-áruháza

Budapest, IV., Deák Ferenc-utca 23/5.

Újdonságok valódi angol uri ruhakelmékben lóden- és lovaglanadrág szöveteiben olcsó szabott árak mellett.

Minták ingyen és bérmentve.

Teljes mintagyűjteményeim minden jobb uriszabónál rendelkezésre állanak.

Takarmány

Olasz rizs-takarmányliszt,

Olasz rizskorpa

májusig szállítva egész kocsiakománnyok legjobb minőségben és legjutányosabban.

Mintázott ajánlatokkal készsággal szolgálunk.

Klauber és Társa

BUDAPEST,

V., Lipót-körút 29.

Óvári répamag, duppau zab, magyar bikák

állandóan kaphatók: Gr. Teleki Arvéd, drassói uradalomban, u. p. Koncza.

Vöröstarka tinó és üszó

teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi, ugyiszintén jármos és beállításai ökrök szállítására vállalkozom.

Kitünő

friss fejős tehének

előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthetők kötelezettség nélkül. Verő letétele szerint választhat.

Henrik Ignác fia Szalónak (Vasm.) 5761

Fejős tehenet vállalkozó teletelésre 12 kórónájával, Palotás György Budapest, Szegényház-utca 38. földsz. 3. 6849

50-100 drb. nőstény nyul keresetük megvételre, esetleg megfelelő számú fazánokért becsértéltnek. Cím: a kiadóhivatalban. 6841

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék ökrök és üszőborjakat ugyiszintén legprimább lekötni való és

Jármosókat legjutányosabb áron ajánlanak:

Klein Testvérek kls-czeill kereskedők. Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadtatnak.

AVANCE KÉTTENYERESZŐLŐ MOTOROK ÉS LOKOMOBILOK. ÜZEMKÖLTSGÉK NAGYSÁG SZERINT 1 1/2-2 FILLÉR ÓRÁNKÉNT ÉS LÓERŐNKÉNT. NINC S ROBBANÓ ÉS TŰZ-VESZÉLY. MINDEN PENZÜGYÖRI ELLENŐRZÉS ÉS ENGÉDELÝ NÉLKŰL. WOHANKA ÉS TÁRSA BUDAPEST V. VÁCI KÖRUT 76.

Vegyesek

Vetőmag Prima 160 méterű ássa balticzin mag (Esparlette) eladó. Sulyos Károly Szápar, u. p. Csorny. 6842

Egy teljesen jó karban levő szélmotor, 9 db kettős eke, egy db 17 soros vetőgép, egy db kötőfontó gép, 2 db grubber és 3 db extirpátor jutányosan eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6838

Fehér csillagfűrt-magot 1-200 méterű szántá venni kívánók kérik áron. Ajánlatok Kromár Károlyhoz, Baros Somogy megye, intézőnk. 6840

Gépolajokat és kenőanyagokat, Kocsikenőcsőt, Disznósirt, szalonnát, Zsákot, ponyvát, Kátránytermékeket, Kötőzónácsot és minden e szakba vágó gazdasági szükségleti cikket, legjobb minőségben és legjutányosabban ajánl

Kramer Lipót

BUDAPEST,

V., Kálmán-utca 3.

Sürgőnyoztat: „Ceres“ Budapest

TELEFON: 38-11.

Árjegyzéket és részlete ajánlatot kívánatra díjmentesen küldök.

A legjobb új és egyszerű használt

ZSÁK,

vizhatlan PONYVA a legolcsóbban kapható

FISCHER J. ponyva- és zsákaruházában Budapest, V., Hádor-u. 31-33.

Kölcsön-ponyvák

széna- és szalmaszállításhoz, a legjutányosabb kölcsönj mel ett.

A legszilidabb kiszolgálás.

4 lóerőjű és 12 lóerőjű benzín-mozgony elnyós feltételek mellett eladó. Bővebbet Eliás Miksa Bécs, VI., Lindengasse 33. 6839

Gazdasági hód-felszerelés-eladás. Bér gazdaság felparcellálása folytán: 8 lóerőjű Shuttleworth-féle teljes cséplő-készlet, elevátorral, fűrészelő, tűzitecskendővel, szib-, trieur, rosta, tengernozzó, vetőgép, lógerelye, egyes és kettős Saek-féle ekék, faramás boronák és hegerék, szekerek, szánok stb. Bővebb felvilágosítással szolgál Scheiffel Aladár, Keszthelyben. 6831

Nage I Adolf

zsák és ponyva nagyraktárban legjobb és legolcsóbb egyszerűhasznált és új vizmentes ponyvák,

széna, szalma és nád vagonszállítványok takarására kölcsonponyvák, Gyümölcs- és dió-

Zsákok,

kölcsönzsákok burgonyához, gabonához, Budapest, V., Arany János-u. 10.

Birtokeladások. Alólrott által a felsőhernádi 1030 magyar holdas birtok felparcellálván, tetszés szerinti darabokban eladó holdankint 400-620 K-val. Van dohánytermése, elsőrendű buzaárnya a szőlőnek alkalmas részei. Kéjfel figyelembe kell venni a nagy előnyös építkezéseket elvállalok. Vasutállomása Herád, (Budapest-Jajosmizsei vonal) a birtok közepéről 3 kilométer, Budapest 55. Budapest-Lajosmizse-Keoskemét közötti motorforgalom lesz legközelebb.

Továbbá eladók a pestmegyei Csannafőböröggyházi pusztán 835, 130, 100, 75, 50 holdas tanyai birtokok. Vasutállomása Nagyallás (budapest-zimonyi vonal), a birtoktól 6, Budapesttől 55 kilométer. Minden birtok 2/3 szántó, 1/3 rét. Talaja középkötött, barna, homokos agyag, határozott buzatalajt Holdankint 400-620 K. Ebből, hol felszerelés mindkét birtokra a helyszínen beszerezhető. Legmagasabb, legelőnyösebb kölcsönököt a czeplési ipar- és Kereskedelmi bank ad. Egyezség csak alulírottal köthető. Rédei Ferenc, Maglód. 6843

Eladó bérlet megszüntése miatt 30 drb bonyhádi és 14 darab intházi faj tehén részben friss fejősök, részben hasasak. Tehénésztébe alkalmasak. Bővebbet Váshelyi Ernő, Radicsa, ósa Duna-Adony. 6850

Szilvafa, beszerzeli vagy egyéb nemes fafa felmagasztosul mintegy 500-800 darab vételre kerestek. Ajánlatokat az ár, minőség és mennyiség megjelölésével Kemptoner Ernő úrnak tisztartóhoz Simontornya, Tolnamegye kéretnek. 6852

Bérlet megszüntése miatt eladó, egy teljesen felszerelt koccaműhely összes kovaszeszközökkel 2 db tejkocsi, 3 db kőnyúró hajtó kocsi 4-4 db Sachs-féle 2 és 3 soros eke. Bővebbet Berger János Kis-Fakos, u. p. Nagy-Kanizsa. 6789

Kovács és Steiner olcsó magyar burgonyaszűgyár és burgonyagyárosok

Tel: Budapest, VIII., Szilgyó-u. 25. Vesznek és eladnak mindenkor minden fajtájú burgonyát minden mennyiségben. Kétféle fajú vetőburgonyát legjobban ajánlják. 2121

Gazdák

figyelmébe 50% olcsóbb

m. kir. sza. mint bármely 12321. 906. más világitó A. 906. anyag a

pyroleum világitása.

A pyroleum szagtalan, nem fűzől, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezetett.

Számos előméről levél nálam betekinthető. Próbá küldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve. 1487

Degen Jakob Budapest, IX. ker., Kőzraktár-utca 28.

A legnagyobb allami díjakra és horozági haszteleddijjal kitüntetve

KOEHLER FRIGYES tájkertész és kertépítő BUDAPEST. KERTI TECHNIKAI IRODA Damjanich-utca 47. sz., I. 8 ELVÁLLAL:

park, kert stb. berendezésekre vonatkozó tervek, költségvetések kidolgozását, berendezését, szakzerű atalaktizását, gondozását, parkokban szkiacsoportok és rbatangok építését. Lawn-Tennis pályák, terek készítését, fanyesést stb.

Eredeti HANNA vetőárpát

2720 ajánl Vodička földbirtokos. Smritz, Hanna, Mähren.

Keresek vasuti állomáshoz közel fekvő, jó minőségű 300-600 holdas bérletet. Ajánlatokat Somogy czimen a kiadóhivatalba kérek. 6830

Egy hat lóerőjű, az El-6 Magyar Gazdasági Gépgyár Résztvény Társaság gyárában készült szalmaszűgyő gőzcséplőkészlet teljes összeszállításban, a mozgony gyári száma 952, hat légkörnyómásra fecskekezdővel és emelővel; továbbá egy hat lóerőjű Hofherr és Schranz gyártmányu, hat légkörnyómásu szalmaszűgyő lokomobil eladó. Mindkét gép a legjobb állapotban. Kérdése ködhetni Karner Edénél, Temesvár, Báthory-utca 1. 6829

Keresek egy 1500-3000 m. holdnyi bérletet tavaszi átvétellel, lehetőleg kezelet vasutállomással. Ügynök kizárva. Cím a kiadóhivatalnál. 6828

Buzaszalma és szeeska 200 fl, istállólal együtt, teleltetésre, ugyiszinté legelő is kiadó Mezőtúr mellett. Felvilágosítással szolgál Ganay Emil Budapest, VI., Podmaniczky u. 43. szám. 6803

Szepességi kárpáti fenyőborovicska, valódi, legfinomabb, régi, 5 kilós befonott postalaczk bérmentve, utánvét mellett 8 kor 50 fill. Ganovszky Gusztáv, fenyőborovicska-telep, Szepes-Szombat (Szepes megye). 6817

Hirdet minde A

Bet

Betöl

Kis Endre jelenlegi felkérésű sziveske levélben a Somoskő Szatmár.

Sz gyakorlati resek gaz minél elő felő-baosa gazdasági voltak, a Fízetés, a rona és Dezső, Ba

A mezőgazda szerzéséve a földbirtok sziveskedő minél elő hogy kir telhesen Kassiozky Nyitra

egy mé könyvel teendőkön zelés és megkirt hogy fok német és gazdasági képzésnek meggyez dok küld másolatát nem küld Pta-Luká vármegy

Here örkös-eim mában el tizeti a magyar-ó mia ava gazdaság sége meg sglis, a felvett, a tisztok ké másolatot uradalom hez Nag Némety ber réz

Cz rábaszen ban, po golyái. 67. Janu 80 frt, 1 1/2 h. f 2 liter kőtőzök tetik. E taggal b Ajánlatot cizmzen

Álla

Elsőre tino ujevo ves m vobbti II., Sz

Gaz állást k írtalem ki min marva v tölul „Gaz Nyitra

Állat k latal, kal birt a gazda a könyv jártas, tfl, tó talban.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasútiállomással szemben.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

Őszi trágyázáshoz a

THOMAS-SALAKLISZT

csillag védjeggyel helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. — Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál:

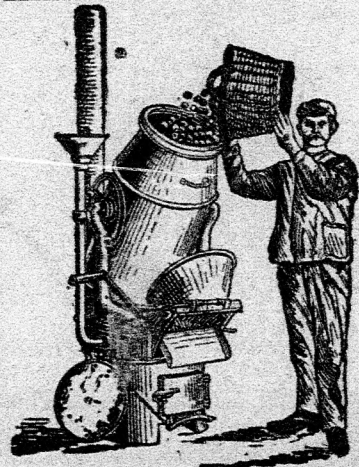

Kalmár Vilmos, Budapest, VI., Teréz-körút 3.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! — Minden zsák ólomzárval és tartalomjelzéssel van ellátva.

TAKARMÁNYFÜLLESZTŐK

legcélszerűbb
szerkezettel
jutányos áron

SZÜCS ZSIGMOND-NAL
BUDAPEST,
VI., Nagymező-u. 68.

Acetylen-lámpák

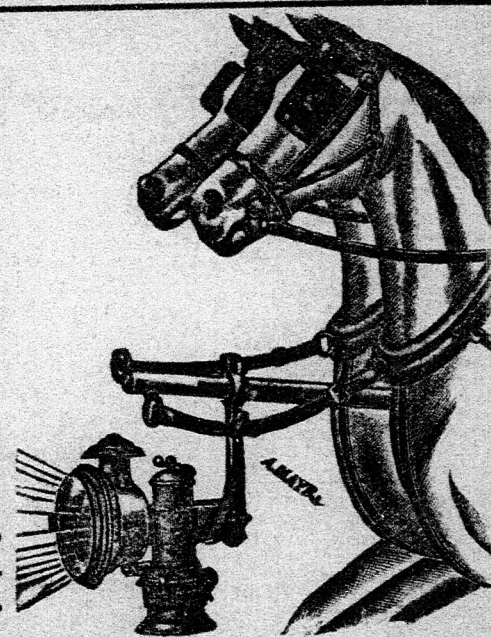
kézi-, kocsis-, spritzbogen,
pózna-, asztali-, udvari-, kerti,
istálló-

**Acetylen-lámpák,
Automobil-lámpák.**

Éjjeli szántásoknál gézekékre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Gyár-utca 10.
Andrássy-ut és Király-utca között.
Árjegyzék ingyen.

ELADÓ

a kis-lángi gazdaság felparcellázása folytán a következő teljesen jó karban levő gazdasági felszerelés.

Egy magy. állami 10-es, egy magy. állami 8-as cséplőgarnitúra, egy Marshall-féle 8-as cséplő- és egy Shuttleworth-féle 8-as lokomobil. Shuttleworth-féle 15-soros vetőgépek, Walter Wood-féle fűkaszálók, tűzfecskendők, szecskavágók, répavágók, szarvasmarha-mérleg, tarack-írtó, hármas vasboronák, hármas ekék, Planet-kapák, grubberek, sima és gyűrűs hengerek, járgány, ural- és csikótanító-kocsik, ökör- és lószánok, gépészkovács- és bogárnáműhely berendezések, aratók étkezéséhez főzőedények, parádés- és igaz-szerszámok, pokróczok, virágház és melegágyi berendezések, kádak, stb. stb.

Eladó továbbá 10 fiatal jármos-bivaly, 40 mm. fajazonos sárga oberndorfi takarmányrépa-mag és circa 1000 méter-mázsza tavaszi búkkönyös-zab vetni.

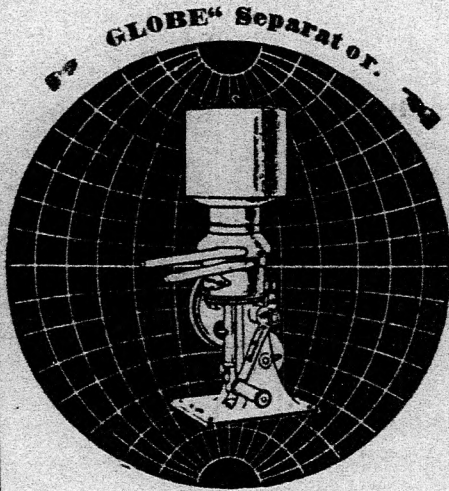
Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos

2746

PICK MANÓ, Budapest, Tükör-utca 5.

TELJES TEJSZÖVETKEZETI BERENDEZÉSEKET

kézirő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár
Fuchs és Schlichter,
Budapest, VI., Jász-u. 7.

KÜLÖNLEGESSÉG:

„Svéd Globe Separator“

VAJKIVITEL! Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vajat és túrót évi kötés mellett korlátlan mennyiségben legmagasabb áron veszünk át.

Árjegyzékek költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

MIELŐTT VETŐGÉPET VESZ, érdeklődjön az

“UNICUM-DRILL”

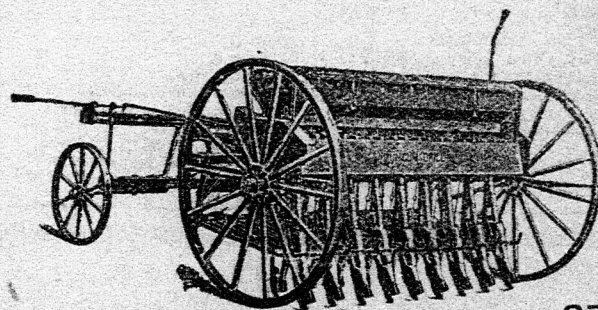
VETŐGÉPEK IRANT GAZDATÁRSAINAL. Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 22000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről több ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. GAZDAKÖZÖNSÉG rendelkezésre.

MELICHÁR FERENCZ

KIZÁRÓLAGOS
VETŐGÉPGYÁRA

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZ.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

K

AZ ORS

Az országos magy

Nem tag
Egész évre 20 koron

AZ „OMG

Értesítés a

A kereskedelmi méltóságának f. rendelete értelmében a gazdák részére **mányok** szállítási zolvány csatolás kedvezményes **erőtakarmán** szükségessége.

Super

Egyesületi műtrágyaközvetítő tekintetben jó ségnek, főleg a trágya maximális rozta s lehetetlen emelését.

Az 1905. évi 10000 szállítására a Zoltán társasággal, a k

A 16-18 ható foszforsavas kilogramm-percezővel vasúti állom

Fizetés feltétel esetén 3% engedm

azonal az osztrák lábánál 1 1/2 %-os Megrendelések vagonrakomány szállítmányoknál és darabárú kö

Miután egy-egy ségü műtrágya szükséglet pedig nagy trágyahiany tékenyen nagy

ajánlatos, hogy szükséglet fedése a gazdatársak

MAGYAR

BUDAPEST

Gabona osztrák

Erőtakarmány

Tenyészállatok

Alaptőke

visszatér

Prospektus